

Economisch-Statistische Berichten

ALGEMEEN WEEKBLAD VOOR HANDEL, NIJVERHEID, FINANCIËN EN VERKEER

ORGAAN VOOR DE MEDEDELINGEN VAN DE CENTRALE COMMISSIE VOOR DE RIJNVAART

UITGAVE VAN HET NEDERLANDSCH ECONOMISCH INSTITUUT

18^E JAARGANG

WOENSDAG 26 APRIL 1933

Nr. 904

NEDERLANDSCH ECONOMISCH INSTITUUT.

Curatoren: Mr. G. Vissering, Voorzitter; Ir. A. Plate, Onder-
Voorzitter; C. H. van der Leeuw, Penningmeester; Mr. W.
M. van Lanschot; Mr. L. J. A. Trip; E. D. van Walree.
Directeuren: Prof. Mr. F. de Vries; Prof. Dr. N. J. Polak;
Prof. Mr. Dr. G. M. Verrijn Stuart, Directeur-Secretaris.

ECONOMISCH-STATISTISCHE BERICHTEN.

COMMISSIE VAN ADVIES:

Prof. Mr. D. van Blom; J. van Hasselt; Jhr. Mr. L. H. van
Lennep; Mr. K. P. van der Mandele; Prof. Dr. N. J.
Polak; Mr. Dr. L. P. H. Regout; Dr. E. van Welderen
Baron Rengers; Prof. Mr. H. R. Ribbius; Jan Schilthuis;
Mr. Q. J. Terpstra; Prof. Mr. F. de Vries.

Gedelegeerd lid: Prof. Mr. Dr. G. M. Verrijn Stuart.

Redacteur-Secretaris: Dr. H. M. H. A. van der Valk.

Secretariaat: Pieter de Hooghweg 122, Rotterdam.

Telefoon Nr. 35000. Postrekening 8408.

Advertenties f 0,50 per regel. Plaatsing bij abonnement
volgens tarief. Administratie van abonneeuten en adver-
tenties: Nijgh & van Ditmar N.V.; Uitgevers, Rotterdam,
Amsterdam, 's-Gravenhage. Postchèque- en giro-rekening No.
145192.

26 APRIL 1933.

De resultaten van de inschrijving op het schatkistpapier, waarover hieronder de nadere bijzonderheden, hebben invloed op de positie van de geldmarkt gehad. Was de toestand de eerste dagen van de week onveranderd, bij het bekend worden van de toewijzing namen de geldgevers een meer afwachtende houding aan, mede in verband met de naderende maandwisseling. Particulier disconto noteerde tenslotte $\frac{3}{4}$ à 1 pCt. In de notering voor call en prolongatie kwam geen verandering.

* * *

Blijkens den weekstaat van De Nederlandsche Bank nam de binnenlandsche wisselportefeuille met f 192.000 af; de post beleeningen steeg met f 1,6 miljoen. De post papier op het buitenland bleef op gelijke hoogte, terwijl de diverse rekeningen onder de activa der Bank met f 239.000 vermeerderden.

De goudvoorraad heeft een vermindering van f 26,3 miljoen aan te wijzen; de voorraad zilver nam daarentegen met f 958.000 toe.

Onder de passiva der Bank vertoont de biljettencirculatie een inkrimping van f 12,3 miljoen. De saldi in rekening-courant daalden met f 11,4 miljoen, waarin het saldo van 's Rijks schatkist met f 2,1 miljoen deelde en het tegoed van anderen met f 9,3 miljoen. Het beschikbaar metaal-saldo is met f 15,7 miljoen teruggelopen; het dekkingspercentage bedraagt nagenoeg 83 pCt. evenals de vorige week.

* * *

Op het schatkistpapier werd in totaal voor f 66.987.000 ingeschreven; toegevoezen werden:
f 26.520.000 3-maands à 998.10 = ca. $\frac{3}{4}$ pCt.
" 12.780.000 6 " " 993.60 = " $1\frac{1}{4}$ "
" 22.345.000 1-jaarbiljetten à f 1011.43 = iets onder de $1\frac{7}{8}$ pCt.

Deze week is dan eindelijk de band tusschen het goud en den Dollar verbroken. Tal van moeilijkheden, die hierdoor zijn ontstaan, hebben den toestand van de wisselmarkt er niet gemakkelijker op gemaakt. De situatie in Amerika laat zich echter nog niet goed overzien en daar niemand weet hoe de toestand zich zal ontwikkelen, was vooral de eerste dagen de stemming zeer nerveus. Tal van geruchten doen de ronde. Vooral van Engelsche en Belgische zijde wordt vrees gekoesterd, dat ook wij onzen Gulden op den

duur niet zullen kunnen handhaven, waarom velen hun Gulden-saldi converteerden. Daardoor was er hier veel vraag naar Ponden, contant zoowel als op termijn, aan welke vraag echter geredelijk kon worden voldaan door Ponden aankopen te Parijs tegen Francs-tegoed, dat resulteerde uit goudverkoopten aldaar. Ponden openden op 8.53 en stegen tot 8.79; slot 8.75. Dollars openden de week op ca. 2.40, maar vielen bij het bericht van het opnieuw van kracht worden van het goud-embargo terug op ca. 2.18, waarop een verbetering tot 2.30 volgde. Slot 2.26. Marken liepen aanvankelijk soberp terug: 58.40—56.20; het slot was weder hooger 57.12%. Voor Fransche Francs was natuurlijk veel vraag; zij kwamen van 9.75 op 9.81. Op de hoogere prijzen is er, zooals reeds vermeld, veel goud naar Parijs gegaan; de koers is daardoor wat teruggelopen en sloot op 9.79. Ook Belg's waren vast: 34.50—34.80, slot 34.73. Zwitserse Francs 47.80—48.10—48.—. Peseta's waren gezocht 21.——21.50—21.35. Ook voor Lires was veel vraag; zij kwamen van 12.65 op 12.95. Kopenhagen blijft met het Pond medegaan: ca. 39. Stockholm noteerde tenslotte 44.90, Oslo 44.50. Oslo was gisteren echter heel moeilijk te plaatsen. Batavia 99%.

Ponden op één- en drie-maanden waren, zooals reeds gezegd, zeer gezocht. Tenslotte deden zij $1\frac{3}{4}$ c. en $4\frac{1}{2}$ c. agio. Vanuit Londen is in deze dagen wel 10 c. en meer voor drie-maands Ponden betaald. Dollars op termijn zijn aanvankelijk zeer aangeboden geweest, zelfs wel in het geheel niet te plaatsen. Ook hier is de stemming verbeterd; tenslotte deden ze $1\frac{1}{4}$ en $3\frac{1}{2}$ c. déport. Fransche Francs op termijn deden eveneens agio, nl. 1 en $2\frac{1}{2}$ c.

Zooals te begrijpen, was het op de goudmarkt heel levendig. De prijs voor baren is opgelopen tot f 1.663 per KG. Eagles deden 2.57, Sovereigns 12.50.

LONDEN, 24 APRIL 1933.

Evenals vóór de Paaschdagen, bleef de geldmarkt ook daarna overvoerd met op korten termijn beschikbare middelen.

Alle markten werden zeer opgeschrikt door de plotse actie van Amerika om het uitvoerverbod op goud weder in te stellen en daarmede de facto den gouden standaard tijdelijk althans vaarwel te zeggen. Schertsenderswijs werd in de City de vraag gesteld, hoe het mogelijk is, dat iemand met zijn koffers vol goud en geen penny schuld faillissement kan aanvragen.

De speculatie viel onmiddellijk op de overige nog op goud berustende valuta's aan, vooral op Francs en Gulden, die op groote schaal werden aangeboden. Francs liepen dientengevolge tot 90 op om daarna Zaterdag na de verklaring van de Banque de France weder in te zakken op pl.m. 88. Gulden verbeterden tot 8.65—8.70, na 8.90.

Dollars liepen tot 3.93 op, maar sloten Zaterdag vast op 3.80—3.83.

Men vraagt zich natuurlijk allerwegen af, welken invloed deze actie van Amerika zal hebben. Voor den exporthandel van Engeland zal een gedeprecieerde Dollar ongunstig moeten werken, terwijl men nog af moet wachten, hoe de andere valuta's zich tegen dezen versterkten concurrent kunnen verdedigen.

Zeker is het, dat een gezamenlijke actie, om een oplossing van deze chaotische verwarring te vinden, belangrijk naderbij is gebracht.

Disconto, na eerst flauw geweest te zijn, trok tegen het einde der week aan tot $\frac{9}{16}$ — $\frac{7}{8}$ pCt. voor drie-maands bank-accepten. De nieuwe schatkistpromessen werden à pl.m. $\frac{1}{2}$ pCt. toegewezen.

DE LANDBOUWMACHTIGINGSWET EN DE VERNIETIGING VAN VEE.

De Tweede Kamer heeft in de zitting van 19 April de wet aangenomen, waarbij de Minister van Economische Zaken groote bevoegdheden tot ingrijpen in den landbouw krijgt. Slechts zijn deze bevoegdheden beperkt, ingevolge een aangenomen amendement, tot bloembollen en dergelijke gewassen, stroocarton en rundvee. In de discussies is naar voren gekomen, dat bepalingen omtrent de beperking van den veestapel op het Departement in studie zijn. De Minister beloofde dergelijke bepalingen niet uit te vaardigen, zonder daarin de samenwerkende landbouworganisaties te hebben gekend. Deze hebben echter reeds eenigen tijd geleden de regeering tot medewerking verzocht aan maatregelen, waardoor een deel der koeien „geconserveerd” zou worden, waarmede vermoedelijk wordt bedoeld, geslacht en in koelhuizen opgeborgen.

Wij gelooven het recht te hebben, te verklaren, dat deze consequentie van de Crisis-Zuivelwet ons niet verrast. In de Econ.-Stat. Berichten van 1 Juni 1932 wezen wij erop, dat de verhooging van den boterprijs, gepaard met een menggebod voor boter in margarine, het gevaar van vermindering van de boterconsumptie schiep en dus van een toenemende overproductie van boter in ons land. Wij schreven daarin o.m.: „Wij verwachten dan ook, dat de economische noodzakelijkheid de boeren ertoe zal brengen, wanneer de verhoogde boterprijs zijn uitwerking zal doen gevoelen, om de melk nog lager dan thans, desnoods voor niets, aan de fabrieken af te staan en alleen te rekenen op den steun uit het Boterfonds.”

Inderdaad zijn de prijzen in Maart tot beneden de 50 cent per KG. gedaald, lager dan zij voor de invoering van de Crisis-Zuivelwet ooit waren, terwijl thans de maanden van de grootste melkproductie nog moeten aanbreken. Dat de Crisis-Zuivelwet niet zulke ongunstige gevolgen voor het boterverbruik heeft gehad als wij verleden jaar berekenden, is het gevolg van de afwijking van den oorspronkelijken opzet, zeer kort nadat men de uitwerking der wet was gaan bemerken. Volgens de oorspronkelijke bedoeling zouden de margarinefabrikanten immers slechts 80 pCt. van het bedrag der heffing op boter behoeven te betalen voor de 25 pCt., die zij in de margarine verwerkten. Dit is al heel spoedig tot de volle 100 pCt. verhoogd, terwijl men daarenboven nog een belasting op de margarine heeft ingesteld, later ook op andere vetten, waarvan in het begin geen sprake was. Men was daartoe wel gedwongen, omdat de practijk terstond de juistheid van onze prognose aanwees, dat het publiek in veel grootere mate dan voor de invoering der Crisis-Zuivelwet het geval was de goedkoopere margarine zou gaan gebruiken. Men heeft dit overloopen van boter naar margarine trachten tegen te houden door kunstmatige prijsverhoging van het laatste product, zoodat de voordeelen van margarineverbruik minder groot zouden zijn.

Toch zijn de gevolgen voor het boterverbruik ongunstig geweest. De boteruitvoer heeft verleden jaar ruim 18.000 ton bedragen, zooals de regeering bij den opzet van de wet heeft getaxeerd. Het binnenlandse verbruik is echter zoodanig verminderd, dat men thans tot een mengpercentage van 40 pCt. boter in de margarine moet overgaan, wil men een groot surplus in den loop van dit jaar voorkomen.

Volgens de wekelijksche opgaven van de Crisis-Zuivelcentrale bedroeg het gemiddelde wekelijksche verbruik van zuivere boter in ons land, gedurende de maanden October 1932 tot Maart 1933 780 ton, hetgeen neerkomt op een jaarlijksche consumptie van 40.000 ton. Het margarineverbruik bedroeg in dezelfde periode gemiddeld 1023 ton per week, waarvan dus 256 ton boter was. Dit geeft een totaal verbruik per jaar voor bijmenging in de margarine van 13.600 ton, zoodat de boterconsumptie in Nederland op deze basis 53.600 ton zou bedragen, tegen 58.500 in 1931.

Deze cijfers geven evenwél den toestand niet zuiver

INHOUD:

Blz.

DE LANDBOUWMACHTIGINGSWET EN DE VERNIETIGING VAN VEE door <i>Ir. A. Baars</i>	338
De betekenis van de graanprijzen voor het ontstaan en het voortduren der crisis II (Slot) door <i>Dr. F. G. Waller</i>	340
Het pseudo-goud van Prof. Keynes door <i>H. Dunlop</i>	342
De Rijksmiddelen over Maart 1933	343
BOEKAANKONDIGINGEN:	
Export naar Zuid-Amerika, Midden-Amerika en West-Indië	344
MAANDCIJFERS:	
Overzicht der Rijksmiddelen	344
STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN	345
Geldkoersen. — Wisselkoersen. — Bankstaten. — Goederenhandel.	

ver weer. Uit de wekelijksche cijfers blijkt, dat het boterverbruik sinds October 1932 voortdurend is gedaald, hetgeen een gevolg is van de geleidelijke prijsverhoging van dat product tengevolge van de verhoging der heffing, die van 60 cent tot 1 gulden per KG. is gestegen. In Januari en Februari van dit jaar was het wekelijksche boterverbruik dan ook slechts 724 ton, de in margarine verwerkte boter 262 ton, hetgeen een wekelijksche consumptie geeft van 986 ton, of een jaarlijksche consumptie van 51.000 ton. Daar de boterproductie in 1932 ruim 79.000 ton heeft bedragen en het uitvoersaldo 16.000 ton, moet er, op dezelfde basis van productie, invoer en uitvoer, in ons land jaarlijks 63.000 ton boter worden verbruikt, om de totale productie af te zetten. Hoogstwaarschijnlijk zal het verbruik in 1933 nog iets groter moeten zijn, omdat de kaasproductie wordt ingekrompen, wegens stagnatie van den kaasexport, en er zodoende meer melk voor boterproductie beschikbaar komt, terwijl hetzelfde verschijnsel zal optreden, wanneer de uitvoer van gecondenseerde melk, melkpoeder, enz. zal afnemen, als gevolg van maatregelen der Engelsche regeering.

Tengevolge van de prijsverhoging van boter en margarine zal het verbruik van die artikelen in 1933, op dezelfde basis als gedurende de eerste maanden van dat jaar, 91.500 ton bedragen tegenover een consumptie van 123.800 ton in 1931, een vermindering dus van nagenoeg 32.300 ton. Men ziet, dat hier speling genoeg is, om een vergroting van de hoeveelheid geconsumeerde boter van ongeveer 12.000 ton te bereiken, mits... de prijs dienovereenkomstig wordt geregeld. De organisatie der zuivelbonden heeft dan ook reeds om verlaging der heffing verzocht, waardoor de groothandelsprijs voor boter tot ongeveer f 1,25 per KG. zou worden teruggebracht, in plaats van den thans geldenden prijs van f 1,50 à f 1,60.

Men heeft deze verlaging van de heffing geweigerd, en wil thans blijkbaar de gevolgen afwachten van de verhoging van het mengpercentage in de margarine tot 40 pCt. In het gunstigste geval echter, wanneer het boter- en margarineverbruik door dezen maatregel niet worden beïnvloed, zal dientengevolge per jaar ca. 8000 ton meer boter in de margarine kunnen worden verwerkt, dus niet voldoende om het geheele overschot aan boter op te nemen. Hoogstwaarschijnlijk zal deze verhoging van het mengpercentage, zonder verhoging van den margarineprijs, omdat de heffing op margarine zelf tegelijk sterk is verminderd, weer een flinken overgang van het verbruik van boter naar margarine met 40 pCt. boter veroorzaken, en daardoor een geringere toeneming van het boterverbruik geven dan de maximale, boven berekende.

Wij zouden het, bij deze verbruikscijfers, volkomen onverantwoord achten, wanneer tot vernietiging van melkvee in welken vorm dan ook werd besloten. De Crisis-Zuivelwet heeft een onderconsumptie van vetten veroorzaakt. Moet men dan eerst het verbruik daarvan kunstmatig doen verminderen, en daarna, wanneer blijkt, dat de productie te groot is voor het met geweld beknotte verbruik, de productiebronnen, welvaartsbronnen van ons land, gaan aantasten?

De opzet van de Crisis-Zuivelwet was juist, het is in de Memorie van Toelichting en bij de behandeling in de Kamer nadrukkelijk verklaard, om inkrimping van den rundveestapel te *vermijden*. Thans zijn de rollen omgekeerd, en schijnt de wet doel in zichzelf te worden. Om de wet verder te doen functioneeren moeten de beesten dan maar worden afgeslacht. In plaats daarvan stellen wij voorop, dat het afslachten van den veestapel in ieder geval moet worden voorkomen, en dat dan maar de Crisis-Zuivelwet moet worden gewijzigd, wanneer deze tot een factor is geworden, die de noodzakelijkheid van vee-afslachting groter maakt.

De noodzakelijke wijziging is trouwens niet groot. Men behoeft slechts de heffing op boter te verlagen, zolang totdat het boterverbruik voldoende toegenomen zal zijn. Dat is proefondervindelijk spoedig genoeg te vinden. Overigens kan het mengpercentage voor boter in margarine van 25 of 40 pCt. behouden blijven, naar gelang blijkt of dit hooge percentage al dan niet een belangrijke overgang van het verbruik van boter naar dat van margarine veroorzaakt.

Wij weten zeer goed, dat dientengevolge een tekort in het Crisis-Zuivelfonds zal ontstaan, wanneer de uitkeeringen aan de melkveehouders op het huidige niveau van 1,75 cent per liter melk van 3 pCt. vetgehalte worden gehandhaafd. De regeering heeft echter reeds bij andere takken van het agrarisch bedrijf haar oorspronkelijk standpunt moeten verlaten, dat geen steun uit de schatkist zou worden gegeven, en zal dus op eenigerlei wijze voor aanzuivering van dat tekort hebben zorg te dragen. Dit is een vraagstuk, dat geheel buiten de melkveehouderij en de zuivelbereiding staat, maar dat samenhangt met het prijspeil van alle landbouwproducten en de lasten, die op den landbouw drukken. Men zal voor deze vraagstukken tot een oplossing moeten komen, wil men onzen landbouw niet langzaam, maar zeker, ten onder laten gaan. De achter ons liggende maanden van functioneering der Crisis-Zuivelwet hebben evenwel één ding onweerlegbaar bewezen, en dat is, *dat de tekorten niet op de verbruikers zijn te verhalen*. Deze beantwoorden de pogingen daartoe met een soort verbruikersstaking, waartegenover de regeering machteloos staat.

Wanneer wij, uitgaande van de grondslagen, waarop onze landbouwpolitiek berust, tot dergelijke absurditeiten komen, dat de basis van onze welvaart, onze productiemiddelen in den landbouw, moeten worden vernietigd, hetgeen niet alleen bij rundvee het geval is, maar ook bij varkens en kippen, dan gelooven wij toch tot de vraag te mogen komen, of de grondslag, waarvan wordt uitgegaan, wel de juiste is. Men schijnt de gevolgen van inkrimping van den veestapel sterk te onderschatten. Volgens de gegevens van de Directie van Landbouw wordt van de totale in cultuur gebrachte oppervlakte van Nederland slechts ongeveer 20 pCt. gebruikt voor de productie van plantaardige voedingsmiddelen voor den mensch, en 75 à 80 pCt. voor de voortbrenging van voedingsmiddelen en grondstoffen van dierlijken oorsprong. Een zeer belangrijk deel van ons akkerland wordt bebouwd ten bate van de veeteelt, voor het teelen van veevoeder. Inkrimping van onzen veestapel met b.v. 10 pCt. zou nagenoeg 175.000 H.A. bouw- en grasland in ons land overtollig maken, een oppervlakte, die in staat is ca. 35 pCt. te leveren van alle plantaardige voedingsmiddelen voor menscheijk gebruik, die thans in ons land worden geproduceerd. De bezaaide oppervlakte van granen voor menscheijk consumptie, erwten en boonen (behalve voederboonen), een deel der consumptie aardappelen, groenten, fruit en bloemen, bedraagt nog niet eens 400.000 H.A., en levert zooveel op, dat wij van onze groenten b.v. meer dan twee derden exporteeren, en ook van consumptie-aardappelen, planten en bloemen een groot exportoverschot hebben. Nu stelt men de regeering in staat wat de veestapel betreft in te grijpen, maar zonder bevoegdheden ten aanzien van andere producten. Het blijkt

terstond, dat beperking van den veestapel op belangrijke schaal dan tot de grootste chaos in den landbouw moet leiden, tenzij men de overtollig geworden weidegronden en akkers, beplant met veevoeder, braak laat liggen. Dit zijn de onvermijdelijke consequenties van beperking van de productie van zuivelproducten door vermindering van het aantal koeien.

Een crisiswetgeving, die op zulk een overduidelijke wijze als de Crisis-Zuivelwet, de consumptie doet afnemen, bevat naast den steun aan de producenten, elementen, die de crisis verscherpen. Het is hier niet mogelijk volledig de vraag te behandelen, welke maatregelen ter aanvulling van die der Crisis-Zuivelwet genomen dienen te worden. Wij willen er slechts in het algemeen op wijzen, dat een zóó hooge heffing als thans voor boter is ingevoerd, bij pacht- en hypotheeklasten, die slechts weinig of in het geheel niet zijn verminderd, met een heffing ten bate der verpachters gelijk staat. De pachtprizen voor grasland zijn in verschillende streken van ons land verleden jaar zomer, bij invoering van de Crisis-Zuivelwet, zelfs verhoogd. De Minister van Economische Zaken heeft onlangs aan de Kamer medegedeeld, dat hij het zeer ingewikkelde vraagstuk van verlaging der hypotheeklasten, die op den landbouw drukken, in studie had. Het is te hopen, dat die studie spoedig tot praktische resultaten zal voeren, omdat de mogelijkheid van pachtverlaging goeddeels afhankelijk is van verlaging der hypotheeklasten, die vele verpachters moeten opbrengen. De geschiedenis van de Crisis-Zuivelwet bewijst, dat het zonder dergelijke verlaging der vaste lasten in de veeteeltbedrijven onmogelijk is, om anders dan met ondragelijk verlies voor de producenten of hooge subsidie uit de schatkist productie en verbruik van zuivelproducten in evenwicht te brengen.

Er is nog een ander gebied van kostprijsverlaging, waaraan naar onze meening te weinig aandacht wordt besteed, en dat is de voeding van het vee. Wij verwijzen in dit verband naar de kort geleden gepubliceerde dissertatie van den heer C. Kooy Lzn.: Over doelmatige veevoeding in Nederland, waarin de schrijver tot de conclusie komt, dat er jaarlijks 50 miljoen gulden meer voor veevoeder wordt uitgegeven dan strikt noodzakelijk is. Nu de regeering ten minste de bevoegdheid tot ingrijpen in het melkveehoudersbedrijf heeft gekregen, zou het aanbeveling verdienen, wanneer daarvan gebruik werd gemaakt, om invloed in de richting van goedkoopere en doelmatiger voeding uit te oefenen. Het zal daarbij, misschien, ook mogelijk zijn te bereiken, dat meer voeder van inheemschen oorsprong wordt gebruikt, zonder dat daardoor de kosten worden verhoogd.

Tenslotte hebben sommige regeeringen, b.v. die van de Zuid-Afrikaansche Unie voor het loslaten van den gouden standaard, den uitvoer van landbouwproducten door een goudpremie gesteund, omdat anders deze export voor haar landbouwers tot te groote verliezen zou hebben geleid. Deze premies werden uit de schatkist betaald.

Het bovenstaande moge voldoende zijn, om te bewijzen, dat er nog wel andere middelen zijn, om de noodlijdende veehouders te steunen, alvorens men tot het wanhoopsmiddel van veevernietiging overgaat. Onze steunwetten waren tot nu toe opgezet met de bedoeling, om ieder, die uit den landbouw, direct of indirect, zekere voordeelen trok, deze zooveel mogelijk te laten behouden, en den verbruiker te dwingen die voordeelen te betalen. Wij zijn thans tot het punt genaderd, waarop blijkt, dat zulks verder onmogelijk is. Het is zeker onmogelijk bij vernietiging van de bronnen van productie. De consequentie is, dat de regeering, nu zij de bevoegdheid tot ingrijpen heeft verkregen, deze gebruikt om de zwaarst drukkende lasten te verminderen en zodoende de gelegenheid te scheppen voor prijsverlaging van boter en kaas, waarop de verbruiker dankbaar zal reageeren door afname van de totale geproduceerde hoeveelheid, die niet kan worden uitgevoerd.

A. BAARS.

DE BETEKENIS VAN DE GRAANPRIJZEN VOOR HET ONTSTAAN EN HET VOORTDUREN DER CRISIS.

II (Slot.)

§ 3. *De vooruitzichten voor den landbouw en de voorwaarden voor een oplossing van de crisis.*

De vraag of de tegenwoordige lage graanprijzen stand zullen houden, wordt vóór alles beheerscht door de andere vraag: Zijn de productiekosten van den landbouwer zoodanig, dat hij bij de tegenwoordige prijzen een redelijk bestaan kan vinden na zijn pacht of hypotheekrente te hebben betaald? Reeds tevoren is opgemerkt, dat deze vraag in de meeste gevallen niet voor beantwoording vatbaar is, omdat de gegevens ontbreken. Wel kan men zonder tegenspraak te ontmoeten, zeggen, dat in de West-Europese landen bij het tegenwoordige loonpeil, productie tot de huidige graanprijzen niet kan geschieden. De landbouwloonen zijn weliswaar gedaald, maar de industrie- en overheidsloonen niet, of althans niet in dezelfde verhouding, hetgeen een verdere daling der landbouwloonen belet. Het geheele probleem wordt echter vertroebeld door de talrijke regeeringsmaatregelen, die bijna overal werden genomen ter bescherming van de binnenlandsche graanproductie.

Voor de Oost-Europese landen blijft de vraag der productiemogelijkheid onder de vigeerende prijzen, onbeantwoord bij gebrek aan gegevens.

Voor Australië en Argentinië is het eveneens niet gelukt, betrouwbare data te verkrijgen.

Daarentegen zijn voor de U.S.A. en Canada wel gegevens voorhanden, die een raming mogelijk maken. Dit spruit voort uit de omstandigheid, dat Chicago en Winnipeg twee groote centra zijn, waarheen het grootste deel vooral van den tarwe-oogst wordt gedirigeerd, die daar wordt overgeladen of opgeslagen, gezuiverd, gegradeerd, gemengd, enz., en eindelijk wordt verzonden, gedeeltelijk per spoor, maar vooral ook over de groote meren.

Terwijl Chicago tegelijk markt- en expeditiecentrum is, is Winnipeg alleen marktcentrum, maar de eigenlijke afscheephaven is Fort William aan het Lake Superior.

Deze centrale behandeling maakt het mogelijk een gemiddeld cijfer te bepalen, waarmede de marktprijzen te Chicago en Winnipeg moeten worden vermindert om tot den uiteindelijke gemiddelden prijs te komen, die de landbouwers ontvangen. Daarmede is dus de eene zijde der exploitatierekening vastgesteld. Over de andere zijde dier rekening, d.w.z. de productiekosten, zijn niet zoo besliste gegevens mogelijk, maar wel is met zeer groote waarschijnlijkheid de vraag te beantwoorden in hoeverre onder de vigeerende prijzen een loonnende graanproductie mogelijk is.

Uit mij verstrekte gegevens blijkt, dat men de Chicago-marktprijzen met de volgende bedragen moet verminderen om te komen tot den netto-prijs, dien de landbouwers gemiddeld voor hun granen ontvangen.

De minder belangrijke graansoorten: rogge, gerst en haver terzijde latend, moet de Chicago-prijs voor tarwe worden vermindert met 14 dollarcent per bushel, en maïs met 7 dollarcent per bushel.

Onder gebruikmaking van deze gegevens, is het volgende overzicht samengesteld, waarbij de vóórrologsche kosten voor tarwe eveneens op 14 cents zijn gesteld, hoewel zij vermoedelijk lager zijn geweest:

Netto Farmerprijzen.		
dollarcent per bushel.		
	Tarwe	Maïs
1909/13	93 = 100 %	56 = 100 %
1925/29	131 = 141 „	85 = 152 „
1931	52 = 56 „	46 = 82 „
1932	39 = 42 „	25 = 44 „

Aannemende, dat in 1909/13 een gemiddelde winst van 5 cents per bushel tarwe werd gemaakt, dan moet de nettofarmerprijs van 93 cents met dit bedrag vermindert worden om tot de zuivere productiekosten te komen, die dus 88 ct. zouden hebben bedragen. De nettofarmerprijs in 1932 was 39 cent, een verschil dus van 49 cent met 1909/13. De productieprijs van den farmer in 1932 zou dus met dit bedrag moeten zijn vermindert, opdat hij zonder winst, maar ook zonder verlies zou hebben gewerkt, d.w.z. dat de productiekosten sedert 1913 met 56 pCt. zouden moeten zijn verlaagd. Dit cijfer is zoo onwaarschijnlijk, dat men zonder bezwaar mag aannemen, dat dit in de verste verte niet werd bereikt, en dat dus de conclusie moet zijn: er werd met verlies gewerkt.

Deze conclusie stemt geheel overeen met hetgeen men uit anderen hoofde kan concluderen. In de eerste plaats bestaat in de practijk vrijwel een moratorium voor de overgroote meerderheid der landbouwhypothekschulden, die niet minder dan pl.m. 10 milliard dollar beloopten. Executie durft men niet aan, omdat er geen koopers zijn. Verder zijn teekenen van een wanhoopsstemming de optochten van landbouwers naar Washington, een slag menschen, die overal in de wereld terecht den roep van bezadigdheid hebben. Eindelijk de Allotmentplannen van Roosevelt, die den tarweprijs niet minder dan 35 cent per bushel omhoog wil brengen.

Toch zou men verkeerd doen door geen rekening te houden met een daling der productiekosten beneden die van 1913. Uit een publicatie van het Department of Agriculture blijkt toch, dat de arbeidsloonen einde 1932 25 pCt. lager zijn dan het gemiddelde der jaren 1909/13, terwijl verder wordt medegedeeld, dat in de Staten van het Noordelijk Middel-Westen, landarbeiders menigmaal geen geldloon ontvangen, maar alleen kost en inwoning. In dit verband zij hier vermeld, dat een sedert 27 jaar in den Staat Michigan gevestigde landarbeider, uit Nederland geëmigreerd, mij onlangs schreef: „In 1930 kreeg ik 2½ dollar per dag met vrije kost, thans indien er al werk is 50 dollarcent (zegge 1.25 gulden) zonder kost.” Dat is een loonsverlaging van meer dan 80 pCt.

Uit de bovengenoemde publicatie blijkt verder, dat de werkgelegenheid sterk is vermindert, want vroeger waren op 100 boerderijen, 92 betaalde arbeiders, thans nog slechts 72 omdat de boeren zooveel mogelijk alle werk met familieleden doen.

Behalve loonsverlaging lijdt het geen twijfel, dat mechanisatie in steeds meerdere mate in den landbouw haar intrede heeft gedaan, maar men moet zich toch m.i. in dit opzicht geen overdreven voorstellingen maken. Het is mogelijk, dat in buitengewoon gunstige omstandigheden, bijzonder goede grond, gunstig klimaat, dat b.v. toelaat om gelijktijdig met dezelfde machine te maaien en te dorschen, zeer lage cijfers voor de productiekosten kunnen bereikt worden, maar op de totale productie hebben, voor zoover de informaties strekken, deze bedrijven nog geen overwegende beteekenis.

De beschouwingen over de nettofarmerprijzen in de U.S.A. gelden over het geheel ook voor Canada.

De prijsnoteeringen te Chicago en Winnipeg waren sedert 1925 practisch gelijk.¹⁾

Wat nu betreft de gemiddelde kosten voor vracht, opslag, enz., waarmede de Winnipegprijs moet vermindert worden om te komen tot den nettofarmerprijs, vindt men gegevens in een artikel van een Canadeesch correspondent in „The Times” van half November 1932. De titel is „The Canadian Crop. Farmers' Plight.”

Na eerst vermeld te hebben, dat de tarwe-oogst 1932 zeer groot is, naar schatting 432 millioen bushels =

¹⁾ Sedert den grooten val der graanprijzen is de Canadeesche dollar spoedig tegenover de Amerikaansche goud-dollar in meer of mindere mate gedeprimeerd geweest; einde Maart 1933 zelfs pl.m. 17 pCt.

117 miljoen quintalen, en dat van den ouden oogst (1931) bij het begin van den nieuwen oogst nog een abnormaal groote voorraad in de silo's lag, namelijk 130 miljoen bushels = 35 miljoen quintalen, vervolgde de correspondent:

„Meanwhile the great harvest, so eagerly awaited, is passing rapidly from the farmers hands to the terminal elevators. But the testimony is growing that, big as the crop is, it will mean little enough to the farmers, and this carries the sad corollary that 1932/1933 will not see the restoration of western purchasing power upon which the prosperity of Canada ultimately depends. The price of wheat is currently 49 cents a bushel at Fort William, but when elevator charges and freight rates are deducted, the price to the farmer for No. 1 Northern wheat (and only half of it is of so high a grade) is little more than 30 cents a bushel. Controversy rages as to the actual cost of wheat production, but no one has been so brave as to say that 30 cents, or even 40 or 50 cents is a return sufficient to enable the average wheat grower to meet his obligations.”

In dit bericht worden drie punten naar voren gebracht:

1o. dat men ook in Canada van meening is, dat de herstelde koopkracht der boeren de voorwaarde is voor herstel van de prosperiteit in Canada;

2o. dat het bedrag waarmee de Fort William-prijs moet verminderd worden om tot den nettofarmerprijs te komen, circa 19 cents bedraagt¹⁾;

3o. dat de nettofarmerprijs ligt in de buurt van 30 cents, en dat niemand zal durven beweren, dat deze prijs of zelfs een 10 à 20 cents hogere, de gemiddelde kosten van de boeren goedmaakt en dat durk ook in Canada met verlies is geproduceerd.

Mochten er in de U.S.A. nog enkele grootbedrijven zijn, die bovendien nog onder buitengewoon gunstige klimatologische voorwaarden produceeren, en die daardoor zeer lage productiekosten hebben, in Canada bestaan zulke bedrijven nagenoeg niet.

In tegenstelling met wat men veeltijds aanneemt, is in Canada de productie verdeeld over 250.000 betrekkelijk kleine boerderijen met een gemiddelde grootte van 130 H.A., waarvan 60 H.A. onder tarwe staan.

Het resultaat van ons onderzoek is dus, dat in de twee als tarweproducenten aan het hoofd staande landen, de productie van tarwe op den prijs van 1932 verlies laat.

Aangezien op den duur niet met verlies kan worden gewerkt, is er geen twijfel aan, of de graanprijzen zullen weer stijgen. Omtrent het tijdstip waarop dit zal geschieden, valt niets met zekerheid te zeggen. Terugziende leert de geschiedenis, dat in de periode 1890/1900 de zeer lage prijzen vier jaren hebben aangehouden, maar de omstandigheden zijn heden te veel verschillend met die van 40 jaar geleden dan dat aan deze vergelijking veel waarde kan worden gehecht. Zooveel is zeker, dat de wereldproductie kleiner moet worden en de voorraden tot normale bedragen moeten worden teruggebracht.

Wat de wereldvoorraden betreft, komt het Research Institute of Stanford University, dat beweert een zeer uitgebreid onderzoek te hebben ingesteld, tot de volgende resultaten:

„Gedurende de 8 jaren 1921/1928 was de gemiddelde wereldtarwevoorraad, begin Augustus, dat is dus onmiddellijk vóór het ter markt komen van de oogsten op het noordelijk halfrond, ongeveer 137 miljoen quintalen. In de jaren 1929/1932 steeg deze voorraad tot 230 miljoen quintalen. Indien men 135 miljoen quintalen als een normalen voorraad aanneemt, dan is er dus een ongewenschte surplusvoorraad van 95

miljoen quintalen, of pl.m. 10 pCt. van de jaarlijkse wereldproductie.”

Wanneer deze surplusvoorraden zullen zijn opgeteerd en de productie zich weder met de onvermijdelijke schommelingen zal hebben aangepast aan het verbruik, dan zullen de tarweprijzen weder op een gezonde basis komen. Zal dit in 1933, 1934 of nog later het geval zijn? Niemand die dit met eenige zekerheid kan zeggen, daar o.a. de opbrengst der oogsten zeer wisselvallig is. Dat het beplante areaal een vermindering heeft ondergaan, is nog niet gebleken, maar de gegevens daaromtrent zijn nog niet volledig. Wel is het zoo goed als zeker, dat, waar in Sovjet-Rusland hongersnood heerscht, van die zijde geen export is te wachten, zomin als deze sedert Augustus 1932 van eenige beteekenis is geweest.

Verder is de raming van de komende wintertarweoogst in de U.S.A. tengevolge van slecht weder, slechts 90 miljoen quintalen, tegen 123 miljoen quintalen in 1932, dus 33 miljoen quintalen lager, terwijl toch de wintertarweoogst in 1932 reeds ver beneden een gemiddelde opbrengst bleef.

De tegenwoordige hogere noteringen te Chicago zijn een gevolg van deze raming, maar geven thans geen beeld van den wereldmarktprijs, omdat zij uitgaan van de onderstelling, dat er in de U.S.A. geen exportsurplus voorhanden zou kunnen zijn, misschien zelfs invoer noodig zou blijken. Tengevolge van het hoge invoerrecht zou de binnenlandsche prijs dan ver boven den wereldprijs kunnen stijgen.

De Winnipeg-notering is een meer betrouwbare maatstaf, en deze is de Chicago-hausse slechts zeer schoorvoetend gevolgd. Niet uit het oog is te verliezen, dat de Winnipeg-notering geschiedt in Canadeesche dollars, die 16 à 17 pCt. beneden goudwaarde staan, zoodat een notering van pl.m. 50 cents te Winnipeg, thans overeenkomt met 42 cents te Chicago.

Men hoedde zich dus voor optimistische beschouwingen naar aanleiding van het enkele feit der slechte wintertarweoogst in de U.S.A., vooral ook omdat de termijnmarkt tot nu toe slechts kleine verhoogingen op de latere termijnen te zien geeft.

Welk volgend jaar uitkomst zal brengen, onttrekt zich aan elke berekening, maar wel staat vast, dat, waar althans sommige landen met verlies werken, binnen korter of langer tijd een beperking van de tarweproductie door kleinere uitzaai zal intreden. Dit proces wordt zeer bemoeilijk doordat een groot deel van Europa zijn tarwebouw niet alleen à tout prix wil instandhouden, maar zelfs nog vergrooten, zoodat de mindere productie geheel van de overzeesche gebieden moet komen.

Tenslotte is er bij alle beschouwingen over de toekomst, een geheel onberekenbare factor; dat zijn eventuele Regeeringsmaatregelen, zooals b.v. tarwerestrictie door overeenkomsten tusschen Regeeringen, allomentplannen van Roosevelt, nieuwe Farm Board-achtige instituten, enz. Maar om welke redenen dan ook, over korter of langer tijd zullen de prijzen der granen en der daarmee samenhangende producten stijgen.

De vraag kan gesteld worden: Zou daarmee wederom een area van algemeene welvaart haar intrede doen? Om deze vraag bevestigend te kunnen beantwoorden, zal m.i. naast de prijsstijging der landbouwproducten, nog aan een andere voorwaarde moeten worden voldaan, en wel deze: een daling van de prijzen der industrieproducten.

Een prijsstijging toch in den landbouw zal, Regeeringsmaatregelen buiten beschouwing latend, niet weder de naoorlogsche topprijzen doen zien. De verscherpte concurrentie door de vergroting van het beplante areaal, de plaats gehad hebbende loonsverlagingen, de bezuinigingen ook in andere richtingen, zullen de graanprijzen op een lager niveau houden. Dit zoo zijnde, zal echter de industrie alleen met goedkoopere producten den noodigen afzet kunnen vinden bij de miljoenen menschen, die

¹⁾ De bedoeling van den correspondent is blijkbaar de Winnipeg-prijs vermeerderd met de spoorvracht Winnipeg-Fort William, die vier cents per bushel is. De Winnipeg-marktprijs moet dus met 15 cents verminderd worden om tot den nettofarmerprijs te komen, dus ongeveer hetzelfde cijfer dat voor Chicago geldt.

in den landbouw hun bestaan vinden. Waar de productiekosten der industrie per slot van rekening voor pl.m. 80 pCt. uit arbeidsloon bestaan, zal dus een loonsdaling met belangrijke bedragen van hoog tot laag noodzakelijk zijn. De werkloosheid van den huidigen tijd is zonder twijfel voor een goed deel veroorzaakt door het zich niet aanpassen der industrieloonen (industrie in den ruimsten zin genomen) en der overheidsuitgaven aan de mindere inkomsten van den landbouw en de daarmee samengaande loonsverlaging der landbouwarbeiders.

Een kortzichtige tactiek der vakbonden maakt, dat deze aanpassing in een zeer langzaam tempo gaat. In de U.S.A., waar de loonsverlagingen in den landbouw van 60 tot 80 pCt. bedragen, is het b.v. nog niet gelukt de loonen van het spoorwegpersoneel met meer dan 10 pCt. te verlagen. De kortzichtigheid, hierboven genoemd, bestaat vooral hierin, dat men niet wil inzien, dat een loonsverlaging over de geheele lijn de voortbrenging der goederen zooveel goedkoper maakt, en de prijzen zoodanig doet dalen, dat, zooals de ervaring leert, slechts een betrekkelijk klein gedeelte ten laste der loontrekkenden komt, terwijl daarentegen de afzetmogelijkheden worden vermeerderd en de werkloosheid verminderd. Dit onderwerp zou echter een nieuw opstel noodig maken.

Kort geresumeerd, is in dit derde hoofdstuk getracht, aan te toonen:

1o. dat een stijging der landbouwprijzen is te verwachten, maar omtrent het tijdstip niets valt te zeggen;

2o. dat deze stijging een hoofdvoorwaarde is, zonder welke een herstel en vermindering der werkloosheid niet mogelijk zal zijn;

3o. dat deze stijging echter niet meer de tophoogte der „boom“-jaren zal bereiken;

4o. dat de landbouw met een lager loonpeil en kleinere winsten zal werken;

5o. dat voor een werkelijk herstel noodig is: een aanpassing van de industrieloonen en overheidsuitgaven aan de lagere landbouwloonen.

F. G. WALLER.

Sedert het bovenstaande werd geschreven, is de val van den Dollar gekomen. In de conclusies van het artikel brengt dit feit geen wijziging, integendeel is de Dollardepreciatie in hoofdzaak doorgezet om den landbouw te hulp te komen, waaruit volgt, dat men ook in de U.S.A. instemt met de conclusie, dat een rendearend landbouwbedrijf een hoofdvoorwaarde is voor het herstel der welvaart.

In hoeverre met de valutadepreciatie dit doel bereikt zal worden, zal nog moeten blijken. De wereldmarktprijzen zullen slechts een invloed van de U.S.A.-maatregelen ondervinden voor zooverre deze een vergroting of verkleining der graanproductie in de U.S.A. tot gevolg zullen hebben, tenzij op openlijke of bedekte wijze uitvoerpremies zouden worden gegeven.

De Chicago- en Winnipeg graannoteringen van heden zijn natuurlijk niet zonder meer te vergelijken met die van vóór den val van den Dollar.

HET PSEUDO-GOUD VAN PROF. KEYNES.

De Heer H. Dunlop schrijft ons:

Het reeds zeer kortelijk in dit weekblad¹⁾ besproken plan van Prof. Keynes, hetwelk komende van een zoo bij uitstek bekwaam econoom reeds dadelijk zonderling aandeel, wordt door the Hon. R. H. Brand in de Times van 7 April aan een scherpe kritiek onderworpen.

Men weet dat Prof. Keynes had voorgesteld — min of meer bij wijze van een vervanging en enorme uitbreiding van den noodlottig gebleken „Gold-exchange

¹⁾ Zie E.-S.-B. van 5 April jl.

standard” — het nijpende tekort aan goud aan te vullen, door het doen uitgeven, door een daartoe te scheppen internationaal instituut, van goud-certificaten voor een totaal bedrag van \$ 5.000.000.000, welke certificaten over alle centrale banken zouden worden verdeeld naar verhouding van haar voorraden in 1928. Van die voorraden zouden de \$ 5.000.000.000 ongeveer 45 pCt. uitmaken.

„In effect we shall discover, say, at Basle, a new gold mine with \$ 5.000.000.000 of gold all ready for use, or nearly one half as much again as all the gold hitherto produced and employed for monetary purposes,” zegt Mr. Brand.

Het bedoelde instituut zou tot taak hebben de circulatie der certificaten te regelen naar gelang van de wereldprijzen. Stijgen die te hoog, dan worden ze gedeeltelijk ingetrokken, in het tegenovergestelde geval in circulatie gebracht. Ook wordt de te berekenen interest daarnaar geregeld.

Wanneer het plan aanvaard werd, zegt Mr. Brand, zou de totale hoeveelheid internationaal goudgeld (die hij op ongeveer \$ 12.000.000.000 stelt, hetgeen ongeveer overeenkomt met de berekeningen van de Gold Delegation to the League of Nations) plotseling stijgen tot \$ 17.000.000.000, waarvan dus \$ 5.000.000.000 papier zou zijn, het overige goud, hetwelk jaarlijks zou aangrocien zooals tot nog toe, door de productie. De internationale gouden standaard zou alsdan inderdaad een „managed currency” zijn. De manager, bijv. te Bazel, zou verantwoordelijk zijn aan 39 regeeringen, en de vraag is of de beslissingen unaniem zouden moeten zijn, dan wel bij meerderheid van stemmen? Zoo zou de geldeenheid in ieder land staan onder het bestuur van twee instanties: de nationale circulatiebank en het internationale instituut. Maar daar het geldwezen steeds een deel is geweest van de staats-sovereiniteit, is het moeilijk in te zien, hoe men er de verschillende staten toe zou kunnen krijgen, dat deel op te geven. Mr. Brand stelt dan ook het plan op één lijn met het plan voor een Internationale Politie, waarvoor evenmin de tijden rijp zijn.

Bovendien hebben de groote crediteurstaten, zooals de Ver. Staten, Engeland en Frankrijk, geen extragoud noodig, zegt Mr. Brand, en hun mogelijkheden zijn voor ieder van verschillenden aard. De arme landen, zooals bijv. Brazilië, Chili, Hongarije, e.a. zouden de certificaten gaarne ontvangen. De geheele zaak zou neerkomen op een groote internationale leening, maar: „It would be easy to get the notes out; it would be much harder to get them in.” Hij denkt dan ook dat iedere centrale bank zou pogen, de gevolgen van de Wet van Gresham op hare burens af te wentelen.

Daarom zou het onmogelijk zijn aan alle landen zoo maar toe te staan, de nieuwverkrege schatten te spendeeren, en er zou een contrôle op de staatsuitgaven noodig zijn.

Mr. Brand gelooft, dat de crisis is ontstaan door het groote verschil in evenwicht tusschen crediteuren- en debiteuren-landen, en hij noemt, zooals in Engeland gebruikelijk is, natuurlijk de „War Debts”. (Het is wel eigenaardig hierbij op te merken, dat het Macmillan Report, dat verscheen kort vóór het opgeven van den gouden standaard door Engeland, van de War Debts volstrekt geen melding maakt).

Kortom, Mr. Brand wil, zeer terecht m.i., van het plan niets weten.¹⁾

Mr. H. E. Moon, oud-bankier te Londen, oefent in *The Times* van 10 April nog de volgende m.i. zeer juiste kritiek uit.

Hoewel de uitgifte van internationale goud-reçus een uitstekende manier zou zijn om het in enkele lan-

¹⁾ Prof. Keynes heeft in *The Times* van 11 April l.l. Mr. Brand's kritiek beantwoord. Hij doet dit in een brief, die wel zeer in *mineur* gesteld is! Hij begint met te zeggen: „My answer to them (Mr. Brand's criticisms) is best summed up by saying that my proposal is an attempt to make the best of a bad job.”

den opeengehoopte goud te distribueeren, kan men nauwelijks van de Ver. Staten en Frankrijk verwachten, dat zij verarmde volkeren met niet-sluitende begrotingen zullen toestaan biljetten uit te geven, die over de geheele wereld wettig betaalmiddel zouden zijn, tegen *hun* goud. En dan, stel er breekt oorlog uit tusschen eenige der 39 volkeren die Keynes noemt, zal dan een goud-bezittend land zijn vijand toestaan tegen *zijn* goud noten te laten circuleeren? Dat zou een prachtige manier voor een arm land zijn, om een oorlog te financieren.

Tot zoover Mr. Moon. Het komt mij voor, dat een man als Prof. Keynes de bezwaren van zijn plan wel degelijk heeft overwogen en het plan alleen gepubliceerd heeft om den geheel onhoudbaren toestand dien de gouden standaard teweeg heeft gebracht, in een schel licht te stellen. Neemt men dat niet aan, dan zou Keynes zich eenvoudig belachelijk hebben gemaakt.

DE RIJKSMIDDELEN OVER 1933.

De ontvangsten van de schatkist in Maart jl. zien er op het eerste gezicht niet zoo bijzonder veront-rustend uit. De gewone middelen brachten f 32.653.900 op tegen f 34.702.400 in Maart 1932 en vertoonen mitsdien een achteruitgang van f 2.048.500. Hier-tegenover staat, dat de gemiddelde maandraming met een bedrag van f 804.700 werd overtroffen.

Deze vergelijking is echter allerminst zuiver. Men mag de omstandigheid niet over het hoofd zien, dat thans in den middenstaat een drietal nieuwe pos-ten voorkomen, t.w. de opcenten op de invoerrechten, de opcenten op den bieraccijns en de opcenten op den suikeraccijns, die in het vorig jaar nog niet wer-den geheven. Laat men daarom deze nieuwe middelen buiten beschouwing, dan wordt de vergelijking voor het loopende jaar veel ongunstiger, immers dan blij-ken de overige middelen f 4.971.300 minder te heb-ben opgeleverd dan in dezelfde maand van het vorige jaar, terwijl de ontvangsten zelfs beneden de raming zijn gebleven (met f 218.100). Verreweg de meeste middelen geven dan ook een lager opbrengstcijfer te zien; eene uitzondering maken alleen de grondbelas-ting, de bieraccijns, de domeinen en de loodsgelden.

De totaal-opbrengst over het eerste kwartaal be-liep f 94.633.900 of f 9.472.900 minder dan in de eerste drie maanden van het vorige jaar. Ook de raming werd niet bereikt; het nadeelig verschil be-draagt f 913.700. Indien ook hier de nieuwe midde-len buiten de vergelijking worden gehouden, stijgen de hierboven vermelde nadeelige verschillen tot resp. f 15.513.900 en f 1.254.700. De inzinking zet zich derhalve nog steeds voort en welke nieuwe heffingen ook worden ingevoerd, zij wegen niet op tegen de ge-stadige vermindering in de opbrengst der bestaande middelen; alle nieuw aangeboorde bronnen ten spijt wordt het gat voortdurend groter.

De grondbelasting gaf ditmaal weer een vooruit-gang te zien (van f 37.600). Gerekend over drie maanden werd in het loopende jaar een surplus van f 75.000 ontvangen. Dit gunstig resultaat is aan het binnenkomen van achterstallige belasting te danken. Ten opzichte van de raming ontstond in het eerste kwartaal een achterstand van f 210.400, doch dit is een geheel normaal verschijnsel; de maanden April t/m Juni geven in den regel veel ruimere baten.

Met de inkomstenbelasting gaat het nog steeds berg-afwaarts. In de afgelopen maand werd f 1.151.400 minder geboekt dan in de gelijknamige maand van 1932. De raming werd aanzienlijk overtroffen (met f 1.746.700), doch de eerste vijf maanden van het jaar zijn voor dit middel steeds gunstig. De ont-vangsten van het 1e kwartaal bleven f 4.399.300, bij die van hetzelfde tijdvak van het vorige jaar ten ach-ter. Bij nadere analyse blijkt, dat de teruggang ge-

heel op rekening komt van het loopende belasting-jaar (1932/1933) met zijn veel lagere kohierbedragen. In dit verband moge nog in herinnering worden ge-bracht, dat de totale opbrengst voor 1933 een derde (f 25 millioen) lager is geraamd dan voor verleden jaar, zoodat op een belangrijken teruggang is ge-rekend. De vermogensbelasting volgt de inkomstenbe-lasting vrijwel op den voet. Het decrees bedroeg in de afgelopen maand f 166.600; over het 1e kwartaal lie-pen de ontvangsten met f 619.100 terug. Ongetwijfeld moet ook voor dit middel nog een verdere inzinking worden verwacht.

De dividend- en tantiëmebelasting gaf f 263.800 minder dan in Maart 1932. Over de eerste drie maan-den ontstond reeds een vermindering van f 683.500; een zeer aanzienlijke daling, indien men in aanmer-king neemt, dat de goede maanden voor dit middel eerst in het midden des jaars vallen. Deze laatste omstandigheid maakt het intusschen begrijpelijk, dat de raming tot dusver bij lange na niet werd ver-kregen; het tekort over het 1e kwartaal belooft f 1.493.400.

De invoerrechten liepen vrij aanzienlijk terug (da-ling f 818.800), waarin de vermindering van den in-voer als gevolg van de belemmering van het ruilver-keer tot uitdrukking komt. Toch waren de ontvang-ten hooger dan in de drie voorafgaande maanden. Het 1e kwartaal leverde f 5.434.000 minder op dan in 1932 en wat bedenkelijker is, ook de raming werd op geen stukken na gehaald (nadeelig verschil f 4.489.400). De nieuwe opcentenheffing gaf tot dus-ter ruime baten; de afgelopen maand bracht f 2.075.000 in de schatkist of ruim f 1.200.000 meer dan de gemiddelde maandraming, terwijl in het 1e kwartaal reeds een voorsprong ten opzichte van de raming ontstond van f 2.134.800. Voor een groot deel bestaan de ontvangsten echter uit nagevorderde be-dragen. Het statistiekrecht liep met f 18.300 terug (over drie maanden met f 76.900). Ook bij de ver-wachting blijft dit middel ten achter; niettegen-staande de jaaropbrengst voor 1933 f 900.000 lager is gesteld, verschaftte het 1e kwartaal nog f 60.600 minder dan het evenredig deel der raming.

Met uitzondering van den bieraccijns vertoonden alle accijnzen een lager opbrengstcijfer. Voor de daling van den zoutaccijns kan geen bijzondere reden worden opgegeven. De geslachtaccijns wees een ver-mindering aan van f 111.100 door de lage veeprij-zen. De wijnaccijns decresseerde met niet minder dan f 177.100, hoewel de ontvangsten van Maart 1932 ook al aan den lagen kant waren. De teruggang van den gedistilleerdaccijns met f 217.900 vindt zijn oor-zaak in het verminderd verbruik. De stijging van den bieraccijns (met f 194.500) is een gevolg van de om-standigheid, dat vóór 1 Januari (datum van inwer-kingtreding der opcentenheffing) voorraden zijn ge-maakt, waarvan de accijns in Maart opvorderbaar werd. De opcenten zelf leverden tot dusver nog niet veel op wegens den voor de betaling toegestane crediettermijn. De suikeraccijns bracht f 287.200 min-der op, doch hierin zal wel een wisselwerking met de vorige maand moeten worden gezien, toen een be-langrijke stijging moest worden geconstateerd wegens het maken van voorraden in verband met de verwach-te opcentenheffing. Deze laatste heffing leverde in de afgelopen maand f 826.900 op; de opbrengst van het 1e kwartaal bleef beneden de raming, daar de nagevorderde opcenten eerst 1 Maart opvorderbaar werden.

De zegelrechten liepen tot op de helft terug (met f 815.900). Behalve van de malaise is deze buiten-gevoon lage inkomst een gevolg van een restitutie over een vorig jaar van bijna 4 ton; zonder dezen af-trek in het bedrag der raming overschreden. De beursbelasting gaf in de afgelopen maand f 147.600 minder. Ook bij de registratierechten doet de econo-mische crisis zich nog steeds gevoelen; de opbrengst van Maart daalde f 91.500 beneden die van dezelfde

maand van 1932. Hiertegenover moet worden opgemerkt, dat de maandraming met f 136.400 werd overschreden.

De domeinen gaven f 51.400 meer door toevallige omstandigheden; voorts verschaffen de loodsgelden voor het eerst in drie jaren een klein surplus (van f 31.300). Ook de raming werd overtroffen (met f 34.700). De opbrengst over het 1e kwartaal steeg hierdoor f 12.400 boven die van de eerste drie maanden van 1932. Het dieptepunt schijnt bij dit middel bereikt te zijn.

BOEKAANKONDIGINGEN.

Export naar Zuid-Amerika, Midden-Amerika en West-Indië.

De oprichting van het Nederlandsch Zuid-Amerikaansch Instituut, dat zich ten doel stelt de betrekkingen tusschen Nederland en het Latijnsch Amerikaansche continent te bevorderen, is voor de Nederlandsche Bank voor West-Indië¹⁾ een aanleiding geweest om een handleiding samen te stellen onder den hierboven genoemden titel. Den auteur van dit werkje komt alle eer toe. De Nederlandsche exporteur vindt er verschillende aanwijzingen voor de behandeling zijner goederen en de incasseering zijner wissels. De inleiding geeft een uiteraard beknopt maar toch zeer duidelijk beeld van onzen uitvoerhandel naar Zuid-Amerika, waarbij de aandacht erop gevestigd wordt, dat de vele tegenslagen en mislukkingen, welke wij in Nederland met onze Zuid-Amerikaansche commercieele ervaringen hebben opgedaan, in hoofdzaak te wijten zijn aan gebrekkige organisatie en onvoldoende voorbereiding. De oude geschiedenis, die immer weer nieuw is! Een onbevredigend succes in zaken wordt heel vaak maar al te snel geweten aan toestanden en omstandigheden, die in wezen nog geen primaire oorzaken zijn voor de financiële verliezen der betreffende ondernemingen of ondernemers. Hoevele der in Zuid-Amerika verloren millioenen hadden wij niet kunnen behouden bij een meer degelijke en hechter gefundeerde voorbereiding!

Dit boekje geeft den lezer de verschillende Latijnsch-Amerikaansche republieken in alphabetische volgorde en verstrekt daarbij in de allereerste plaats een opgave van de oppervlakte der bevolking, de munteenheid alsmede eenig cijfermateriaal over de handelsbeweging van elk dezer landen. Daarbij volgen algemeene inlichtingen omtrent de technische behandeling der verscheppingsdocumenten, de bezichtiging en analyse van goederen, de formaliteiten inzake opslag en verzekering der verscheepte producten in de haven van bestemming, kosten van incasseering van wissels, aanwijzingen omtrent de wijze, waarop de wissels uitgeschreven moeten worden, wisselprotesten, enz. Men heeft zelfs niet nagelaten de noodige aandacht te besteden aan het verzenden van postpakketten. Het geheel is op een keurige wijze afgewerkt en ook het formaat is uitermate practisch. Een overzicht omtrent de deviezen-restricties in de verschillende republieken is opzettelijk achterwege gebleven, omdat hierin telkens wijzigingen worden aangebracht. Een blijvende en betrouwbare leidraad is daarom moeilijk samen te stellen, maar het Nederlandsch Zuid-Amerikaansch Instituut en ongetwijfeld ook de op Latijnsch Amerika werkende bankinstellingen zijn gaarne bereid belanghebbenden dienaangaande inlichtingen te verschaffen.

Het valt o.i. niet te betwijfelen, dat deze handleiding, nu meer en meer afzetgebieden voor ons land verloren gaan, in breeden kring een welkome bron van inlichtingen zal vormen. Het zoo enorme Latijnsch Amerikaansche continent biedt ongetwijfeld, zelfs in de tegenwoordige crisis-omstandigheden, mogelijkheden aan ondernemende zakenmensen. Het op de voorpagina afgebeelde zeilschip en daaronder de spreuk „Die winnen wil, moet bysetten” zijn dan ook zeer goed gekozen.

¹⁾ Keizersgracht 255, Amsterdam.

OVERZICHT DER RIJKSMIDDELEN.

(In Guldens)

	Maart 1933	Sedert 1 Januari 1933	Overeen- komstige periode 1932
Directe belastingen.			
Grondbelasting	496.539	1.250.065	1.175.066
Personeele belasting ¹⁾ ..	—	—	29.685
Inkomstenbelasting ..	5.913.392	17.542.181	21.941.457
Vermogensbelasting ..	1.027.840	2.955.124	3.574.206
Dividend- en tantiëmebel.	309.137	1.131.610	1.815.086
Invoerrechten	5.332.262	14.510.567	19.944.585
Opv. op rechten op d. inv. ²⁾	2.075.048	4.749.783	—
Statistiekrecht	163.363	464.433	541.315
Accijnzen			
Zout	179.743	596.878	637.782
Geslacht	503.811	1.563.102	1.731.731
Wijn	300.816	363.845	565.817
Gedistilleerd	2.788.256	7.437.185	8.370.881
Bier	1.059.579	3.248.230	2.397.050
Opv. op accijnzen op Bier ³⁾	20.836	25.251	—
Suiker	4.075.250	14.943.685	13.347.596
Opv. op acc. op Suiker ³⁾	826.891	1.255.983	—
Tabak	1.846.820	5.823.534	7.493.495
Bel. op gouden en zilverw.	54.219	156.573	186.789
Indirecte belastingen.			
Zegelrechten	828.365 ⁴⁾	3.469.256 ⁵⁾	4.623.114
Registratierechten	969.728	2.775.948	2.893.413
Successierechten	2.821.049	8.183.752	10.245.417
Domein., wegen en vaart.	703.560	1.068.661	1.495.351
Staatsloterij	31.033	193.590	193.710
Loodsgelden	326.318	915.672	903.270
Totaal-Generaal	32.653.905	94.633.908	104.106.816

¹⁾ Met ingang v. h. belastingjaar 1931 wordt de personeele bel. geheven ten bate v. d. gem., zoo dat de in dezen staat vermelde bedragen uitsluitend vroegere belastingjaren betreffen. ²⁾ Wegens de wijzigingen, tijdens de behandeling aangebracht in het ontwerp dat geleid heeft tot de wet van 24 Dec. 1932, Stbl. No. 634, worden de opcenten op de invoerrechten en de opcenten op den bierraccijn lager geraamd dan geschiedde in de toelichting bij de Middelwet, en worden nieuw ingevoerd de opcenten op den suikeraccijn. ³⁾ Hieronder begrepen f 102.001 wegens zegelrecht enz. (Beursbel.). ⁴⁾ Het lage bedrag is het is het gevolg van eene restitutie over een vorig jaar ad f 399.474. ⁵⁾ f 628.921. ⁶⁾ 680.582.

HEFFINGEN VOOR HET LEENINGFONDS 1914.

Verdedigingsbelasting ..	813.122	2.520.901	3.771.556
Opcenten:			
Grondbelasting	305.602	888.499	936.623
Personeele belasting ..	—	—	5.628
Inkomstenbelasting ..	1.184.849	3.509.766	4.324.189
Vermogensbelasting ..	571.974	1.631.803	1.968.888
Dividend- en tantiëmebelasting	102.015	373.431	598.978
Invoerr. Zuidvruchten	161.268	468.763	—
Opv. invoerr. op Zuidvr.	48.380	140.629	—
Accijnzen op Wijn	233.892	275.310	113.163
„ „ Gedistilleerd	278.825	743.719	837.088
„ „ Suiker	404.027	1.488.585	—
Tabaksacc. op sigaretten	481.624	1.448.957	1.307.638
Zegelrecht v. buitl. eff. ¹⁾	— 25.766	247.423	170.110
Totaal	4.559.812	13.737.786	14.033.861

¹⁾ Het negatieve bedrag is het gevolg van een restitutie over een vorig jaar ad f 80.000,—.

HEFFINGEN VOOR HET WEGENFONDS.

Wegenbelasting	705.381	2.098.056	1.898.022
Rijwielbelasting	34.470	58.588	54.620
Totaal	739.851	2.156.644	1.952.642

INKOMSTEN TEN BATE VAN HET „GEMEENTEFONDS”

Gemeentefondsbelasting ..	6.338.771	18.690.947	21.443.317
Opcenten Vermogensbel.	496.332	1.427.981	1.648.434
Totaal	6.835.103	20.118.928	23.091.751

SPLITSING VAN DE OPBRENGST DER GROND-, INKOMSTEN- EN VERMOGENSBELASTING SEDERT 1 JANUARI 1931.

Dienstjaren	Grond- belasting	Inkomsten- belasting	Vermogens- belasting
1930/31	—	143.351	23.416
1931/32	8.149	732.646	123.659
1932/33	685.476	16.666.184	2.808.049
1933/34	556.440	—	—
Totaal	1.250.065	17.542.181	2.955.124

STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN.

BANKDISCONTO'S.

Table of bank discounts for various cities including Ned., Londen, Madrid, N.-York, Oslo, Parijs, Praag, Rome, Stockholm, Tokio, Weenen, Warschau, and Zwits. Nat. Bk. with dates and rates.

OPEN MARKT.

Table of open market data for 1933, 1932, 1931, and 1914, with columns for Amsterdam, Londen, Berlijn, Maandgeld, Part. disc., and Warenw.

1) Koers van 21 Apr. en daaraan voorafgaande weken t/m. Vrijdag.

WISSELKOERSEN.

KOERSEN IN NEDERLAND.

Table of exchange rates in the Netherlands for cities like New York, Londen, Berlijn, Parijs, Brussel, and Batavia.

Table of exchange rates for Zwitserland, Weenen, Praag, Boekarest, Milaan, and Madrid.

Table of exchange rates for Stockholm, Kopenhagen, Oslo, Helsingfors, Buenos Aires, and Montreal.

*) Notering te Amsterdam. **) Not. te Rotterdam. 1) Part. opgave. In 't 1ste of 2de No. van iedere maand komt een overzicht voor van een aantal niet wekelijks opgenomen wisselkoersen.

KOERSEN TE NEW YORK. (Cable).

Table of exchange rates from New York for cities like Londen, Parijs, Berlijn, and Amsterdam.

KOERSEN TE LONDEN.

Table of exchange rates in London for various cities including Alexandrië, Athene, Bangkok, Budapest, Buenos Aires, Calcutta, Constantin, Hongkong, Kobe, Lissabon, Mexico, Montevideo, Montreal, Rio d. Janeiro, Shanghai, Singapore, Valparaiso, and Warschau.

1) 90 dg.

ZILVERPRIJS

GOUDPRIJS *)

Table of silver and gold prices for Londen and N. York.

1) in pence p. oz. stand. 2) Foreign silver in \$c. p. oz. fine. 3) in sh. p. oz. fine

STAND VAN 'S RIJKS KAS

Table showing the balance sheet of the National Treasury, including Vorderingen and Verplichtingen.

Table showing the balance sheet of the NEDERLANDSCH-INDISCHE VLOTTENDE SCHULD.

Table showing the balance sheet of the SURINAAMSCHE BANK, including Vorderingen and Verplichtingen.

Table showing the balance sheet of the SURINAAMSCHE BANK, listing Voornaamste posten in duizenden guldens.

GOEDERENHANDEL.

GRANEN.

25 April 1933.

In het begin der afgelopen week was de stemming voor tarwe in de Ver. Staten vast op slechte oogstberichten in het wintertarwegebied, terughoudendheid der boeren in het ter markt brengen hunner voorraden en berichten over mogelijke inflatie van den Dollar, welke laatste ook telkens weder werden tegengesproken. De termijnmarkt te Chicago liep op en die te Winnipeg volgde het voorbeeld, zij het in mindere mate. Toen in het midden der week de uitvoer van goud uit de Ver. Staten werd verboden en de waarde van den Dollar zakte, steeg de termijnmarkt te Chicago snel en werden ook te Winnipeg de prijzen verhoogd. De verhooging was echter minder belangrijk dan de waardedaling van den Dollar, zoodat Manitoba-tarwe hier goedkooper werd aangeboden dan den vorigen dag, niet tegenstaande de prijsstijging in Winnipeg. Spoedig daarop is door verdere stijgingen van tarwe in Noord-Amerika, terwijl de koers van den Dollar nagenoeg onveranderd bleef, de prijs aan onze markt belangrijk verhoogd. Na eene reactie op Vrijdag werd de stijgende beweging voortgezet, zoodat het slot te Chicago 9 dollarcents per 60 lbs., te Winnipeg 7½ dollarcents hooger kwam dan een week geleden. In het midden der afgelopen week zijn in Manitoba-tarwe groote zaken tot stand gekomen, toen tengevolge van den dollarkoers de prijzen daalden. Later zijn tegen de oplopende prijzen ook geregeld zaken gedaan, echter van kleinere omvang. Ook naar Argentijnsche tarwe bestond levendige vraag, en de prijzen voor die soort stegen geregeld, al gaven de koersen aan de Argentijnsche termijnmarkt niet dadelijk aanleiding tot sterke verhoogingen. Eerder moet de prijsstijging van Platatarwe gezocht worden in groote orders, veelal voor buitenlandsche rekening, aan de Rotterdamsche termijnmarkt voor tarwe, waar belangrijk hogere prijzen werden betaald. Deze termijnmarkt baseert zich namelijk op Platatarwe, die daarvoor de goedkoopste leverbare tarwesoort is. Tegen het einde der week stegen de koersen aan de Argentijnsche termijnmarkten meer; het slot te Buenos Aires was 20 centavos, te Rosario 30 centavos per 100 KG. hooger dan een week geleden. De prijzen voor Australische tarwe stegen op kleinere verscheppingen naar Europa en goede vraag in Engeland, waar verscheiden ladingen werden verkocht. De Farmboard in de Ver. Staten heeft laten weten, dat de voorraden per Mei-levering zijn gelijkwideerd en dat op andere termijnen geen hoeveelheden van belang loopen. Berichten over wintertarwe in de Ver. Staten melden regen in het Zuidwesten en Westen. Het landbouwbureau in Kansas schat de opbrengst in dien staat op 54.700.000 bushels, de kleinste sedert 1917. Vorst, droog weder en insecten hebben veel kwaad gedaan en 48 pCt. van de bebouwde oppervlakte wordt er als verloren beschouwd. In Australië acht men de vooruitzichten voor den oogst 1933/34 minder gunstig dan in het vorige jaar wegens gebrek aan vocht in den bodem. Sedert het rapport werd gepubliceerd heeft het flink geregend in Nieuw Zuid-Wales en Victoria. Berichten over wintertarwe in Europa blijven over het algemeen gunstig, hoewel men nu vrijwel overal in West- en Midden-Europa naar regen verlangt. In de Donaulanden daarentegen wenscht men warm, zonnig weder.

In navolging van tarwe stegen na het midden der week ook de prijzen van rogge. Met name van Platarogge, welke feitelijk de eenige roggesoort is, welke in de eerste hand wordt aangeboden. De prijsverbetering was echter lang niet zoo groot als voor tarwe, daar de vraag voor rogge niet groot is.

In het begin der week was na de Paaschdagen de vraag

voor aangekomen maïs nog niet groot en de prijzen konden zich voor lossende Donaumaïs niet handhaven. Verschillende partijen zijn in de eerste dagen der week tot lagere prijzen opgeruimd. Ook stoomende Donaumaïs en latere aflading waren gedrukt en werden lager verkocht, gedeeltelijk tengevolge van ruimer aanbod uit Argentinië zoowel van stoomende maïs als ter verlading gedurende de eerstvolgende maanden. Vooral de laatstgenoemde posities waren flauw en werden door de eerste en de tweede hand tot lagere prijzen verkocht. Grootere verscheppingen van den Donau en uit Argentinië droegen tot de flauwe stemming bij. In de tweede helft der week is daarin verandering gekomen, en begon de vraag levendiger te worden. Eerst in Engeland en België, waar flinke hoeveelheden Platamaïs werden gekocht, later ook in Nederland. Zoowel voor stoomende Platamaïs als Donaumaïs werden hogere prijzen betaald en ook voor latere aflading trad eene flinke verbetering in. Tot de vastere stemming droegen ook de snel stijgende koersen aan de Rotterdamsche termijnmarkt voor maïs bij. Groote orders kwamen binnen, ook wat maïs betreft, veelal voor buitenlandsche rekening. De grootste prijsverhoging werd betaald voor de eerste termijnen. Voor aangekomen maïs was de verhoging niet zoo belangrijk, daar de consumptie slechts schoorvoetend de hogere prijzen betaalde en de houders van maïs er de voorkeur aan gaven hunne aangekomen partijen te verkoopen. In Argentinië zijn de maïs koersen aan de termijnmarkten allengs opgelopen, het meest in de laatste dagen. Het slot te Buenos Aires was 23 centavos per 100 KG., te Rosario 25 centavos hooger.

Ook voor gerst was de stemming tegen het einde der week vaster, nadat in de eerste helft de prijzen slechts matig waren gestegen. De vraag was beter dan in de vorige week en aangekomen partijen vonden eenige gulden per last hooger koopers. In Donaugerst zijn eenige zaken gedaan, sedert zijn de prijzen verhoogd. Deze verhoging is echter niet betaald.

Voor Boheemsche haver is de vraag verbeterd, terwijl het aanbod uit Bohemen gering is. De prijzen zijn diens tengevolge gestegen. Plathaver is ook in prijs gestegen, doch niet in dezelfde mate. Het slot voor haver aan de termijnmarkt te Buenos Aires was 10 centavos hooger.

SUIKER.

De afgelopen week stond in het teken van de nieuwe valutapolitiek der Ver. Staten, welke allerwegen groot optien baarde. De stemming op de verschillende suikermarkten was dan ook begrijpelijkerwijs zenuwachtig.

In Amerika bestond tengevolge van het verlaten van den gouden standaard groote belangstelling voor suiker. Raffinadeurs kochten belangrijke hoeveelheden ruwsuiker van diverse herkomst tot stijgende prijzen; ruim 1.25 d.c. werd het laatst voor Cubasuiker c. & fr. New-York betaald. Vanzelfsprekend konden de raffinadeurs ook hun vraagprijzen voor het afgewerkte product flink verhoogen.

Een en ander was eveneens aanleiding voor een stijging op de New-Yorksche termijnmarkt van 0.16 d.c. tot 0.20 d.c. vergeleken bij het vorige slot.

Na levendigen handel sloot de markt met de volgende noteringen: Mei 1.30, Juli 1.37, Sept. 1.40, Oct. 1.44 en Dec. 1.46, terwijl de laatste notering voor Spot Centr. 3.30 bedroeg, vorig slot 3.05.

De ontvangsten in de Atlantische havens der Ver. Staten bedroegen deze week 64.000 tons, de versmeltingen 54.000 tons tegen 45.800 tons en de voorraden 215.000 tons tegen 344.400 tons.

AANVOEREN in tons van 1000 KG.

Artikelen	Rotterdam			Amsterdam			Totaal	
	16/22 April 1933	Sedert 1 Jan. 1933	Overeenk. tijdvak 1932	16/22 April 1933	Sedert 1 Jan. 1933	Overeenk. tijdvak 1932	1933	1932
Tarwe	11.250	354.129	387.592	516	10.950	3.648	365.079	391.240
Rogge	6.388	132.377	130.744	50	1.160	640	133.537	131.384
Boekweit	—	9.076	9.379	—	25	—	9.101	9.379
Mais	35.325	344.177	419.456	1.230	74.337	110.463	418.514	529.919
Gerst	5.957	96.943	123.393	—	9.730	6.851	106.673	130.244
Haver	912	61.129	73.657	105	1.428	1.292	62.557	74.949
Lijnzaad	4.868	94.723	105.903	6.479	129.334	151.241	224.057	257.144
Lijnkoek	2.265	21.387	35.338	—	—	50	21.387	35.388
Tarwemeel	163	7.092	8.529	97	2.735	4.110	9.827	12.639
Andere meelsoorten	494	15.313	16.425	870	3.468	5.458	18.781	21.883

De laatste Cuba-statistiek is als volgt:

	1933	1932	1931
	tons	tons	tons
Productie (Raming)	2.000.000	2.602.864	3.122.186
Ontvangsten	47.413	49.206	37.842
Totaal sedert 1/1	562.597	966.025	1.212.740
Verscheppingen	65.401	63.520	44.772
Voorraad	1.002.197	1.344.762	1.690.096

In Engeland was de stemming uiterst gereserveerd. Een enkele scheepslading ruw suiker kon hier kopers vinden. Ook op de termijnmarkt ging niet veel om. De noteringen fluctueerden nerveus en waren aan het slot lager dan bij opening, mede tengevolge van een verbetering in den Pondenkoers.

De N.I.V.A.S. verkocht op Java ca. 8000 tons, waarvan ongeveer de helft afgekeurde suiker.

C. Czarnikow publiceert een tabel van de productie van geraffineerde suiker in Britsch-Indië gedurende de laatste 10 jaren:

	Geraffineerd van Riet	Geraffineerd van „Gur”	Totaal
	tons	tons	tons
1922/23 ..	23.931	50.261	74.192
1923/24 ..	38.385	56.513	94.898
1924/25 ..	33.870	33.656	67.526
1925/26 ..	53.088	38.479	91.567
1926/27 ..	63.057	58.486	121.543
1927/28 ..	67.808	52.054	119.863
1928/29 ..	68.050	31.037	99.087
1929/30 ..	89.768	21.150	110.918
1930/31 ..	119.859	31.791	151.650
1931/32 ..	158.581	69.539	228.120

Hier te lande was de markt zeer rustig. De fluctuaties op de Amsterdamsche termijnmarkt waren fractioneel. Het slot luidde als volgt: Mei $f 5\frac{7}{8}$, Aug. $f 6\frac{1}{2}$, Dec. $f 6\frac{1}{2}$ en Mrt. $f 6\frac{5}{8}$.

KOFFIE.

Op denzelfden dag, waarop het vorig Overzicht in druk verscheen, kwam de groote verrassing, dat de Vereenigde Staten den gouden standaard hadden losgelaten. Daar bijna alle importzaken uit Brazilië en uit de andere Zuid- en Centraal-Amerikaansche koffie-produceerende landen in den laatsten tijd in dollars werden gedaan, heeft de plotseling opgedoken onzekerheid betreffende de naaste toekomst van den dollar den koffiëhandel, die tegenwoordig toch reeds met zooveel bezwaren heeft te kampen, weder voor nieuwe en voorloopig nog niet te overziene moeilijkheden geplaatst. Merkwaardig is, dat, waar sommige afschepers in Brazilië in de afgelopen week geen of bijna geen offerten hebben gezonden, de meeste andere wel aanbiedingen maakten of biedingen uitvoerden in dollarprijzen, lager dan in de vorige week het geval is geweest. De daling van de dollarwaarde daarbij in aanmerking genomen, komen deze prijzen voor Santos in de meeste gevallen 1 goud dollar per 50 Kgr. of ongeveer $2\frac{1}{2}$ Ned. ct. per $\frac{1}{2}$ K.G. lager uit dan een week geleden, terwijl zij voor Rio dooreengenomen ongeveer 0.55 goud dollar of bijna $1\frac{1}{2}$ Ned. ct. lager zijn. Ook de offerten van Columbia en van andere Centraal- en Zuid-Amerikaansche koffie's zijn tengevolge van dezelfde oorzaken, thans een paar centen goedkooper.

De gisteren bekend geworden statistiek van Brazilië wijst uit, dat de verscheppingen en de verkoopen van Santos in de vorige week wederom veel kleiner zijn geweest dan in de week daarvoor. Verscheept werden van Santos naar Europa slechts 25.000 balen tegen 105.000 balen in de week daarvoor en naar de Vereenigde Staten 76.000 balen tegen 100.000 balen. Verkocht werden door Santos naar Europa slechts 40.000 balen tegen 95.000 balen en naar de Vereenigde Staten 60.000 balen tegen 102.000 balen. Van Rio werden verscheept naar Europa 31.000 balen tegen 24.000 balen en naar de Vereenigde Staten 19.000 balen tegen 18.000 balen.

Als vernietigd in de vorige week worden opgegeven 17.000 balen te Rio, 72.000 balen te Santos en 6000 balen te Victoria, tezamen 95.000 balen.

In het vorig Overzicht is reeds gesproken over het ultra-moderne cadeaux-stelsel, dat door Brazilië is uitgedacht in zijn radeloosheid om het vraagstuk der overproductie tot oplossing te brengen. Daarbij werd de verwachting uitgesproken, dat het enige resultaat van dezen nieuwen maatregel zou zijn een daling der Braziliaansche exportprijzen en reeds den dag na het bekend worden van het nieuwe plan werd deze verwachting bewaarheid. Verschillende afschepers offereerden toen al dadelijk 20 à 25 dollarcenten

per 50 K.G. lager dan den vorigen dag en er zijn zelfs verscheidene exporteurs, die bij hun gewone offerten de door hen in natura ontvangen 10 % premie aanbieden tegen betaling van vracht, belastingen en uitvoerrechten, welke kosten zijzelf ook te betalen hebben. De zeer lage kostprijs, waarop aan importeurs deze 10 % premiekoffie dan komt te staan, is gelijk te stellen met een prijsverlaging van de eigenlijke offerte met ongeveer 35 à 40 dollarcenten (ca. $\frac{7}{8}$ ct. per $\frac{1}{2}$ K.G.).

De kost- en vrachtaanbiedingen van Santos zijn op het oogenblik voor gewoon goed beschreven Superior Santos op prompte verschepping aan te nemen op \$ 9.35 à 9.65, voor dito Prime op \$ 9.60 à 9.90 en voor Rio type New-York 7 met beschrijving, prompte verschepping, op \$ 8.55 à 8.65. Bij deze prijsopgave zijn de offerten met 10 % premiekoffie herleid tot de waarde zonder premie. Bij de lagere waarde van den dollar komen de hiergenoemde aanbiedingen, omgerekend in goud dollars, ongeveer uit als volgt:

Santos Superior \$ 8.50 à 8.75 = ongeveer 1 goud dollar lager
 „ Prime „ 8.70 à 9.— dan verleden week,
 Rio 7 „ 7.75 à 7.85 = ongeveer 0.55 goud dollar lager dan verleden week.

De prijzen in de eerste hand in Nederlandsch-Indië zijn op het oogenblik voor de ongewasschen Sumatra Robusta-soorten bij zeer beperkt aanbod $\frac{1}{4}$ ct. per $\frac{1}{2}$ K.G. hooger doch gewasschen Robusta is $\frac{1}{2}$ ct. lager. De noteringen zijn aan te nemen op:

Palembang Robusta, Mei-verschepping, 17 $\frac{1}{2}$ ct.; Benkoelen Robusta, Mei-verschepping, 17 $\frac{1}{2}$ ct.; Mandheling Robusta, Mei-verschepping, 18 $\frac{1}{2}$ ct.; W.L.B. f.a.q. Robusta, Mei-verschepping, 22 $\frac{1}{4}$ ct., alles per $\frac{1}{2}$ K.G. cif, uitgeleverd gewicht, netto contant.

De noteringen aan de termijnmarkten ontgingen den invloed van de prijsverlaging van Santos-koffie natuurlijk niet, doch de noteringen welke, vooral voor de meer verderde maanden in verhouding toch reeds laag waren te noemen, liepen veel minder terug dan de prijzen in het productieland. Aan de Rotterdamsche termijnmarkt liep Mei $\frac{7}{8}$ ct. en liepen de verdere maanden $\frac{1}{2}$ à $\frac{5}{8}$ ct. per $\frac{1}{2}$ K.G. terug. April noteert thans 19, Mei 17 $\frac{3}{8}$, September 16 $\frac{5}{8}$, December 16 $\frac{3}{8}$ en Maart 1934 — 16 $\frac{1}{4}$ ct. per $\frac{1}{2}$ K.G.

Ook de officieele loco-notering van Superior Santos moest natuurlijk worden verlaagd. Zij werd gebracht van 26 $\frac{1}{2}$ op 25 ct. per $\frac{1}{2}$ K.G.; de notering van Robusta kwam van 23 $\frac{1}{2}$ op 23 ct.

De slotnoteringen te New-York waren:

	Gemengd contract (basis Rio No. 7)				Santos contract (basis Santos No. 4)			
	Mei	Sept.	Dec.	Mrt.	Mei	Sept.	Dec.	Mrt.
24 April ...	\$ 5.63	5.63	5.63	5.60	8.16	7.98	7.88	7.80
18 April ...	5.32	5.02	4.97	4.88	7.69	7.28	7.18	7.11
10 April ...	5.42	5.16	5.08	5.—	8.01	7.38	7.26	7.18
3 April ...	5.34	4.99	4.92	—	7.71	7.16	7.07	7.01

Rotterdam, 25 April 1933.

N.B. De prijsstatistiek is in het „Econ.-Stat. Kwartaalber.” opgenomen

INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN.

Bedrijfsleven en de strijd tegen de Armoede in Nederland

door Dr. CH. A. VAN MANEN.

Prijs ingenaaid $f 3,—$. Gebonden $f 4,75$.

Voor leden der Vereeniging en geabonneerden op het Weekblad wordt dit werk beschikbaar gesteld tegen den prijs van

$f 2,50$ ingenaaid en $f 4,—$ gebonden.

Bestellingen richt men tot het Secretariaat van het Instituut, Pieter de Hoochweg 122, onder gelijktijdige remise per postwissel of op postcheque en girorekening No. 8408, Rotterdam.

Economisch-Statistisch Kwartaalbericht

Uitgave van het Nederlandsch Economisch Instituut
(Bijvoegsel van het Weekblad „Economisch-Statistische Berichten”)

No. IX

WOENSDAG, 26 APRIL 1933

INLEIDING.

Met betrekking tot het achter ons liggend kwartaal valt inzonderheid te wijzen op twee groote gebeurtenissen, de politieke omwenteling in Duitschland en de bankerisis in de Vereenigde Staten.

Uit economisch oogpunt zijn de gevolgen van de politieke veranderingen in Duitschland zoowel nationaal als internationaal nog niet te overzien. De Nationaal-Socialistische Regeering is nog te kort aan het bewind, dan dat men hare daden op economisch gebied zou kunnen beoordeelen. Twee groote vraagstukken heeft zij in de allereerste plaats op te lossen, t.w. de werkloosheid, die in Duitschland nog steeds enorm is, en de verhouding van Duitschland tot het buitenland met betrekking tot den internationalen handel en de buitenlandsche schulden.

Beide vraagstukken hangen in belangrijke mate samen. Oplossing van het werkloosheidsvraagstuk in Duitschland is zonder herstel van den internationalen handel niet mogelijk, tenzij langs den van Nationaal-Socialistische zijde gepropageerden weg van algemeenen arbeidsdwang. Het is in een land als Duitschland met zijn sterke uitvoernijverheid eene illusie te meenen, dat men langs den weg der volledige autarkie kan komen tot een duurzame vergrooting van de nationale werkgelegenheid, tenzij men het „Russische” middel van den arbeidsdwang in toepassing wil brengen. En zeker is het, dat de toepassing van een autarkisch systeem, waarbij immers niet slechts de invoer, doch ook uitvoer en verkeersbedrijven een knak krijgen, de betaling van buitenlandsche schulden, welke voldoening terecht door den ten tweede male tot Rijksbankpresident benoemen Dr. Schacht noodzakelijk wordt geacht, bijzonder zal bemoeilijken.

Voorloopig vormt de onzekerheid ten aanzien van den koers, dien Duitschland zal nemen, een beletsel voor het herstel van het internationale vertrouwen, hetgeen b.v. in het begin van April duidelijk is gebleken bij de vervroegde aflossing van het indertijd aan de Rijksbank verleende internationale steuncrediet, waardoor een algemeene en acute koersdaling van Duitsehe fondsen werd veroorzaakt.

Het vraagstuk der internationale handelsbelemmeringen, dat in deze phase van de depressie zulk een struikelblok voor het herstel vormt, is door het optreden van de nieuwe Regeering in Duitschland niet verder gekomen. Integendeel, reeds door een aantal maatregelen (verhoging van de invoerrechten op cieren en kaas, Fettwirtschaft, e.d.) is dit vraagstuk verder van zijne oplossing gebracht. Het is tekenend voor de situatie, dat Duitschland zich bereid heeft verklaard om op de te houden Financiële en Economische Wereldconferentie mede te werken aan tariefsverlaging, maar daarbij alleen heeft gedoeld op de tarieven der industriële producten. Aan de landbouwprotectie zal dus niet worden getornd, maar daar, waar Duitschlands exportkracht ligt en waar zijn binnenlandsche afzet relatief het minst van het buitenland heeft te duchten, wil het wel medewerken aan verlaging.

Het is duidelijk, dat er in deze mentaliteit nog heel wat veranderen moet, voordat een vruchtdragende

actie tot vermindering van handelsbelemmeringen mogelijk zal zijn. Men zal er daarbij — en dat geldt niet slechts van Duitschland, doch ook van andere landen, die in het protectionistisch vaarwater steeds verder adrijven van gezonde economische beginselen — niet op moeten hopen, dat men de zondaars tot inkeer brengt door hen te wijzen op het nadeel, dat zij anderen berokkenen, doch slechts dan kans op succes hebben, wanneer men hun kan aantonen, dat eenzijdig maatregelen van bescherming uitermate gevaarlijk kunnen worden, zoodra de productie, dank zij deze bescherming, zoo groot gaat worden, dat de binnenlandsche markt overvoerd wordt en men tot afnemende prijzen naar het buitenland moet exporteerden, en anderzijds dat de bescherming van bepaalde bedrijfstakken voor de binnenlandsche markt de positie van de eigen uitvoerbedrijven steeds moeilijker maakt.

Wanneer men dan tenslotte nog wijst op het feit, dat in het huidig stadium vrijwel elke beschermingsmaatregel elders tegenmaatregelen in het leven roept — onze Nederlandsche landbouw levert daarvan het sprekend bewijs — en dat de economische waanzin zodoende steeds grooter wordt, dan heeft men wellicht kans om de verdwaasde wereld weder tot bezinning te doen komen en te geraken tot die mate van overleg, die voor de regeling van den ontredde boedel noodig is. Daartoe zal de Economische Wereldconferentie moeten dienen, maar of zij thans in het licht van datgene, wat nog dagelijks gebeurt, de kracht zal kunnen ontwikkelen om tegen den stroom in te gaan, een stroom, die tenslotte uitgaat van de gezamenlijke Regeeringen, die ter Conferentie om de groene tafel zullen gaan zitten, is nog een open vraag.

Ziet het er met het vraagstuk van de internationale handelsbelemmeringen nog verre van fraai uit, zoo

INHOUD.

	Biz.
Inleiding	XXXVII
De loop der prijzen	XXXVIII
Productie en voorraden	XXXIX
Voorraadstatistiek van groothandelsartikelen ..	XL
Geld- en kapitaalmarkt	XLII
Lijnen betreffende de conjunctuur in Nederland..	XLV
De buitenlandsche handel van Nederland in de laatste 10 jaar	XLVIII
De buitenlandsche handel van Nederland in vergelijking met dien van andere landen	LII
Seizoensfluctuaties in den in- en uitvoer van Nederland	LVI
Seizoensfluctuaties van het Pond Sterling	LIX
Het prijsverloop van groothandelsartikelen gedurende het eerste kwartaal van 1933	LX
Statistisch overzicht van groothandelsprijzen ..	LXIII
De economische toestand van Nederlandsch-Indië, Duitschland, Groot-Brittannië en de Vereenigde Staten	LXXI
Conjunctuurgegevens betreffende Nederland, Ned.-Indië, Duitschland, Groot-Brittannië en de Vereenigde Staten	LXXII

hebben ook de recente gebeurtenissen in Amerika den wereldtoestand voorhands aanmerkelijk onoverzichtelijker gemaakt. De bankcrisis, die kort na de ambtsaanvaarding van President Roosevelt in de Ver. Staten uitbrak, scheen aanvankelijk door den nieuwen bewindvoerder op energieke en vertrouwenwekkende wijze te worden aangepakt. Strenge contrôle op het bankwezen, steunverleening aan instellingen, die liquiditeitsmoeilijkheden ondervonden, reorganisatie van banken, die zich in insolvente of duurzaam bevroren debiteuren hadden vastgewerkt, een en ander gepaard met een rationeele uitbreiding van de bevoegdheden van het Federal Reserve System en van de Reconstruction Finance Corporation, daarnaevens een krachtig streven naar herstel van het budgetaire evenwicht bij de steunende Overheid en naar handhaving van eene stabiele valuta, dat alles maakte aanvankelijk een zeer gunstigen indruk.

Zeer plotseling is echter Roosevelt gezwicht voor den aandrang dergenen, die op eene snelle verheffing van het binnenlandsch prijsniveau in de Ver. Staten willen aansturen. Het laatste punt van het hierboven genoemde programma, de stabiele valuta, werd losgelaten. De President verkreeg machtiging om tot eene devaluatie van den Dollar over te gaan. Op welk peil dit zal geschieden, is onzeker; als minimum is gesteld de helft van het huidig goudgewicht.

De wispelturigheid, waarvan de Amerikaansche politiek getuigt, is weinig bevorderlijk voor het zoo uitermate noodige herstel van het internationale vertrouwen. Op de kapitaalmarkt veroorzaakt de Amerikaansche maatregel een nieuwen schok in verband met het nadeel, dat aan de houders van dollarobligaties wordt aangedaan. Beter ware daarom een deflatiepolitiek met behoud van de vroegere goudbasis geweest en gevoerd in overleg met andere landen.

Welke de gevolgen van de nieuwe Amerikaansche politiek zullen zijn, is nog volstrekt niet te zeggen. Alles toch zal afhangen van de mate, waarin de Amerikaansche geldcirculatie zal worden uitgebreid.

Het schijnt ons niet juist om a priori aan de Amerikaansche politiek, op welker nadeelen wij met een enkel woord wezen, elke goede zijde te ontzeggen. Immers, als de lijn, die de vorige week werd gekozen, verder wordt gevolgd, zoo kan het zijn, dat een aantal vraagstukken eerder tot oplossing zal komen, dan vóór het aanvaarden van de devaluatiepolitiek verwacht mocht worden. Wij denken b.v. aan de internationale politieke schulden en aan de handelsbelemmeringen. De schulden zullen automatisch worden verlicht, als de Dollar in waarde daalt, hetgeen dus een verlichting van de positie van alle debiteurlanden tegenover Amerika beteekent. En de handelsbelemmeringen, die Amerika zelf op zoo ruime schaal heeft ingevoerd, zullen allicht minder begeerd worden, wanneer in Amerika als gevolg van de stijging van het prijsniveau een aantal ondernemingen tot opleving komt en deze de bescherming minder nodig zullen hebben, dan in den huidigen depressietijd. Ook

het vraagstuk van den schuldenlast van den landbouw in Amerika zelf wordt bij stijging van het prijsniveau gemakkelijker.

Intusschen, dit alles is nog verre van zeker en daarom zijn verdere beschouwingen in dit stadium van de zaak ook nog zeer speculatief. Het scheen ons slechts noodig niet alleen op de schaduwzijden van de Amerikaansche politiek de aandacht te vestigen.

Voor eene oplossing van het internationale geldvraagstuk schijnt een spoedige stabilisatie van den Dollar op een vaste goudbasis zeer gewenscht. Uitstel daarvan beteekent een fluctueerende dollarwaarde ten opzichte van de valuta van die landen, die niet dezelfde politiek volgen als de Vereenigde Staten. Dit schept een toestand, die voor internationale stabilisatie van de onderscheiden geldeenheden verre van gunstig is.

DE LOOP DER PRIJZEN.

De daling van de groothandelsprijzen heeft zich in het afgelopen kwartaal weer verder voortgezet. In de belangrijkste goudlanden heeft het prijspeil overal een nieuw laagtepunt bereikt, meestal in Februari jl., terwijl sindsdien in een aantal landen weder eenig herstel intrad. Zelfs Engeland heeft zich aan deze daling niet kunnen onttrekken. In de meeste overige landen met een gedepriciëerde valuta heeft echter een stijging van de groothandelsprijzen — in Japan en Denemarken zelfs een zeer aanzienlijke — plaatsgevonden. De omvang van deze stijging hangt, zooals begrijpelijk is, nauw samen met de mate van depreciatie. Daarentegen is in Zweden het peil der groothandelsprijzen, na den betrekkelijk stabielen toestand in 1932, niet onbelangrijk gedaald. Men zie voor een en ander de onderstaande tabel.

De daling van de goudprijzen ging zoowel van de grondstoffen als van de half- en eindfabrikaten uit. Wat de eerste betreft, bereikte het indexcijfer van grondstoffen (goudprijzen) van „The Economist” in Februari een nieuw laagtepunt op 77.2 (18 Sept. 1931 = 100). Daarop is echter in April een aanmerkelijk herstel gevolgd.

Allerwegen heeft dus in de goudlanden het deflatieproces weer verderen voortgang gemaakt. De stijging, die in den zomer van het vorige jaar verwachtingen wekte voor een blijvende verbetering der prijzen, is verloren gegaan en heeft zelfs voor een nog verdere daling plaatsgemaakt. In dit opzicht is de situatie sedert het midden van het vorige jaar niets verbeterd, doch veeleer ongunstiger geworden.

Analyseert men den toestand nader, dan blijkt de prijsdaling het gevolg te zijn van verschillende factoren, die vaak een tegengestelde werking uitoefenen en soms ook verschillen van die, welke zich een half jaar of een jaar geleden voordeden.

Het opmerkelijke is, dat de quantitatieve verhouding tusschen vraag en aanbod van verschillende, be-

Data	18 September 1931 = 100			1913 = 100		1914 = 100		1913 = 100								
	Indexc. „The Economist” Totaal index in £	Grondstoffen in £	Goudprijzen	Irving Fisher Ver. Staten	Statistique Générale Frankrijk	Kamer v. Koophandel Milaan, Italië	Statistisch. Reichsanstalt Duitschland	Neder-land ²⁾	Zweden ²⁾	Dene-marken ²⁾	België ²⁾	Zwitser-land ²⁾	Australië ²⁾	Ned.-Indië ²⁾	Canada ²⁾	Japan ²⁾
30 Dec. '31	108.9	117.1	94.4	96.1	93.4	96.9	94.6	85	109.9 (76.5)	119	83.1	103	131.0	105	110.0	114.1
27 Jan. '32	108.3	115.7	93.8	93.5	93.6	95.8	91.6	84	108.5 (77.6)	118	80.8	101	130.0	104	108.4	120.5
29 Juni '32	97.4	99.3	80.5	86.4	91.5	89.5	88.1	78	107.5 (75.0)	113	74.7	95	127.8	94	104.0	110.6
21 Sept. '32	106.0	117.4	89.6	90.5	89.7	91.2	87.1	76	109.4 (72.6)	119	77.0	95	132.4	92	104.5	126.5
14 Dec. '32	102.2	112.1	78.2	85.1	87.9	91.4	85.0	77	106.7 (71.2)	119	75.4	92	125.6	89	100.0	139.5
11 Jan. '33	101.8	109.7	80.3	83.1	87.1	90.7	83.8	75	104.1 (70.9)	117	75.3	91	123.5	88	99.8	139.8
25 Jan. '33	101.3	107.7	78.0	80.5	88.1	90.2	83.8	—	103.6 (70.4)	—	—	—	—	—	—	—
8 Febr. '33	100.0	105.2	77.2	80.2	88.1	89.8	83.2	74	103.6 (70.2)	124	73.8	90	—	—	99.3	135.7
8 Mrt. '33	99.2	105.1	—	—	87.2	88.0	84.1	72	—	123	72.6	—	—	—	—	—
5 Apr. '33	98.2	102.9	82.0	81.5	87.0	86.2 ¹⁾	83.2 ¹⁾	—	—	—	—	—	—	—	—	—
19 Apr. '33	98.7	104.6	88.7	82.4 ¹⁾	—	86.1 ¹⁾	84.0 ¹⁾	—	—	—	—	—	—	—	—	—

1) Deze cijfers hebben betrekking op 12 April 2) Maandgemiddelden. Cijfers tusschen haakjes goudpariteit.

langrijke goederen niet ongunstiger is geworden; hier en daar is zelfs een aanmerkelijke verbetering ingetreden, hetgeen blijkt uit de ontwikkeling van de zichtbare voorraden. Van deze zijde was daarom eerder een prijsstijging te verwachten geweest.

Hetzelfde geldt voor een belangrijke monetaire factor, het Engelsche Pond, dat, zooals wij reeds vroeger hebben opgemerkt, een belangrijken invloed op de prijzen van enkele grondstoffen uitoefent. De koersstijging in het begin van dit jaar en de stabiele houding van het Pond in de laatste maanden hadden immers op zichzelf beschouwd tot hoogere prijzen aanleiding moeten geven.

Dat ondanks deze betrekkelijk gunstige situatie de prijzen verder zijn gedaald, bewijst, dat de ongunstige factoren de overhand hebben gehad. Welke hiervan weer de voornaamste zijn geweest, is moeilijk te zeggen.

De nog steeds in aantal toenemende protectionistische maatregelen hebben zonder twijfel een nieuwen impuls aan de prijsdaling gegeven. De wereldmarkten van diverse producten worden nog voortdurend kleiner, waardoor het vergroote aanbod, zoewel bedoeld in absoluten als in relatieven zin, de prijzen ongunstig blijft beïnvloeden, zoolang de hierdoor noodzakelijk geworden aanpassing zich nog niet heeft voltrokken.

Dat dergelijke en andere noodzakelijke aanpassingen, voorzoover zij zich door de omstandigheden niet vanzelf voltrekken, een buitengewoon moeilijk probleem vormen, bewijst een andere factor, welke niet bijzonder bevorderlijk is voor stabiele prijsverhoudingen. Wij doelen hier op de voortdurende onderhandelingen, die tusschen de producenten van sommige grondstoffen worden gevoerd om tot overeenstemming inzake een beperking van de productie te komen (petroleum, zink, koper). De geringe bereidheid om de productie, waar zulks noodig is, te beperken, kan niet anders dan noodlottig op de prijsverhoudingen werken bij een bijna allerwegens afnemende consumptie en een voortdurende verkleining van de wereldmarkt.

Tenslotte zouden wij nog een factor willen noemen, waarvan men den omvang in geenen deele kan berekenen, maar die nochtans voor de prijsbeweging, zoewel direct als indirect, van zeer groot belang is t.w. het algemeene tekort aan vertrouwen. Het vertrouwen der menschheid in economische maatregelen heeft de laatste jaren wel een zeer gevoeligen knak gekregen. Het is deze week 3½ jaar geleden, (24 October 1929), dat de crisis begon en sedertdien is het bijna voortdurend bergafwaarts gegaan. Wel konden bepaalde maatregelen hier en daar de beweging stuiten of zelfs van richting doen veranderen, alras bleek meestal, dat zij òf te kunstmatig òf te weinig doeltreffend waren. Onder deze omstandigheden is het niet te verwonderen, dat het vertrouwen langzamerhand bijna overal is verdwenen, hetgeen ook hieruit moge blijken, dat de markten op bepaalde gebeurtenissen lang niet meer in diezelfde mate reageren als dat onder normale verhoudingen zou geschieden. En helaas vaak terecht.

Deze mentaliteit mist zijn uitwerking op de prijsontwikkeling niet. De voorraden in de tweede en verdere hand zullen waarschijnlijk tot een minimum zijn teruggebracht, temeer ook waar verschillende ondernemingen met het oog op haar afnemende liquiditeit slechts bij mondjesmaat kunnen koopen. Zoolang de prijsdaling echter blijft aanhouden en de vooruitzichten onzeker zijn, zijn handel en industrie niet bereid over te gaan tot aanvulling van voorraden, waarop tot dusverre per saldo nog altijd verlies is geleden.

Welke voorwaarden voor een verbetering in den economischen toestand vervuld moeten worden voordat het vertrouwen wederkeert, daarop hebben wij in dit kwartaalbericht reeds meermalen gewezen. Een aanvulling van de voorraden kan weliswaar tot een prijsstijging leiden, maar een dergelijke politiek moet tenslotte — wil zij uiteindelijk effect sorteeren —

gebaseerd zijn op een opleving in het bedrijfsleven. Dit laatste houdt mede verband met en is tot op zekere hoogte nauw afhankelijk van de ontwikkeling op de belangrijkste kapitaalmarkten. Alvorens wij tot een beschouwing hiervan overgaan, zullen wij eerst eenige aandacht schenken aan de wereldproductie en -voorraden.

Productie en voorraden.

Productie van voedings- en genotmiddelen.

Hoewel de tarweprijs in de afgelopen maanden van een vaste stemming heeft blij gegeven en ook de statistische positie op het oogenblik niet bijzonder ongunstig is, zijn de vooruitzichten niet van bemoeidigen aard.

De oorzaak hiervan ligt niet bij het aanbod van de exportlanden. Volgens de statistieken van het Internationaal Landbouw Instituut te Rome bedragen, volgens de schattingen van Maart de te exporteerende hoeveelheden tarwe in dit oogstjaar 348 miljoen quintalen. De verdeling van deze hoeveelheid over de verschillende exportlanden en de vergelijkende cijfers van vroegere oogstjaren laten wij hieronder volgen.

Hoeveelheid tarwe beschikbaar voor export
(in mill. quintalen).

	1926-1927	1927-1928	1928-1929	1929-1930	1930-1931	1931-1932	Schatting Maart 1933
Canada	92	110	140	84	109	91	121
Ver. Staten	74	74	96	104	101	124	105
Argentinië	53	68	88	51	50	48	50
Australië	35	26	37	27	55	51	52
Sovj. Rusland	11	0	0	3	31	18	5
Indië	3	2	0	0	0	0	0
Donaulanden ¹⁾	12	9	10	14	12	22	3
Noord-Afrika	0	3	4	4	4	6	4
Stoom. hoeveelh. ...	10	13	12	10	11	10	8
Totaal.....	290	305	387	297	373	370	348

¹⁾ Bulgarije, Hongarije, Roemenië en Joego-Slavië.

Dat de vooruitzichten, ondanks het lage exportquantum in dit jaar, vergeleken met de beide vorige oogstjaren, zoo ongunstig zijn, is een gevolg van de verminderde vraag van de invoerlanden. De invoer van de Europeesche importlanden wordt op 120 miljoen quintalen geschat, de laagste hoeveelheid die in de laatste jaren is voorgekomen.

Netto-importen van tarwe in Europa
(in mill. quintalen).

Perioden	1927-1928	1928-1929	1929-1930	1930-1931	1931-1932	1932-1933
1e halfjaar	88,1	86,0	74,8	85,4	79,1	57,6
2e "	88,9	91,0	65,1	81,8	87,1	..
Totale campagne	177,0	177,0	139,9	167,2	166,2	120,0 ¹⁾

¹⁾ Schatting.

Met de overige consumptielanden medegerekend, zal de vraag van de invoerlanden dit oogstjaar in totaal naar schatting 170 miljoen quintalen bedragen. Daar voor export dit oogstjaar 348 miljoen quintalen beschikbaar komt, zullen de voorraden op 1 Aug. a.s. waarschijnlijk 178 miljoen groot zijn tegen 154 miljoen quintalen op 1 Aug. 1932.

De tarwepositie kan in verband met de enorme voorraden, die te verwachten zijn en welke het huidige verbruik van één jaar van alle importlanden, zullen overtreffen, slechts verbeteren door drastische productiebeperkingen — de weersinvloeden buiten beschouwing gelaten. Het is maar al te zeer te wenschen, dat de Farm Relief Bill, die thans in de Ver. Staten is ingediend, en welke beperking der productie

Duitschland een voorbeeld geeft (in dit land zal de bebouwde oppervlakte met 33 pCt. worden uitgebreid) vormt een belemmering voor de zoo gewenschte stijging van den suikerprijs, die reeds de laatste maanden op grond van de verwachtingen omtrent een betere statistische positie van dit artikel wat is aangetrokken.

De *theeprijzen* zijn in den laatsten tijd een weinig gestegen in verband met het restrictieplan van de Engelsche en Nederlandsche producenten, volgens hetwelk gedurende vijf jaren de productie met 15 pCt. zal worden beperkt. De Ned.-Indische regering heeft echter nog niet haar goedkeuring aan dit plan gehecht.

Onzeker blijft nog steeds de *koffiesituatie*, zulks in verband met de vooruitzichten van een grooten oogst en den verminderden export in de laatste maanden. De hierdoor gedaalde opbrengsten van het uitvoerrecht op koffie, welke dienen tot opkoop voor vernietiging, verminderen tevens de middelen, waaruit de vernietiging gefinancierd wordt. Tot 1 Febr. jl. zijn in Brazilië 13.578.000 balen koffie vernietigd. Intusschen is mede door deze politiek de zichtbare wereldvoorraad van begin December 1932 tot begin Maart jl. gedaald van 28.8 miljoen tot 23.3 miljoen balen.

Metalen en andere grondstoffen.

Op de metaalmarkten is in de afgelopen maanden zeer weinig verandering ingetreden. Alleen de *tin*-prijzen zijn niet onbelangrijk gestegen, hetgeen een gevolg is van de straffe productiebeperking van het Kartel, waardoor de wereldvoorraden in dit kwartaal met niet minder dan 4.000 ton (tot 51.700 ton) zijn afgenomen. Volgens de statistieken van het American Bureau of Metal Statistics is de wereldproductie van tin in 1932 gedaald tot 94.800 ton tegen 147.200 ton in 1931. Deze geweldige daling is zoowel relatief als absoluut voor het grootste gedeelte een gevolg van de productiebeperking van de kartelleden. De outsiders hebben hun productie of in het geheel niet of in veel mindere mate verminderd. Hierdoor is het aandeel van de outsiders in de wereldproductie sedert het in werking treden van het restrictieschema niet onbelangrijk toegenomen. Een andere ongunstige factor voor het Kartel is, dat Bolivia zich niet strikt aan het schema houdt. De productie van dit land is in de laatste maanden aanmerkelijk grooter geweest dan zijn quotum.

Op de *kopermarkt* heerscht daarentegen nog steeds een ongebreidelde concurrentie. Internationale aansluiting met het doel om tot productiebeperking te geraken, is hier voorshands vrijwel uitgesloten en de noodzakelijke vermindering van de productie zal nu of later van de zwakste producenten uit moeten gaan. Volgens recente geruchten, waarvan wij echter nog geen bevestiging hebben gekregen, zullen de groote Amerikaansche producenten (Anaconda, Kennecott en Phelps Dodge), welke de helft van de Amerikaansche productie controleeren, hun productie gedurende 6 maanden tot een minimum beperken. Met het oog op de enorme voorraden in de Ver. Staten, die met een verbruik van twee jaren overeenkomen, is een dergelijke politiek zeer zeker noodzakelijk, indien men ook op dit gebied tot gezonder verhoudingen wil komen. Tegenover deze waarschijnlijke productieverlaging staat een uitbreiding van de koperproductie in Afrika. De Haute Katanga zal haar productie van 40.000 tot 56.000 ton per jaar uitbreiden en ook de producenten in Rhodesia schijnen een zelfde politiek te willen doorvoeren.

De toestand op de *loodmarkt* vertoont veel overeenkomst met dien op de kopermarkt. Ook hier vindt nog steeds een ongebreidelde concurrentie plaats, waardoor de voorraden blijven toenemen. Een verbetering is, bij gebrek aan internationale samenwerking, slechts te verwachten van een drastische beperking van de productie, die ook hier wel van de zwakste producenten zal moeten uitgaan.

Evenals op de tinmarkt zijn ook op de *zinkmarkt* de voordeelen van internationale samenwerking duidelijk te constateeren. De onderhandelingen over een verlenging van het Zinkkartel, die in het begin tot allerlei moeilijkheden hebben geleid, waardoor het Kartel einde Januari zelfs werd ontbonden, zijn tenslotte einde Februari geslaagd. Het Kartel is voorloopig tot einde Juli verlengd. Dat de zinkprijzen in het afgelopen kwartaal slechts weinig zijn gestegen is o.a. toe te schrijven aan het feit, dat, naast een vermindering van de Kartelvoorraden (men zie de Voorraadstatistiek op de vorige bladzijde, waarin wij voor het eerst eveneens de voorraden van het Zinkkartel hebben opgenomen), de voorraden in de Ver. Staten zijn gestegen.

De *ijzerprijzen* zijn in de laatste maanden iets gestegen, hetgeen mede verband houdt met den vooruitgang in de onderhandelingen inzake de vorming van een nieuw kartel. De quota zullen volgens persberichten als volgt worden verdeeld: België 29 pCt., Duitschland 28 pCt., Luxemburg 22 pCt. en Frankrijk 21 pCt.

De gang van zaken op de *petroleummarkt* is nog weinig bevredigend; de Amerikaansche prijzen zijn in het afgelopen kwartaal opnieuw scherp gedaald, doordat de productie zich nog steeds niet bij het afnemende verbruik heeft aangepast. President Roosevelt heeft er in het begin van deze maand bij de gouverneurs van de 17 olie-produceerende staten op aangedrongen, dat zij ten opzichte van het vraagstuk van de productiebeperking in de petroleumindustrie zouden samenwerken. In Europa heeft Roemenië in het eerste kwartaal 1.68 miljoen ton geproduceerd tegen 1.55 miljoen ton in 1932, zoodat ook in dit land van een zoo noodzakelijke productiebeperking nog geen sprake is.

Hoewel de *rubbervoorraden* in de laatste maanden weder iets zijn afgenomen en ook de verschepingen in Jan./Feb. ca. 3.491 ton lager waren dan in Jan./Feb. 1932, blijft de toestand nog weinig bevredigend. Zoolang het verbruik in de Ver. Staten niet belangrijk toeneemt, — in Jan./Maart bedroeg de consumptie in dit land 62.600 ton tegen 85.800 ton in Jan./Maart 1932 — valt op een verbetering niet te rekenen. Een ongunstige factor blijft ook hier nog, dat de productiebeperking niet algemeen wordt doorgevoerd. Zoo heeft bijv. Fransch Indo-China in 1932 14.376 ton rubber uitgevoerd tegen 11.713 ton in 1931. De rubbercultuur in dit gewest wordt gesubsidiëerd door Frankrijk, dat de daarvoor benodigde middelen verkrijgt uit de heffing van een speciaal invoerrecht op ruwe rubber.

Het algemeene beeld, dat de grondstoffenmarkten in de afgelopen maanden hebben getoond, kan dus nog niet bevredigend worden genoemd. Mochten de verschillende plannen tot productiebeperking (tarwe, katoen, koper enz.) tot uitvoering komen, dan is het echter niet onwaarschijnlijk, dat bij een bevredigende oplossing van de verschillende internationale vraagstukken, een wending ten gunste zal intreden. Bij enkele artikelen is de weg hiervoor geëffend, bij andere artikelen zal de productiebeperking daarentegen veel straffer moeten worden doorgevoerd.

Industrieële productie.

De laatst bekende officiële cijfers van de industrieële productie wijzen voor Duitschland, de Ver. Staten en Frankrijk op een eenigszins stationnair toestand. Er is in deze landen geen verderen achteruitgang, maar ook geen merkbare verbetering te bespeuren, terwijl de toestand ten opzichte van het overeenkomstige tijdvak van een jaar geleden is achteruitgegaan. Eenigen vooruitgang vertoont laatstelijk Engeland — ten deele te verklaren uit seizoensinvloeden — terwijl Japan, dat, mede als gevolg van de depreciatie van den Yen, van de depressie weinig heeft te lijden, een belangrijke stijging van zijn pro-

ductie-index te zien geeft, ook ten opzichte van voorgaande jaren.

Indexcijfers van de industriële bedrijvigheid 1928 = 100.

	Duitschland	Engeland	Frankrijk	Ver. Staten	Canada	Japan
1929	101.4	107.9	109.4	106.3	111.6	113.7
1930	90.1	96.1	110.8	86.9	91.6	102.5
1931	73.6	82.2	98.0	72.9	76.7	102.1
1932	61.1	82.8	75.8	57.9	62.8	
October ..	66.7	88.3	92.4	65.8	72.2	104.3
November	66.4		90.0	65.8	72.6	103.3
December.	63.8		87.7	66.7	67.5	108.2
Jan. 1932	61.9	89.1	82.9	64.9	67.9	106.3
Februari.	62.6		79.0	62.2	69.0	109.4
Maart ..	61.4	81.2	77.4	60.4	65.3	115.8
April	61.0		75.0	56.8	57.9	113.4
Mei	62.2	74.2	54.1	63.3	114.1	
Juni	60.9	75.9	73.5	53.2	65.3	117.9
Juli	60.4		72.7	52.3	63.0	115.0
Augustus	58.5	73.5	54.1	62.5	116.2	
Septemb.	60.3	74.2	59.5	61.0	120.3	
October ..	60.7	85.0	75.0	59.5	59.8	121.7
November	62.3		76.6	58.6	61.0	
December.	61.2	77.4	59.5	57.5		

Voor ons land is de ontwikkeling van de conjunctuur in de drie belangrijkste industrielanden, de Ver. Staten, Engeland en Duitschland, van het meeste belang. Op het oogenblik is de toestand, vooral in het eerst- en laatstgenoemde land zoo onoverzichtelijk, dat men slechts enkele tendenzen kan aangeven, welke voor den verderen loop van de conjunctuur van beteekenis zijn.

Reeds in de inleiding tot dit kwartaalbericht maakten wij de opmerking, dat het niet onmogelijk zou zijn, dat een zekere mate van inflatie in Amerika tot een opleving van vele bedrijven zou leiden, en dat met name de landbouw, die thans onder een grooten schuldenlast gebukt gaat, daarvan profijt zou kunnen trekken. Niet dat zulk een opleving duurzaam succes waarborgt; maar tijdelijk kan zij zich zeer zeker voordoen, zooals de ervaring in tal van inflatielanden heeft bewezen.

Welke reactie dit op de rest van de wereld zou hebben, is nog niet te zeggen. Eenerzijds zal een inflatorische geldpolitiek het vertrouwen op de niet-Amerikaansche kapitaalmarkten ondermijnen, mede in verband met de verliezen, die houders van Dollar-obligaties daardoor lijden. Anderzijds kunnen echter een „boom” in de Ver. Staten en een algemeen verlevendigde vraag naar goederen daar te lande ook elders hun terugslag hebben, met name in de landen, die aan Amerika grondstoffen leveren, waaronder b.v. Ned-Indië moet worden vermeld. Dit zou dan eventueel in andere landen tot opleving kunnen voeren, inzonderheid, wanneer ook de creditverleening door de Vereenigde Staten aan het buitenland zich zou herstellen.

Daarentegen zal voor de landen, die op industrieel gebied met Amerika moeten concurreeren, wellicht moeilijkheid ontstaan. Als de Amerikaansche valuta daalt, verhoogt dit de exportkracht van het land. Alleen, wanneer de prijsstijging in het binnenland te zijner tijd de daling van de valuta voldoende zal hebben gecompenseerd, eindigt het gevaar van Amerikaansche valutaconcurrentie, maar in de overgangperiode kan het zeker van beteekenis zijn en zeker nadeelig voor de goudlanden.

In welke mate de invoer van Amerikaansche goederen in Nederland en de uitvoer van Nederland naar de Ver. Staten van belang is, moge blijken uit den volgende staat (zie bovenaan de volgende kolom).

De invoer uit de Ver. Staten, die in de jaren 1922 tot 1930 betrekkelijk stabiel is gebleven, is evenals de uitvoer, sedert het laatstgenoemde jaar sterk gedaald. In elk geval is onze handelsbalans met de Ver. Staten steeds passief geweest.

Handelsbeweging van Nederland met de Ver. Staten. (zonder goud en zilver).

te kw.	Invoer uit de Ver. Staten		Uitvoer naar de Ver. Staten	
	mill. KG.	mill. gld.	mill. KG.	mill. gld.
1933	145,3	18,9	119,5	7,5
1932	172,7	22,8	69,5	6,3
1932	706	86	333	29
1931	1116	148	183	34
1930	1269	211	165	49
1929	1416	272	224	71
1928	1387	266	260	69
1927	1437	268	218	65
1926	1338	258	344	80
1925	1340	276	222	71
1924	1470	271	189	58
1923	1780	256	280	69
1922	1771	271	161	62

Ook het Duitsche economisch leven vertoont een verdeeld aspect. Evenals in de Ver. Staten zijn de loonen daar in de laatste jaren sterk gedaald, zoodat een belangrijke voorwaarde voor een herstel van de rentabiliteit in het bedrijfsleven is gegeven. Of dit herstel zich echter langs denzelfden weg als in vroegere crises zal voltrekken, of dat het gepaard zal gaan met een ingrijpende structuurwijziging, is nog onzeker. De eerstgenoemde weg zou voor de wereld, maar in het bijzonder voor ons land, de grootste voordeelen opleveren, omdat het zou leiden tot een vergroting van de handelsbeweging. De sterke daling van het uitvoersaldo van Duitschland, dat in de eerste drie maanden van dit jaar R.M. 113 millioen bedroeg tegen R.M. 362 millioen in 1932, en R.M. 501 millioen in 1931, heeft tot gevolg een vernietiging van een groot deel van den internationalen handel en zal waarschijnlijk leiden tot het niet kunnen voldoen van de bestaande schulden, waarop dan wel noodgedwongen een reductie zal moeten worden toegepast.

Indien Duitschland inderdaad naar autarkie streeft, dan zal ook de industrie zich meer op de binnenlandse markt moeten oriënteren, hetgeen zonder twijfel nieuwe verschuivingen zal teweeg brengen. Het is wel zeker, dat op deze wijze de werkloosheid niet kan worden weggenomen, zooals wij reeds in onze Inleiding opmerkten.

Geld- en kapitaalmarkt.

De verhoudingen op de internationale geld- en kapitaalmarkt hebben zich in de afgelopen maanden eenigszins gewijzigd. Tengevolge van de bankcrisis is de geldrente in New-York sterk gestegen en ook op de andere belangrijke geldcentra vond een aantrekkende van de geldkoersen plaats. Deze was echter slechts van tijdelijken aard; in Engeland, Nederland en Zwitserland beweegt de geldrente zich weder op een laag niveau. In Engeland is de rente zelfs tot een nieuw laagterecord gedaald als gevolg van de groote geldruimte, hetgeen o.a. in de sterke stijging van den goudvoorraad bij de Bank of England tot uiting komt. Deze is van £120.6 millioen op 28 Dec. 1932 tot £184.8 millioen op 19 April gestegen. Dit beteekent, dat de goudvoorraad in Engeland thans grooter is dan ooit sedert het herstel van den gouden standaard is voorgekomen. (Op 12 Sept. 1928 werd het vorige „record” bereikt met £176.6 millioen).

De Vereenigde Staten hebben, na de discontoverhoging op 2 Maart tot 3½ pCt., reeds op 7 April weer het disconto met ½ pCt. kunnen verlagen. De overige geldkoersen zijn nog niet weer tot het oude peil gedaald.

De uiterst lage geldkoersen in enkele centra zijn een teeken van de ernstige depressie, waarin wij ons bevinden. De vraag naar geld op korten termijn is, afgescheiden van de eischen van de Overheid, tot een minimum beperkt, terwijl bij de centrale en andere banken het geld opgehoopt ligt.

De Amerikaansche bankcrisis heeft de internationale geld- en kapitaalmarkt weliswaar niet onberoerd gelaten, maar haar invloed is toch zeer gering geweest.

Opmerkelijk is in de eerste plaats, dat deze bank-

Particulier Disconto.

	Amsterdam	Berlijn	Londen	New York	Parijs
1928	4.18	6.54	4.16	4.17	3.02
1929	4.82	6.87	5.31	5.10	3.44
1930	2.06	4.43	2.62	2.53	2.31
1931	1.42	6.78	3.57	1.65	1.56
1932	0.85	4.95	1.94	1.31	1.31
Jan. '32..	2.09	6.94	5.65	2.92	1.82
Febr.	1.89	6.67	5.11	2.80	1.80
Maart ...	1.21	6.09	2.64	2.57	1.74
Dec.	0.37	3.88	0.93	0.45	1.07
Jan. '33..	0.37	3.88	0.92	0.41	1.27
Febr.	0.37	3.88	0.88	0.75	
Maart ...	0.70	3.88	0.68	2.25	

crisis uitbrak, toen de algemeene crisis reeds 40 maanden aan den gang was. Het is ons uit de geschiedenis niet bekend, dat een beurscrisis na zoo langen tijd werd gevolgd door een débacle in het bankwezen.

Dat, gezien den omvang van deze bankcatastrophe, de uitwerking op het economisch leven zoo gering is geweest, is aan verschillende feiten toe te schrijven. De Amerikaansche, maar ook de andere effectenbeurzen, heeft deze bankcrisis vrijwel onberoerd gelaten, terwijl andere bankcrises vaak een aanleiding waren tot heftige schokken op de effectenmarkt. Dit verschijnsel pleit voor een gezonden toestand van de beurzen. De meeste fondsen worden waarschijnlijk op het oogenblik te laag gewaardeerd; terwijl aan het einde van een hausse het omgekeerde plaats vindt. Verder ist het effectencrediet tot een minimum teruggevoelen, hetgeen ook hieruit moge blijken, dat de makelaarsleeningen in de Ver. Staten einde Januari j. \$ 359 miljoen bedroegen tegen \$ 8.549 miljoen einde September 1929.

Maar ook op andere gebieden van het credietverkeer waren enerzijds reeds heel wat bedragen tot afwikkeling gebracht, anderzijds een aanzienlijk bedrag aan crediet overgenomen door noodorganisaties, die in laatste instantie op den staat leunen. En wat het internationale credietverkeer betreft, was immers al bijna een jaar geleden een einde gekomen aan den goudwisselstandaard. Bovendien werd het terugtrekken van credieten uit de Ver. Staten onmogelijk gemaakt door het goudembargo.

Het is overigens wel zeer leerzaam te constateeren, dat de crisis in de Ver. Staten tenslotte geculmineerd is in dat deel van het economisch leven, waaraan de autoriteiten tot dusverre de meeste aandacht hebben geschonken. Ten onrechte heeft men gemeend, dat, door het treffen van monetaire maatregelen alleen, alle andere deelen van het bedrijfsleven in orde zouden kunnen worden gebracht. Het is wel dienstig even in het kort de voornaamste financiële maatregelen tot bestrijding van de Amerikaansche crisis te recapituleeren. De voornaamste maatregelen vóór de bankcrisis waren:

1). *The National Credit Corporation* (7 Oct. 1931), welke diende voor steun aan die banken, die geen beroep op de Federal Reserve Banks konden doen.

2). *The Reconstruction Finance Corporation* (Febr. 1932). Hulp wordt niet alleen aan banken verleend, maar tevens aan andere financiële instellingen, spoorwegmaatschappijen, enz.

3). *Glass-Steagall Act* (27 Febr. 1932). Verruiming van de disconteeringsbevoegdheden van de Federal Reserve Banks, credietexpansie door de openmarktpolitiek, uitbreiding van het recht van uitgifte van bankbiljetten.

4). *Emergency Relief and Construction Act* (20 Juli 1932). Uitbreiding van de bevoegdheden van de Refico, die \$ 1.5 milliard voor de uitvoering van productieve werken beschikbaar moet stellen. Bovendien kan van de schatkist, indien zij de middelen heeft, nog \$ 322 voor openbare werken worden gevraagd.

5). *De Federal Home Loan Bank Act*. Volgens deze zullen Fed. Home Loan Banks worden opge-

richt voor het verstrekken van leeningen aan financiële instellingen, die door de daling van grond- en huizenprijzen in moeilijkheden zijn geraakt. Paragraaf 29 van deze wet breidt het recht van uitgifte van bankbiljetten van de National Banks uit.

6) *Commodities Finance Corporation* (23 Aug. 1932). Doel is het verlenen van credieten aan fabrikanten enz. tot aankoop van grondstoffen.

Toen in het begin van Maart 1933 de groote bankcrisis losbarstte, enkele dagen nadat President Roosevelt het bewind van zijn voorganger had overgenomen, volgden in een snel tempo eerst plaatselijke moratoria en vervolgens het algemeene bankmoratorium, het embargo op den gouduitvoer, de maatregelen tot bestrijding van het oppotten van goud⁴⁾ en de verruiming van de bevoegdheden van het Federal Reserve System en van de Refico. Het geheele bankwezen in de Ver. Staten, hetwelk, gelijk men weet, over een groot aantal banken is versnipperd, werd onder controle gesteld.

De heropening der banken voltrok zich in een bevredigend tempo, terwijl het goudembargo spoedig belangrijk kon worden beperkt. Van de 18.171 banken, welke in de Ver. Staten werkzaam waren bij het uitbreken van de crisis, zijn er thans weder 13.097 heropend. 3.692 banken hebben haar zaken onder controle gedeeltelijk kunnen hervatten, terwijl de overige banken nog gesloten zijn.

Was het aanvankelijk de bedoeling om devaluatie van den Dollar te vermijden, na Paschen kwam plotseling de tijding, dat de Amerikaansche politiek in dit opzicht zou worden gewijzigd en dat aan den President opzigt werd verleend om het goudgewicht van den Dollar te verlagen, waarbij als minimumgrens werd gesteld de helft van het huidige gewicht, terwijl het aanvankelijk ingevoerde en na korten tijd praktisch weder opgeheven goudembargo wederom ten volle werd hersteld. Tevens werd machtiging verstrekt tot verdere uitgifte van bankpapier en daarmee werd een politiek van drastische verruiming van de geldcirculatie ingeluid, welker gevolgen, zooals wij reeds elders in dit Kwartaalbericht hebben opgemerkt, nog volstrekt niet zijn te overzien.

Een toestand van groote onzekerheid is daardoor ontstaan. Mogelijkheid voor groote monetaire experimenten is thans geopend, eensdeels in verband met de voorgenomen uitbreiding van het fiduciaire geld, anderzijds in verband met voorhands nog niet bevestigde plannen om aan het zilver een grootere plaats in het Amerikaansche geldwezen toe te kennen.

Voor de Overheid schept de nieuwe politiek de mogelijkheid om op ruime schaal te leenen, zoowel ten behoeve van de dekking van het budgetaire tekort, als ook in verband met de omvangrijke steunacties aan het bedrijfsleven. In zeer belangrijke mate zal dan ook de Amerikaansche kapitaalmarkt in de naaste toekomst nog door de Overheid in beslag genomen worden.

Ook in andere landen zal de kapitaalmarkt voorhands nog in het teeken van een consolidatie van de overheidsfinanciën staan. Zoo sluit b.v. de Fransche begroting met een tekort van Frs. 10 milliard, waarvan ongeveer de helft op de geld- en kapitaalmarkt zal worden gedekt. Niet alleen in de Ver. Staten, maar ook in Frankrijk heeft de regering groote bedragen aan de geldmarkt aangetrokken. Het totale bedrag aan schatkistbiljetten beloopt ongeveer Frs. 10 milliard. Zoolang deze vlottende schulden nog niet geconsolideerd zijn, blijft de toestand onzeker.

Van groote beteekenis is echter, of het vertrouwen door drastische bezuinigingen kan worden hersteld, hetgeen tot uiting zou moeten komen in een stijging

⁴⁾ Volgens een mededeeling van Minister Woodin is in de periode van 4 Maart tot 30 Maart \$ 1.160 miljoen aan opgepot geld bij de banken teruggekomen. Op 5 April heeft President Roosevelt een besluit uitgevaardigd, volgens hetwelk het oppotten van goud na 1 Mei a.s. strafbaar zal worden gesteld.

van de koersen van obligaties resp. een daling van den rentestand op langen termijn, waardoor de mogelijkheid wordt geopend voor consolidatie van de vlotende schulden en voor conversies, niet alleen van publiekrechtelijke, maar ook van privaatrechtelijke lichamen.

De emissiebedrijvigheid blijft overigens nog steeds zeer gering en beperkt zich hoofdzakelijk tot leningen van de overheid.

Tengevolge van de Amerikaansche bankcrisis is op de internationale kapitaalmarkt een betrekkelijke stilstand ingetreden. De door de belangrijkste kapitaal exporteerende landen aan het buitenland verstrekte leningen zijn gedaald tot f 52 miljoen tegen f 228 miljoen in het laatste kwartaal van 1932.

Buitenlandsche Emissies in miljoenen Guldens.

	Ver. Staten ¹⁾	Groot-Brittannië ¹⁾	Neder-land ¹⁾	Zwits-er-land	Totaal
1e kwart. 1929	838	547	55	31	1.471
2e " "	622	317	14	12	965
3e " "	164	132	25	10	331
4e " "	331	145	14	—	490
1e kwart. 1930	804	402	65	14	1.285
2e " "	1.245	423	141	74	1.883
3e " "	451	110	22	23	606
4e " "	354	382	15	36	787
1e kwart. 1931	385	292	8	12	697
2e " "	159	228	20	38	445
3e " "	126	36	8	—	170
4e " "	0.2	0.9	—	—	1
1e kwart. 1932	2	57	—	36	95
2e " "	—	127	—	—	127
3e " "	54.6	1	4	14	74
4e " "	10.4	74	124	20	228
1e kwart. 1933	—	33	—	19	52

¹⁾ Buitenland en koloniën.

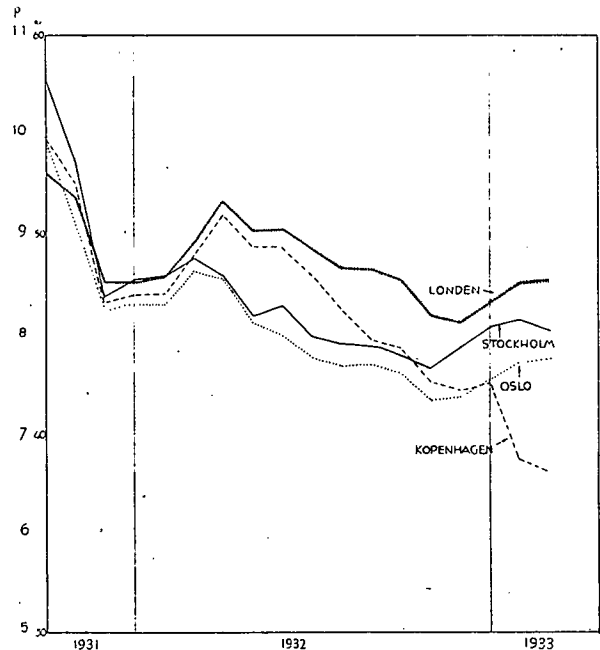
Deviezenmarkt.

Het afgelopen kwartaal heeft zich gekenmerkt door een bijzondere vastheid van den Pondenkoers¹⁾, welke in het begin van dit jaar de stijging in December voortzette en de laatste maanden tusschen zeer

¹⁾ Men zie eveneens in dit verband het op blz. LIX opgenomen artikel „Seizoensfluctuaties van het Pond Sterling”.

enge grenzen heeft gefluctueerd. Van 14 Maart tot 17 April bedroeg, volgens onze opgaven, de laagste Pondenkoers te Amsterdam 8.42, de hoogste 8.57.

Niet in overeenstemming hiermede is de koersontwikkeling van de Scandinavische valuta's geweest. Denemarken heeft zijn valuta moedwillig verder laten deprecieeren met het oog op de moeilijke positie van zijn export, waardoor het contact met het Pond Sterling geheel is verbroken. In Zweden voert men nog steeds een eigen valuta-politiek, terwijl de Noorsche Kroon zich geheel bij de fluctuaties van het Pond aansluit. De onderstaande grafiek toont een en ander duidelijk aan.

Van een Sterling-club met de Scandinavische landen is dus feitelijk weinig sprake meer. Daarentegen heeft het Zuid-Afrikaansche Pond zich geheel bij het Pond Sterling aangesloten.

De Dollar bereikte sinds het loslaten van eene stabiele valutapolitiek een laagtepunt van 2.18 op 20 April jl., terwijl de laatste ons bekende koers 2.24 beliep.

Emissies. (maandgemiddelden)

Jaar	Ver. Staten			Duitschland		Engeland			Frankrijk		Nederland		
	Aan-deelen	Obligaties	Buiten-land	Aan-deelen	Obligaties	Binnen-land	Koloniën	Buiten-land	Totaal	Aan-deelen	Aan-deelen	Obligaties	Buitenl. leeningen
	in mill. \$			in mill. R.M.		in mill. £			in mill. Frs.		in mill. Guldens		
1925 ..	101	417	127	55	195	11.0	4.8	2.5			5	19	10
1926 ..	98	430	95	82	428	11.7	4.4	5.0			6	33	23
1927 ..	126	523	130	120	359	14.7	7.3	4.2	619	338	8	33	28
1928 ..	256	420	110	112	365	18.3	7.1	4.8	844	543	28	27	25
1929 ..	508	341	63	82	160	13.3	4.5	3.3	1.249	708	24	14	11
1930 ..	129	456	84	46	222	10.6	5.8	3.2	1.827	364	2	47	21
1931 ..	26	233	21	53	112	3.5	3.1	0.8	1.370	174	1.0	27	3
1932 ..	2	97	2	13	47	7.0	2.4	—	511	108	—	37	2
Jan. '32	4	181	—	19	77	0.3	2.6	—	370	61	0.3	8.6	—
Febr. ..	4	70	—	5	68	9.1	2.9	—	815	205	—	15.5	—
Maart ..	1	160	—	9	23	11.1	1.0	—	341	92	—	77.8	—
April ..	—	70	—	62	45	9.6	8.4	—	1.705	97	—	4.4	0.7
Mei ..	—	91	—	6	74	8.9	3.4	—	560	91	—	1.1	—
Juni ..	—	78	—	3	22	15.4	2.1	—	223	104	—	122.7	—
Juli ..	1	103	—	5	30	3.2	0.1	—	211	105	0.4	4.5	—
Aug. ..	2	106	2	9	80	0.1	—	—	328	73	—	12.1	—
Sept. ..	—	93	20	5	37	—	—	—	197	52	—	20.9	2.9
Oct. ..	2	96	4	6	28	11.9	7.9	—	588	291	—	122.2	5.3
Nov. ..	2	42	1	8	25	10.3	0.3	0.3	621	34	—	29.2	14.6
Dec. ..	4	119	—	10	36	4.0	0.2	—	177	85	—	19.7	—
Jan. '33	3	62	—	19	52	7.9	0.3	0.1	459	54	—	111.2	—
Febr. ..	—	20	—	12	28	4.9	1.8	0.5	—	—	—	12.3	—
Mrt. ..	—	—	—	—	—	12.3	1.2	—	—	—	—	1.4	—

LIJNEN BETREFFENDE DE CONJUNCTUUR IN NEDERLAND.

De economische toestand van ons land baart nog bij voortduring groote zorgen. Vrijwel over de geheele linie is er een verdere achteruitgang te bespeuren. Al mag het Institut für Konjunkturforschung in zijn laatste bericht constateeren, dat het einde van de „Wirtschaftsschrumpfung“ bereikt is, dan geldt deze uitspraak misschien voor Duitschland en de Angelsaksische landen, maar zeker niet voor ons land. In Nederland heeft de crisis zich later doen gevoelen dan in de meeste andere landen en het is te verwachten, dat wij ook als een van de laatsten uit de depressie te voorschijn zullen komen.

De beste index voor een beoordeeling van de industriele bedrijvigheid is, zooals wij reeds meermalen hebben opgemerkt, het werkloosheidscijfer. Zooals in onze Januari-aflevering is medegedeeld, hebben wij in plaats van de 18 groepen, waaruit het gewone werkloosheidscijfer is samengesteld, een werkloosheidsindex uit 12 groepen berekend. Door omkeering van dezen index hebben wij een bedrijvigheidscurve geconstrueerd, waarvan men de ontwikkeling in onderstaande grafiek kan volgen. Deze curve is door seizoensinvloeden ditmaal zeer sterk gedaald, maar ook de lijn van het „verschuivend gemiddelde“ beweegt zich nog steeds in dalende richting, hetgeen op een verscherping van de crisis in Nederland wijst. Men moet hierbij in het oog houden, dat de indexcijfers van de werkloosheid eerst tot en met Januari jl. bekend zijn.

Volgens de opgaven van het Departement van Binnenlandsche Zaken, die meer recente gegevens betreffende de werkloosheid verstrekt, is het aantal werklozen in Maart weder sterk gedaald, zooals uit het volgende blijkt.

Gemeenten die opgaven verstrekken	Datum	Geheel werkloos	Gedeeltelijk werkloos
1070	28 Jan. 1933	402.978	24.307
1072	25 Febr. „	382.950	23.160
1035	25 Mrt. „	343.371	21.255

Het aantal personen, dat bij een werkverschaffing werd geplaatst bedroeg op:

28 Jan.	47.492
25 Febr.	53.187
25 Maart	56.226

De ongunstige toestand van ons land blijkt voorts uit de sterke daling van de waarde van den uitvoer in het eerste kwartaal, ook al houdt men rekening met het feit, dat de uitvoer in dit kwartaal steeds beneden het normale niveau ligt¹⁾. Elimineeren wij de normale seizoensfluctuatie uit de kwartaalcijfers, dan blijkt deze in het eerste kwartaal een waarde te hebben van 93 pCt. van de gemiddelde waarde per kwartaal, in het laatste kwartaal echter een waarde van 103 pCt. van de gemiddelde. Op deze wijze wordt de waarde van den Nederlandschen export, in millioenen guldens, zonder goud en zilver:

	Uitvoerwaarde	Seizoensfluctuatie geëlimineerd
1e kwartaal 1932	218,3	233,0
4e „ „	221,5	215,0
1e „ „ 1933	177,4	190,5

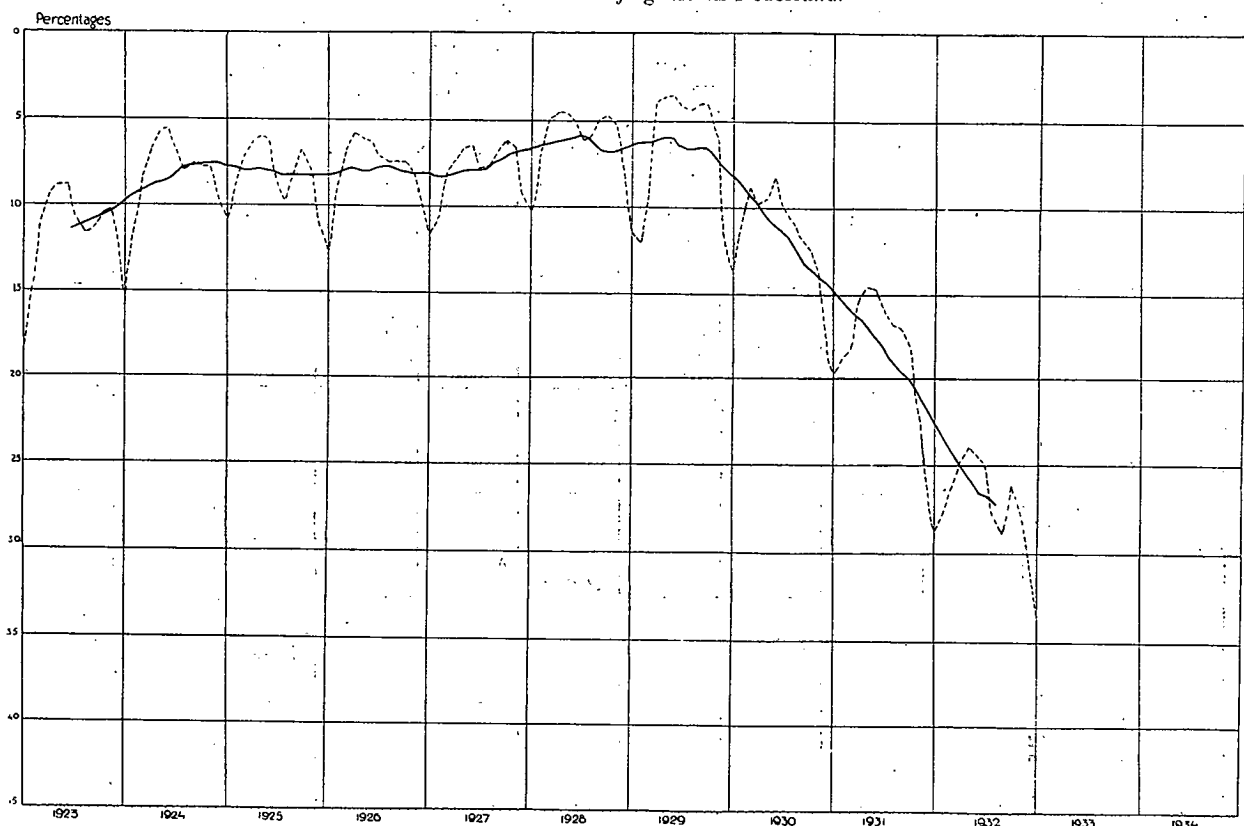
Ook wanneer men met de seizoensfluctuaties rekening houdt, blijkt dus de waarde van onzen uitvoer nog steeds te verminderen, in een jaar tijds met 18 pCt., dus veel sterker dan door de prijsdaling van het afgelopen jaar verklaard kan worden.

De toestand van onzen land- en tuinbouw en vee-teelt ziet er nog zeer zorgwekkend uit. Het feit, dat de export van enkele agrarische producten in het eerste kwartaal van dit jaar t.o.v. het vorige jaar is toegenomen (boter, bacon en sla) of zich tamelijk goed heeft kunnen handhaven (kaas en eieren) beteekent nog geen kentering in den toestand. Het betreft hier vaak artikelen, die uitgevoerd moeten worden, omdat onze markt er mede verzadigd raakt en het forceeren van den afzet tot geweldige prijsdalingen zou leiden of omdat de binnenlandsche consumenten de premie betalen, die tot uitvoer in staat stelt. Nationaal gezien, beteekent dit precies hetzelfde; alsof er met verlies wordt uitgevoerd.

Hieronder laten wij den uitvoer naar het gewicht van eenige zuivel- en tuinbouwproducten volgen, waaruit de bovengenoemde tendens blijkt:

¹⁾ Men zie over dit punt het elders opgenomen artikel „Seizoensfluctuaties in den in- en uitvoer van Nederland“.

Curve van de Bedrijvigheid in Nederland.

Uitvoer in 1000-KG.

	1ste kw. 1933	4de kw. 1932	1ste kw. 1932	1ste kw. 1931
Boter	6.554	7.826	3.824	6.936
Kaas	15.953	18.374	16.302	18.934
Versche eieren	15.880	7.257	18.776	20.113
Bacon, gez. en gerookt spek	18.853	25.998	11.148	14.739
Margarine	3.201	4.065	5.055	15.529
Witte kool	12.192		28.224	22.340
Roode kool	7.314		18.091	15.937
Sla	1.176		1.151	181
Uien	40.897		41.430	44.385

Vooral de uitvoer van roode en witte kool is, door de moeilijkheden, die Duitsland ons in den weg legt, in de eerste drie maanden van dit jaar sterk afgenomen.

In dalende richting wijzen eveneens de uitvoercijfers van fabrikaten, die men in de tweede grafiek naast den totalen uitvoer ziet weergegeven.

De uitvoer naar het gewicht van enkele belangrijke industriële producten laten wij hieronder volgen.

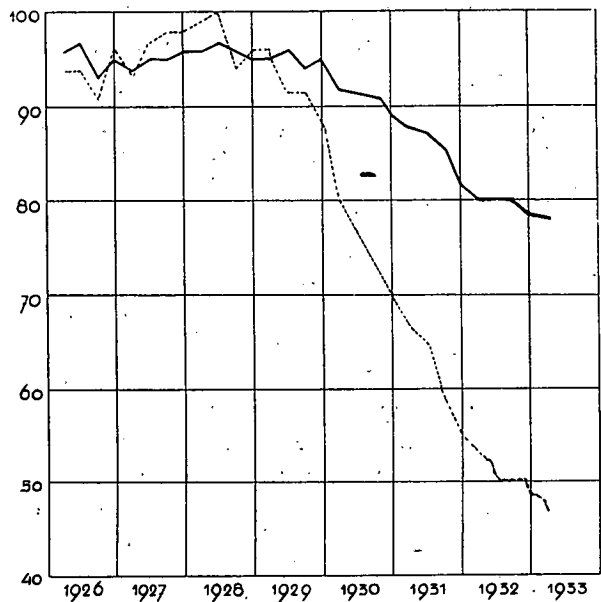
Uitvoer in 1000 KG.

	1ste kw. 1933	4de kw. 1932	1ste kw. 1932	1ste kw. 1931
Radio-artikelen	1.489	2.229	1.385	2.962
Gloeilampen ¹⁾	6.037	6.034	4.707	8.448
Katoenen weefsels	2.050	2.429	3.732	5.265
Kunstzijde	2.054	2.354	1.956	2.168 ²⁾
Krantenpapier	4.068	6.085	6.178	5.838
Arbeidswerktuig	906	1.016	911	1.187
Fijn aardewerk	1.519	1.330	1.034	1.878

¹⁾ In 1000 stuks. ²⁾ Bruto-gewicht.

Een ongunstig verschijnsel is voorts, dat het deflatie-proces in ons land nog steeds verderen voortgang maakt. Het indexcijfer van groothandelsprijzen is van Dec. tot Maart gedaald van 77 tot 72, of met ruim 6 pCt. Daarentegen is het indexcijfer van de kosten van levensonderhoud veel minder gedaald, waardoor de marge tusschen deze twee lijnen opnieuw is vergroot (zie de nevenstaande grafiek).

In overeenstemming met de ontwikkeling van de bedrijvigheid en den uitvoer, wijzen ook de monetaire indices op een verderen achteruitgang. De belangrijkste hiervan is de omloopssnelheid van de girosaldi bij den Postchèque- en Girodienst, die in het afgelopen kwartaal haar dalende tendens heeft voortgezet. De omloopssnelheid van girosaldi bij De Nederlandsche Bank is in de laatste maanden een weinig gestegen. In hoeverre dit aan seizoensinvloeden is toe te schrijven, of dat inderdaad een ommekeer plaats vindt,

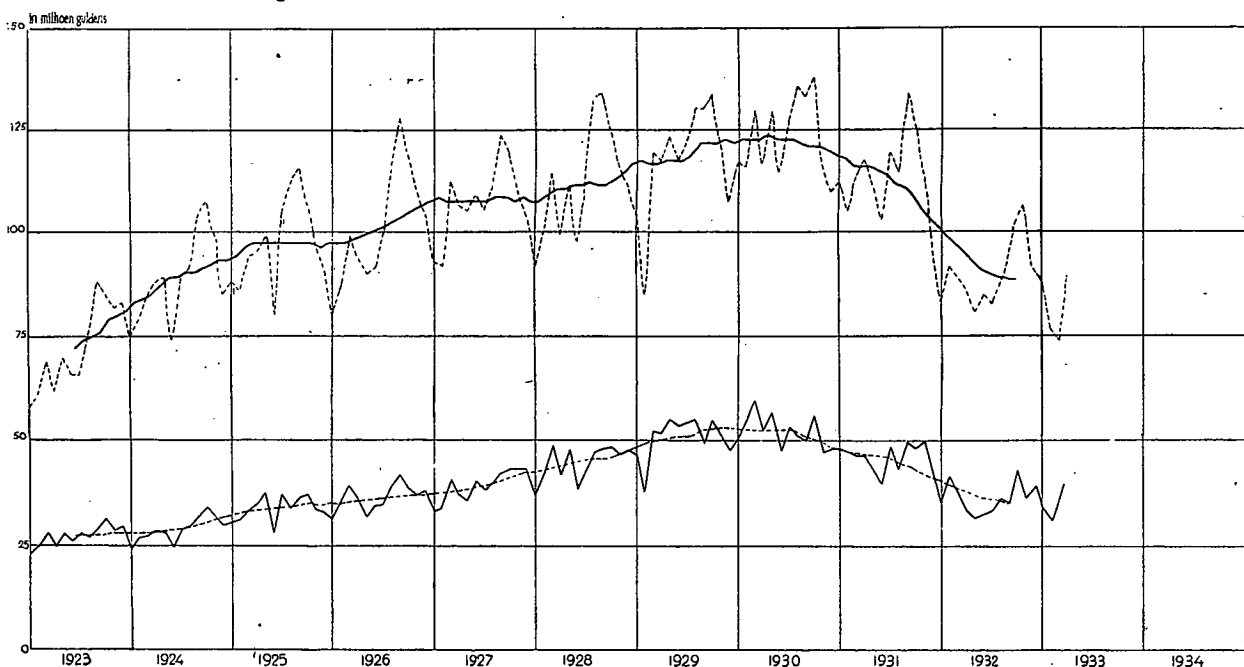
valt nog moeilijk te zeggen. In elk geval bevindt de omloopssnelheid zich tengevolge van de groote ophooping van geld nog op een zeer laag niveau. Wij verwijzen voorts naar de staten, die de cijfers betreffende de omloopssnelheid behelzen en die hierachter zijn opgenomen. ¹⁾

De stijging van het particulier disconto in Maart is niet als een teeken van verbetering te beschouwen. Zij was geheel van tijdelijken aard en een gevolg van de onzekerheid op de geldmarkt tijdens de Amerikaanse bankcrisis.

Ook de emissiemarkt toont een gedeprimeerd aspect. De groote staatsleening in Januari buiten beschouwing latende, is er in het eerste kwartaal weinig te doen geweest, vooral als men in aanmerking neemt, dat in dit kwartaal op de Nederlandsche emissiemarkt meestal de grootste bedrijvigheid heerscht. De algemeene stilstand van emissies van aandelen en van buitenlandsche fondsen bewijst wel zeer duidelijk, dat van een terugkeer van vertrouwen niet alleen nog niet gesproken kan worden, doch dat er zelfs met betrekking tot de emissies van buitenlandsche fondsen merkbare achteruitgang is.

¹⁾ De derde tabel heeft uitsluitend betrekking op de omloopssnelheid van particuliere gelden bij het Giro-kantoor der Gemeente Amsterdam.

Gecorrigeerde waarde van den totalen uitvoer en van dien van fabrikaten.

Tabel I.

Postchèque- en Girodienst.

Jaar	Jan.	Febr.	Maart	April	Mei	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Oct.	Nov.	Dec.
1927.....	4.13	3.82	4.20	4.01	4.58	4.44	4.02	3.92	4.13	4.20	4.69	4.64
1928.....	4.47	4.67	4.67	4.28	5.10	4.62	4.75	4.57	4.35	4.75	5.23	4.20
1929.....	4.64	4.57	4.26	4.30	5.09	4.29	5.03	4.67	4.81	5.48	4.93	4.53
1930.....	4.87	4.54	4.56	4.38	5.12	4.72	4.75	4.35	4.19	4.56	4.58	4.34
1931.....	4.49	4.12	4.23	4.16	4.59	4.54	4.14	3.83	3.84	3.71	3.67	3.44
1932.....	3.38	3.38	3.12	3.29	3.21	2.88	3.05	2.87	2.88	3.01	3.25	3.02
1933.....	3.06	2.92	2.87									

Tabel II.

Girokanto or der Gemeente Amsterdam.

Jaar	Jan.	Febr.	Maart	April	Mei	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Oct.	Nov.	Dec.
1927.....	2.23	2.02	2.07	3.42	5.41	4.40	1.96	1.61	1.64	1.85	1.94	2.54
1928.....	2.27	1.70	1.88	5.94	4.31	5.53	1.79	1.55	1.50	1.93	1.90	1.71
1929.....	2.34	1.58	1.65	3.75	7.20	5.04	2.14	1.71	1.66	1.99	2.10	2.52
1930.....	2.13	1.68	1.83	2.66	6.61	4.82	1.72	1.40	1.44	1.64	1.49	1.88
1931.....	1.77	1.44	2.04	2.79	6.43	3.09	1.69	1.25	1.60	1.92	1.61	1.96
1932.....	1.78	1.51	1.88	2.71	3.88	2.86	4.74	1.13	1.24	1.27	1.46	1.44
1933.....	1.00	1.02	1.54									

Tabel III.

Jaar

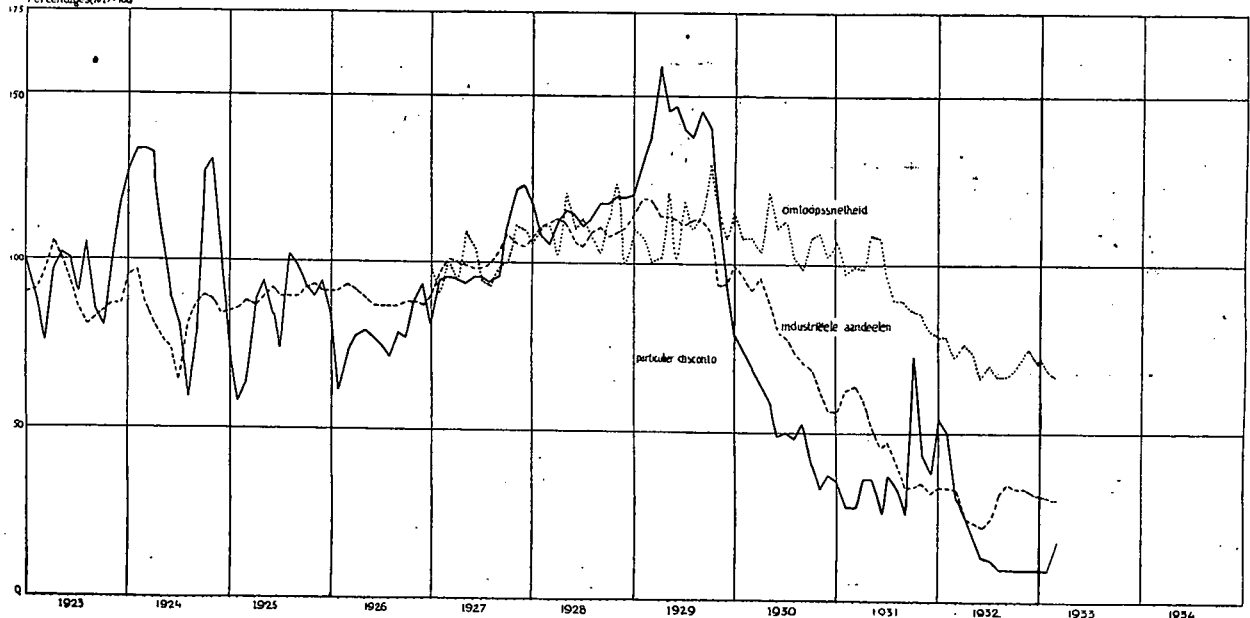
Jaar	Jan.	Febr.	Maart	April	Mei	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Oct.	Nov.	Dec.
1927.....	1.51	1.45	1.45	1.57	1.53	1.52	1.18	1.06	1.15	1.19	1.26	1.23
1928.....	1.23	1.14	1.21	1.14	1.25	1.17	1.22	1.01	1.11	1.26	1.32	1.25
1929.....	1.24	1.02	1.10	1.14	1.26	1.16	1.32	1.18	1.20	1.29	1.45	1.31
1930.....	1.45	1.18	1.25	1.32	1.32	1.13	1.18	1.01	1.07	1.18	1.03	1.13
1931.....	1.13	1.00	1.00	1.03	1.07	1.04	1.14	0.85	1.09	1.23	1.13	1.13
1932.....	1.19	0.94	0.95	1.00	0.92	0.92	1.04	0.75	0.85	0.87	1.06	0.80
1933.....	0.70	0.64	0.73									

Tabel IV.

De Nederlandsche Bank.

Jaar	Jan.	Febr.	Maart	April	Mei	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Oct.	Nov.	Dec.
1927.....	122,1	176,0	160,3	162,8	153,5	107,8	101,4	120,7	130,4	117,2	123,3	108,3
1928.....	109,4	89,8	100,4	105,3	112,9	95,7	106,8	108,7	102,1	107,4	123,6	103,3
1929.....	96,6	119,5	251,4	239,2	287,5	250,2	252,2	222,9	272,2	219,0	193,8	187,9
1930.....	140,9	174,9	191,3	227,8	209,9	90,1	186,3	151,0	182,3	89,7	142,0	133,8
1931.....	134,9	96,9	161,1	187,8	193,9	97,2	38,3	12,3	15,8	13	9,6	11,0
1932.....	16,5	16,8	17,5	12,9	10,4	6,3	6,5	5,5	5,7	6,7	5,1	5,5
1933.....	5,7	7,4	8,1									

Percentage (1927=100)

**DE BUITENLANDSCHE HANDEL VAN NEDERLAND
IN DE LAATSTE 10 JAAR.**

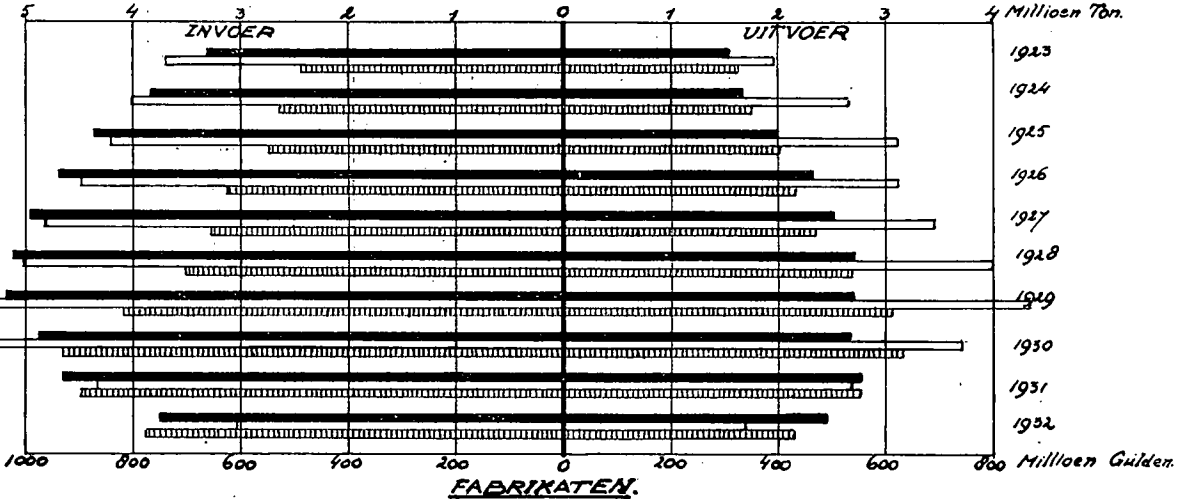
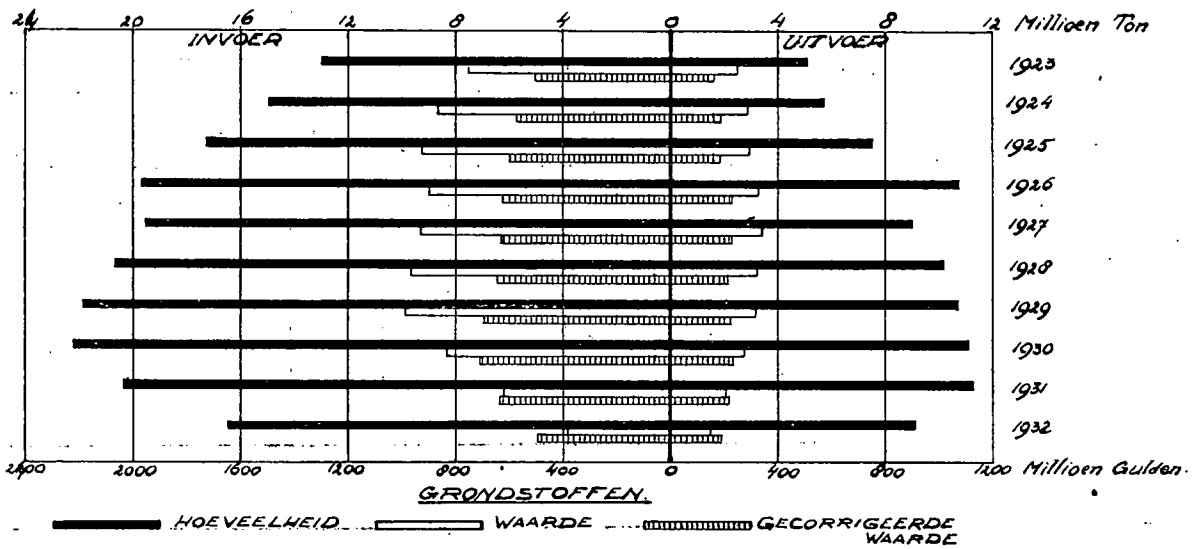
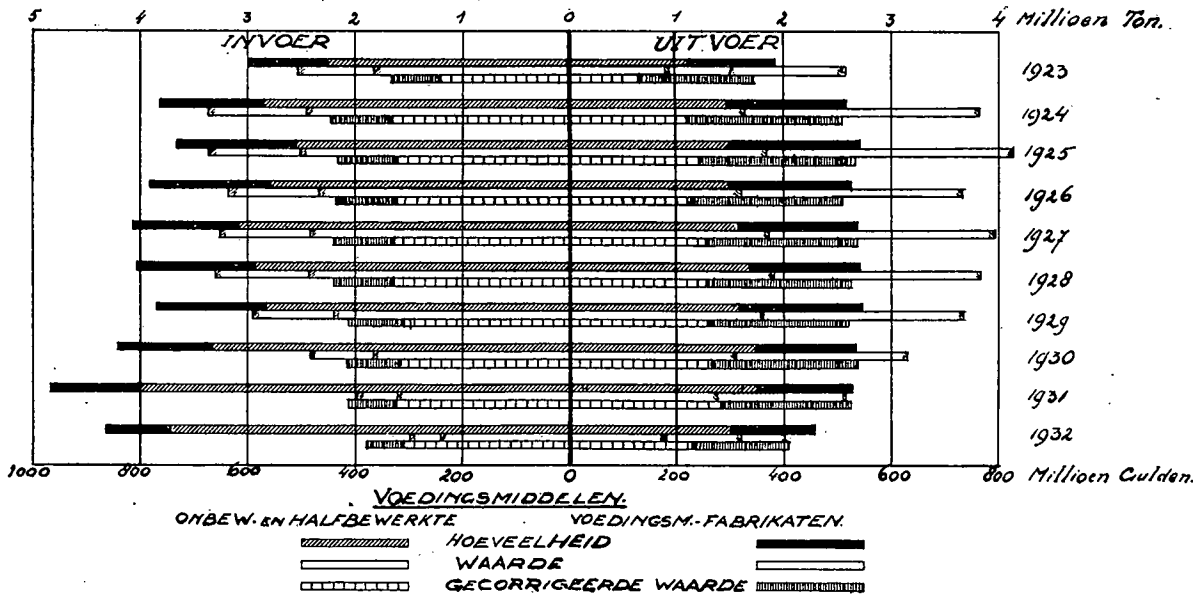
In een drietal grafische voorstellingen, die men hieronder aantreft, is de Nederlandsche in- en uitvoer gedurende de jaren 1923—1932 weergegeven. Daarbij is de internationale indeeling in voedingsmiddelen, grondstoffen en fabriekaten gevolgd.

Met het oog op de groote hoeveelheden grondstoffen zijn deze op kleinere schaal geteekend dan die van de voedingsmiddelen en fabriekaten. Overigens is de schaal gelijk gehouden, zoodat de figuren onderling vergelijkbaar zijn. Naast de waarde in guldens, is ook de gecorrigeerde waarde aangegeven, berekend

door deeling van de geldswaarde door den groothandelsindex van het betrokken jaar. Dientengevolge is de algemeene prijsfluctuatie zooveel mogelijk geëlimineerd, behoudens het verschil in prijsdaling tusschen de verschillende groepen, waaromtrent echter voor ons land gegevens ontbreken.

Structuurwijzigingen in den uitvoer.

De toegenomen industrialisatie van ons land komt tot uiting in den vergrooten industriëlen export, vooral tot aan het jaar 1930. Was in den aanvang der beschouwde periode de waarde der uitgevoerde voedingsmiddelen nog iets grooter dan die der fabriekaten, welk verschil in 1924 en 1925 toenam en tot

meer dan f 200 miljoen steeg, nadien vertoont de waarde der uitgevoerde fabrieken een sterk stijgende lijn, terwijl die der voedingsmiddelen neiging tot dalen heeft. De volgende cijfers toonen deze wijziging.

Uitvoerwaarde in miljoenen guldens.				
	Voedingsmiddelen	Fabrieken	Surplus	
1924	764,3	533,3	231,0	Voedingsm.
1929	734,1	867,8	133,7	Fabrieken

Ook de hoeveelheden geven dezelfde beweging te zien. De uitvoer van fabrieken is tot 1928 sterk gestegen en daarna tot 1931 constant gebleven, die van voedingsmiddelen is, na de stijging in 1924, tot 1931 nagenoeg constant gebleven. Deze voorsprong is in 1932 slechts gedeeltelijk verloren gegaan, zooals uit onderstaanden staat blijkt.

Uitgevoerde hoeveelheden in duizenden tonnen.

	1932 t.o.v.					
	1923	1928	1929	1931	1932	1923 in %
Fabrieken	1.528	2.701	2.741	2.765	2.462	161
Voedingsmidd.	1.919	2.731	2.730	2.663	2.275	118

Hetzelfde is het geval met den uitvoer van grondstoffen. Onze export van grondstoffen van plantaardigen en dierlijken oorsprong, bleef tot 1929 ongeveer op het niveau van 1923 staan, om daarna sterk af te nemen. De export van grondstoffen van mineralen oorsprong, steenkolen en cokes nam evenwel zeer sterk toe. Een en ander wijst eveneens op voortgang der industrialisatie van ons land.

Uitgevoerde hoeveelheden grondstoffen in duizenden tonnen.

	1932 t.o.v.					
	1923	1929	1930	1931	1932	1923 in %
Plantaard. en dierl.	823	890	795	465	472	57,3
Miner. oorsprong	4.349	9.848	10.350	10.829	8.693	200
(incl. steenkolen en cokes)						

De invoer volgt in het algemeen dezelfde beweging als de uitvoer. De industrialisatie van ons land ging gepaard met een toenemenden invoer van grondstoffen en van fabrieken, want vooral groei in industrieel opzicht schept een groote behoefte aan allerlei machines, die vooralsnog niet in het eigen land kunnen worden geproduceerd. Een afwijking treedt slechts op bij de voedingsmiddelen, waarvan de invoer na 1929 sterk is toegenomen bij inkrimpenden export van deze groep.

Vergelijkt men op deze grafieken den loop van de lijn der hoeveelheden met dien van de gecorrigeerde waarde, waaruit dus de algemeene prijsbeweging is geëlimineerd, dan valt hieruit een conclusie te trekken omtrent eventuele structuurwijziging in onzen

in- en uitvoer. Bij den uitvoer van voedingsmiddelen en grondstoffen is de wijziging van de gecorrigeerde waarde per ton zeer gering. De lijnen der hoeveelheid en van de gecorrigeerde waarde loopen vrijwel parallel. Anders is dit bij den uitvoer van fabrieken.

De structuurwijziging in onzen uitvoer van fabrieken wordt geïllustreerd door de volgende cijfers. Daarbij hebben wij ons tot de meest sprekende voorbeelden beperkt, die van de voornaamste fabrieken met een lage waarde per ton en de meest hoogwaardige. Daartusschen liggen groepen, die uit tientallen verschillende soorten bestaan. (Zie tabel onder aan deze bladzijde).

Het aandeel der goedkoopere fabrieken, met een waarde per ton beneden de gemiddelde waarde van den export, dat in 1928 slechts 19,07 pCt. van het totale gewicht van onzen export van fabrieken bedroeg, was in 1932 tot 42,6 pCt. gestegen. Dientengevolge kwam de gemiddelde waarde, die in 1928 belangrijk boven de waarde van papier lag, in 1932 nagenoeg met de waarde van papier overeen. Het aandeel der hoogwaardige fabrieken is in dezelfde periode van 1,69 tot 0,93 pCt. van het gewicht gedaald. De omvang van den export dier producten is, met uitzondering van radio-artikelen, zeer sterk achteruitgegaan.

De invoer van fabrieken in ons land beweegt zich in overeenstemming met de ontwikkeling van den uitvoer van fabrieken uit andere landen. De gecorrigeerde waarde per ton stijgt sinds de crisis; de invoer van de hoogstwaardige fabrieken is daardoor minder afgenomen dan die van de minderwaardige. Deze ontwikkeling is dus zonder twijfel een ongunstige factor voor den in- en uitvoer onzer fabrieken.

De invoer van voedingsmiddelen toont vanaf 1923 een neiging om toe te nemen, wat de hoeveelheid betreft, terwijl de gecorrigeerde waarde vrij constant blijft. Er worden dus relatief steeds goedkoopere voedingsmiddelen in ons land geïmporteerd, hetgeen ook blijkt uit de vermindering van den invoer der veredelde voedingsmiddelen, die in de grafiek afzonderlijk zijn aangegeven.

Eenzijdige oriëntering van den uitvoer van agrarische producten.

Bij een meer gedetailleerde bestudeering van onzen uitvoer dient onderscheid te worden gemaakt tusschen den agrarischen en den industriëlen export, voornamelijk wat betreft het aantal landen, waarheen wij onze producten exporteerden. Terwijl onze fabrieken naar nagenoeg alle landen worden uitgevoerd, is het

Vergelijking van de hoeveelheid en waarde van den export van eenige fabrieken uit Nederland.

	1928				1930				1932			
	Uitvoer in 1000 ton	% van gewicht van den totalen uitvoer	Waarde		Uitvoer in 1000 ton	% van gewicht van den totalen uitvoer	Waarde		Uitvoer in 1000 ton	% van gewicht van den totalen uitvoer	Waarde	
			Artikel per ton in gld.	Gem. waarde fabriek. per ton in gld.			Artikel per ton in gld.	Gem. waarde fabriek. per ton in gld.			Artikel per ton in gld.	Gem. waarde fabriek. per ton in gld.
Briketten	93,6	3,46	11,25	297,—	208,8	7,84	11,44	277,—	340,7	13,80	9,17	138,—
Zwavelzure amm.	31,3	1,57	12,05	297,—	91,8	3,44	9,40	277,—	377,0	15,25	4,44	138,—
Koolteerproduct.	60,1	2,22	93,00	297,—	99,1	3,72	74,30	277,—	87,1	3,99	54,90	138,—
Stroocarton	247,3	9,12	85,80	297,—	253,9	9,52	94,40	277,—	181,3	7,35	61,65	138,—
Couranten-, schrijf- en pakpapier	72,9	2,70	215,—	297,—	71,9	2,80	203,—	277,—	54,5	2,21	137,30	138,—
Totaal	505,2	19,07			725,5	27,32			1040,6	42,60		
Katoenen manuf.	30,1	1,11	3380,—	297,—	24,0	0,90	2825,—	277,—	11,9	0,48	2060,—	138,—
Wollen manuf. en kleeren	3,4	0,13	7000,—	297,—	3,1	0,12	6570,—	277,—	1,0	0,04	5400,—	138,—
Leder	3,5	0,13	7070,—	297,—	3,7	0,14	5860,—	277,—	2,1	0,09	3650,—	138,—
Metaaldraad-gloeilampen	4,8	0,17	5220,—	297,—	3,5	0,13	6580,—	277,—	ca. 1,4	0,06	5340,—	138,—
Radioartikelen	4,0	0,15	5530,—	297,—	10,9	0,41	6080,—	277,—	6,4	0,26	6030,—	138,—
	45,8	1,69			47,2	1,70			22,8	0,93		

Laken	Invoer			Uitvoer		
	Waarde p. K.G.	Hoeveelh. in Ton	Perc. van 1928	Waarde p. K.G.	Hoeveelh. in Ton	Perc. van 1928
1928..	f 5,08	3263,2	100	f 4,17	5740,5	100
1929..	" 4,50	3483,5	110	" 3,91	5450,4	95
1930..	" 4,29	3302,7	104	" 3,61	3957,9	69
1931..	" 3,53	3242,4	99,4	" 2,89	3461,2	60,3
1932..	" 2,58	3752,0	115	" 2,66	2299,0	40

Bukskins

1928..	f 6,52	1440,4	100	f 9,09	671,7	100
1929..	" 6,42	1497,5	104	8,87	650,5	97
1930..	" 6,76	2283,0	159	8,02	976,8	145
1931..	" 5,88	2415,9	169	6,85	736,2	110
1932..	" 4,67	2050,0	142	5,31	284,0	42,3

Flanel

1928..	f 5,83	35,6	100	f 7,76	91,3	100
1929..	" 5,54	40,3	113	" 7,80	138,5	152
1930..	" 4,83	48,4	136	" 7,28	125,2	137
1931..	" 4,15	46,3	130	" 5,76	208,1	228
1932..	" 3,44	34,0	95,5	" 4,96	60,0	63

Uit deze cijfers laten zich een tweetal factoren afleiden. In de meeste gevallen voerden wij goedkoopere textielgoederen uit dan wij invoerden. De Nederlandsche export was voor een groot deel gericht op levering aan de Oostersche en tropische markten. Ons grootste exportartikel, gebleekte katoen, waarvan in 1929 ruim 16.000 ton werd uitgevoerd, en in 1932 ruim 7.400 ton, ging in die jaren in een hoeveelheid van resp. 15.300 en 7.200 ton naar Aziatische markten en naar tropische gebieden in Afrika. Deze export van goedkope goederen ondervond reeds vóór de crisis de gevolgen van de toenemende Japansche concurrentie.

Voor de artikelen als bukskins en flanel, waarbij wij kwaliteitsproducten uitvoerden, in waarde hooger dan wat wij zelf importeerden, terwijl deze artikelen veel meer op afzet naar landen met gematigd klimaat waren aangewezen, is de export tot 1931 resp. 1932 zelfs vooruitgegaan.

In 1932 heeft onze textielexport een zeer gevoeligen slag ontvangen door den val van het Engelsche Pond. Voor onze kwaliteitsproducten kon Engeland ons onderbieden. De geweldige daling van onzen export komt bij alle artikelen aan het licht. Doch wat wij hebben kunnen handhaven, is in vergelijking met de algemeene prijsdaling naar verhouding duurder en dus van betere kwaliteit dan wat wij vroeger exporteerden. Was in 1929 en 1930 de prijs van de geëxporteerde gebleekte katoen iets meer dan de helft van hetgeen wij hiervan invoerden, in 1932 was de verhouding tot 64 pCt. gestegen, terwijl voor alle andere textielproducten dat jaar de gemiddelde waarde der uitgevoerde goederen per KG. die van den invoer overtreft.

Men mag daaruit concludeeren, dat onze industrie zich te weinig aan de prijsdaling heeft kunnen aanpassen en diengevolge veel terrein verloren heeft, vooral wat betreft goedkoopere producten. Dit is de voorstelling, die de betrokkenen in de praktijk krijgen, waar ieder slechts met zijn eigen producten heeft te maken. Ook wanneer men den toestand in zijn geheel overziet, blijkt de procentuele achteruitgang van den uitvoer der goedkoopere goederen groot te zijn dan bij de duurere.

Nemen wij daarnaast als voorbeeld eenige groepen uit de elektrische en machine-industrie. Voor de eerste industrie hebben wij de posten 1048, 1266, 1267, 1268, 1248 en 1250 van de Nederlandsche in- en uitvoerstatistiek tezamen genomen, alle elektrische machines en apparaten omvattende, zonder radio-apparaten. Voor de machine-industrie hebben wij een combinatie genomen van arbeidswerktuigen, hefwerktuigen en compressoren, de posten 1056, 1057, 1214, 1215 en 1216 omvattende.

Electr. apparaten	Invoer			Uitvoer		
	Prijs p. K.G.	In 1000 Ton	Perc. van 1928	Prijs p. K.G.	In 1000 Ton	Perc. van 1928
1928	f 1,60	12,6	100	f 1,87	5,65	100
1929	" 1,60	14,5	115	" 1,74	5,3	94
1930	" 1,60	15,8	125	" 1,82	5,5	97
1931	" 1,73	10,9	87	" 1,59	3,6	64
1932	" 1,59	7,9	63	" 2,19	1,8	32

Arbeidswerktuigen, enz.

1928	f 0,98	49,1	100	f 1,06	15,25	100
1929	" 1,07	52,2	106	" 1,15	14,7	96
1930	" 1,—	49,7	101	" 1,075	13,4	88
1931	" 0,97	38,4	78	" 1,075	9,3	61
1932	" 0,93	23,9	49	" 1,—	7,3	48

In verband met de algemeene prijsdaling beteekent deze nagenoeg constante waarde van in- en uitvoer per KG. van machines en apparaten, dat gedurende de laatste jaren, toen de omvang van beiden verminderde, de hoogwaardiger producten zich, relatief, beter hebben kunnen handhaven dan de goedkoopere producten. De uit ons land geëxporteerde producten hebben hier dezelfde of hogere gemiddelde waarde als de ingevoerde producten. Het uitgesproken verschil tusschen den achteruitgang van den in- en uitvoer, dat wij bij textielproducten hebben ontmoet, komt hier niet zoo sterk naar voren. Onze machine-industrie schijnt de gevolgen van de prijsdaling van het Engelsche Pond minder sterk te hebben ondervonden dan de textielindustrie.

Uit de hier geanalyseerde cijfers van den uitvoer van fabrikaten blijkt derhalve, dat wij bij dien uitvoer onderscheid hebben te maken tusschen een klein aantal producten van hooggemechaniseerde bedrijven, zoals kunstmest, briketten, en gedeeltelijk papier, waarbij het om standaardproducten van uniforme kwaliteit over de geheele wereld gaat. Gedeeltelijk is Nederland hierbij de laatste jaren sterk vooruitgegaan, mede omdat die industrieën in ons land in die jaren zijn uitgebreid, gedeeltelijk is de achteruitgang van onzen export niet groot geweest, zoals bij papier. Vergelijking van de waarde per KG. van in- en uitgevoerde artikelen brengt aan het licht, dat onze producten in staat zijn tegen die van het buitenland te concurreren.

De zoo belangrijke groepen producten van arbeidsintensieve bedrijven hebben in de crisisjaren, wat den uitvoer betreft, zeer sterk geleden. Over het algemeen is de uitvoer daarvan uit ons land sterker gedaald dan de invoer. Zonder hierbij de noodzakelijkheid van kostprijsverlaging uit het oog te verliezen, dient voor deze artikelen toch op het feit gewezen te worden, dat ook in ons land bij nader onderzoek blijkt, hoe in vele gevallen de duurere producten aan den achteruitgang van den uitvoer tengevolge der crisis beter weerstand hebben weten te bieden dan de goedkoopere artikelen. Dit zou dus wijzen op de noodzakelijkheid om bij den uitvoer van fabrikaten nog grooter aandacht te besteden aan kwaliteitsproducten dan tot nu toe is geschied.

Bij den uitvoer onzer landbouwproducten is het kwaliteitsproduct wel overwegend, getuige het feit, dat de waarde per KG. der uitgevoerde landbouwproducten nagenoeg even groot is als die der fabrikaten, hetgeen uit de grafieken terstond volgt, daar in beide gevallen de lijnen der hoeveelheden ongeveer met die van de gecorrigeerde waarde samenvallen. Daar is het echter de eenzijdige oriëntering van onzen export op een beperkt aantal landen, die ons zeer gevoelig maakt voor maatregelen van een bepaald land, hetgeen minder het geval zou zijn, wanneer de uitvoer over een zoo groot aantal landen was verdeeld als bij fabrikaten het geval is.

DE BUITENLANDSCHE HANDEL VAN NEDERLAND IN VERGELIJKING MET DIEN VAN ANDERE LANDEN.

Voor een beoordeeling van de ontwikkeling van onzen buitenlandschen handel is vergelijking met andere landen noodzakelijk. Het is genoegzaam bekend, dat de in- en uitvoer in alle landen gedurende de crisisjaren sterk is verminderd, zoodat men alleen tot eenige conclusie omtrent de beweging in ons land kan komen door na te gaan, in hoeverre deze tendens voor Nederland overeenkomt met dan wel afwijkt van de algemeene.

Voor een vergelijking hebben wij de internationale indeeling volgens de groepen levensmiddelen, grondstoffen en fabrikaten toegepast, welke in alle landen op ongeveer gelijksoortige wijze is doorgevoerd. Er blijven echter ook hierbij nog verschillen in de indeeling tusschen de afzonderlijke landen bestaan, die van ongeschikten aard zijn.

In dit onderzoek is zoowel het gewicht als de waarde der goederen betrokken, tenminste waar zulks mogelijk was. Bij de Britsche statistieken kan de hoeveelheid moeilijk worden uitgerekend, in verband met het

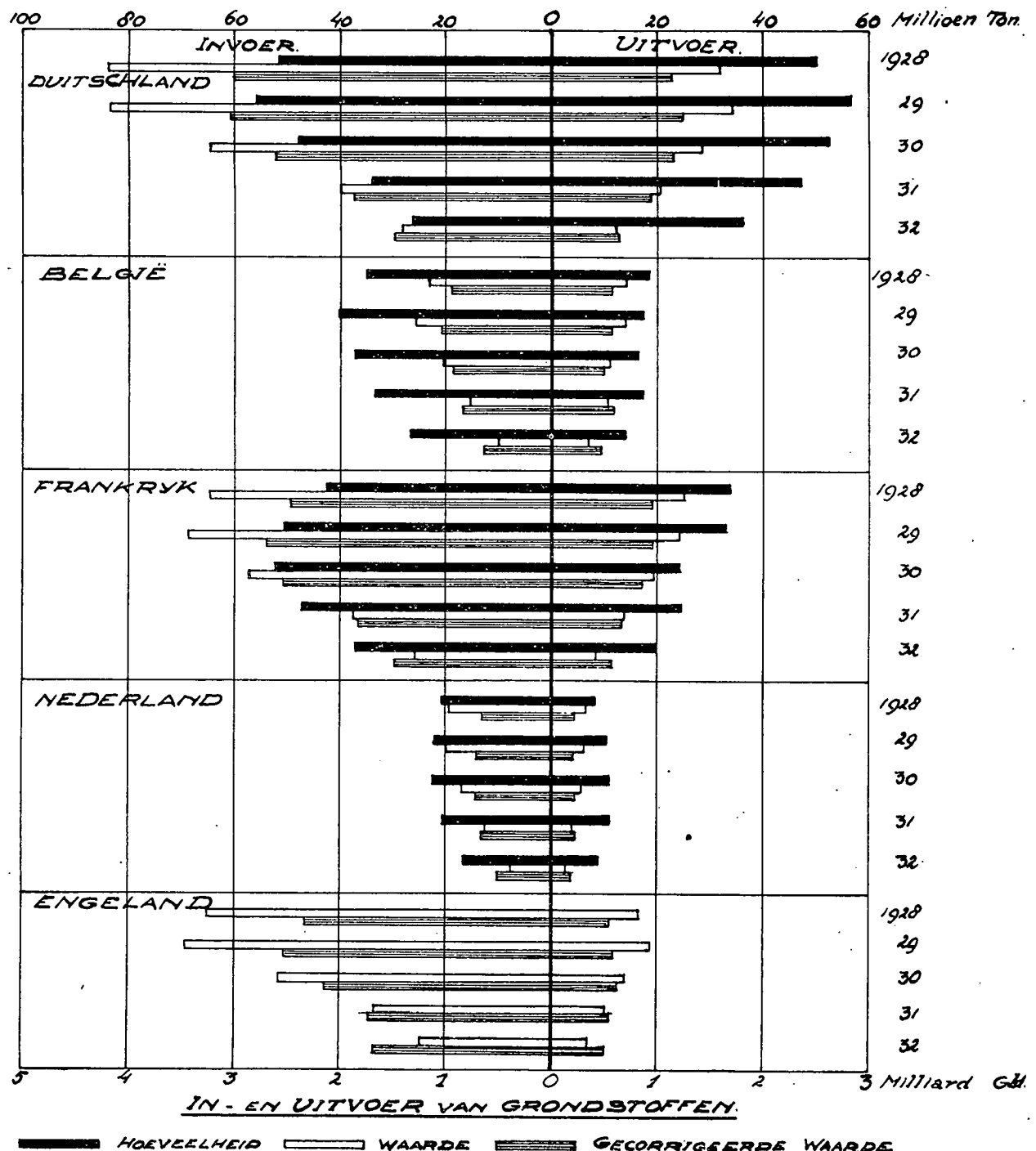
groote aantal eenheden van oppervlakte, ruimte en gewicht, hetwelk bij de in- en uitvoerposten wordt gebruikt. In de Engelsche compilaties ontbreken daarom de totale hoeveelheden.

Daar wij een vergelijking tusschen de verschillende landen willen maken, hebben wij de algemeene prijsdaling der laatste jaren, voor zoover mogelijk, geelimineerd door de waarde steeds te deelen door het indexcijfer van het betrokken jaar. Daarbij is allereerst het indexcijfer der groothandelsprijzen van 1913 gelijk 100 gesteld, zoodat de gevonden gecorrigeerde waarden ook onderling vergelijkbaar zijn.

De volgende drie grafieken geven den in- en uitvoer weer van Duitschland, België, Frankrijk, Nederland en Engeland gedurende de jaren 1928—1932, gespecificeerd volgens de internationale indeeling.

Invoer van grondstoffen.

De hoeveelheid ingevoerde grondstoffen, die als een der graadmeters der industriële bedrijvigheid kan worden beschouwd, is in Nederland, België en Frankrijk ongeveer in dezelfde verhouding vermin-

derd. Uit de betreffende grafiek blijkt, dat in ons land en Frankrijk de achteruitgang later is begonnen dan in Duitschland, België en Engeland, hetgeen in overeenstemming is met het feit, dat in deze landen de crisis vroeger haar intrede heeft gedaan dan in Frankrijk en Nederland. Wij hebben dien achteruitgang voor 1932 procentueel in cijfers uitgedrukt, zowel in hoeveelheden, werkelijke prijzen als gecorrigeerde prijzen, waarbij het gemiddelde van de jaren 1929 en 1930 als 100 is aangenomen.

Procentueele omvang van den invoer van grondstoffen.

1932	Hoeveelheid pCt.	Werkelijke waarde pCt.	Gecorrigeerde waarde pCt.
Engeland	onbek.	44,3 (63,5)	72,9
Duitschland	50,2	37,9	51,2
België	69,3	43,5	66,0
Frankrijk	71,9	41,0	56,6
Nederland	63,1	42,4	69,7

Voor Engeland is de waarde op goudbasis omgerekend. Tusschen haakjes is de waarde in papieren ponden aangegeven. De achteruitgang blijkt derhalve in Duitschland verreweg het grootst te zijn geweest. In 1930 en 1931 ging de grondstoffeninvoer in Engeland, wat de gecorrigeerde waarde betreft, even sterk achteruit als in Duitschland, maar na de depreciatie van het Pond is hierin een verandering gekomen. Engeland is het eenige van de beschouwde landen, waar de gecorrigeerde waarde van den invoer van grondstoffen in 1932 nagenoeg even groot is geweest als in 1931. Daardoor is de verhouding tusschen de gecorrigeerde waarde van den invoer in 1932 en in 1929/30 voor Engeland, België en Nederland min of meer dezelfde geworden (zie bovenstaand staatje). Voor Frankrijk is de hoeveelheid der ingevoerde grondstoffen minder afgenomen, de gecorrigeerde waarde meer dan voor België en

Nederland, welke landen in dat opzicht de meest overeenkomende cijfers aanwijzen.

Uitvoer van fabriekaten.

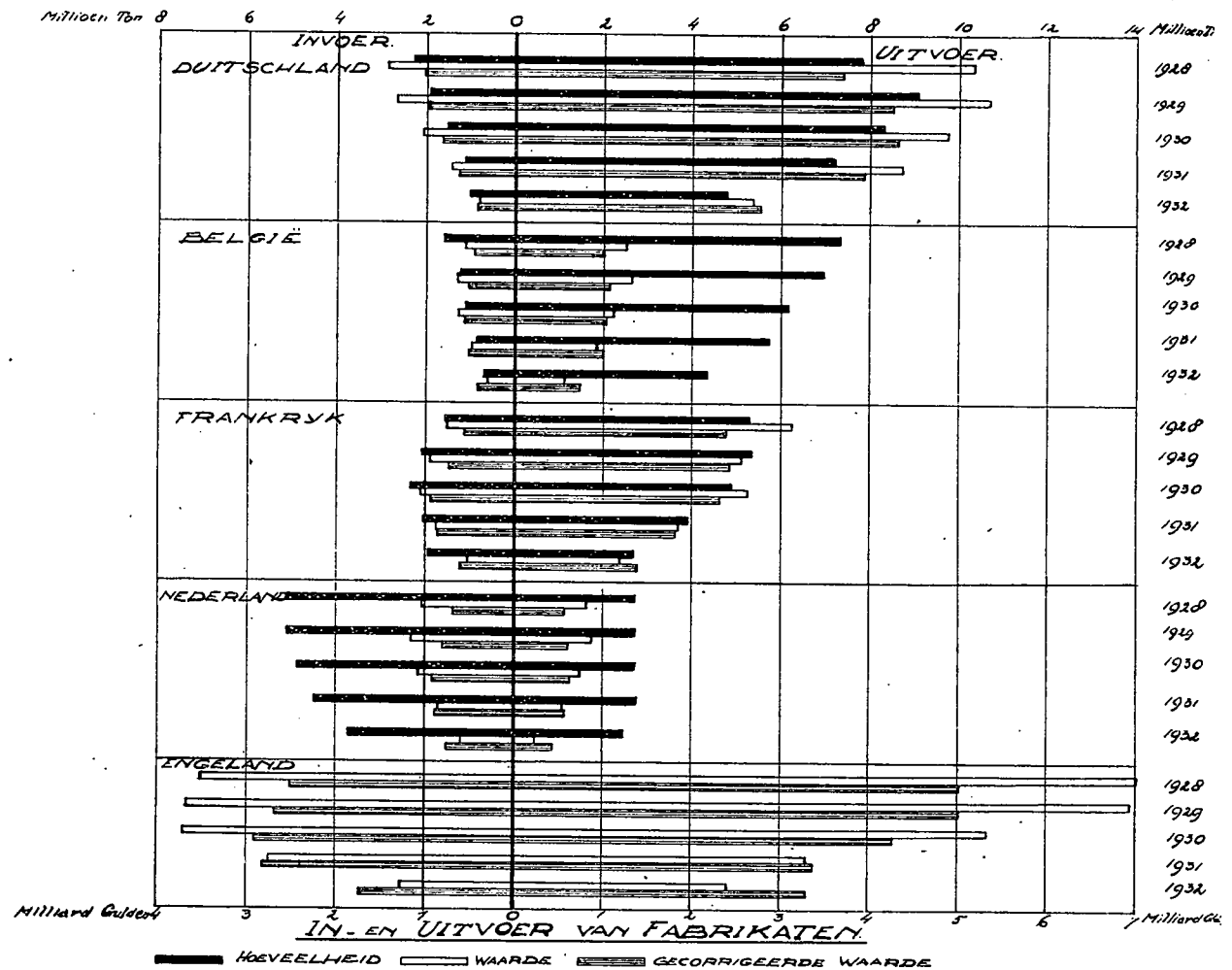
Op dezelfde wijze is de verhouding van den export van fabriekaten in 1932 tot dien van 1929/30 voor de diverse landen aangegeven.

Procentueele omvang van den uitvoer van fabriekaten. In vergelijking met 1929/30 = 100.

1932	Hoeveelheid pCt.	Werkelijke waarde pCt.	Gecorrigeerde waarde pCt.
Engeland	onbek.	39,3 (56,4)	70,6
Duitschland	53,7	47,6	64,5
België	66,7	45,4	70,0
Frankrijk	53,4	41,9	57,8
Nederland	91,3	35,3	58,1

In dit opzicht wijkt de positie van Nederland van die van andere landen af. Wat de hoeveelheid betreft, is onze export van fabriekaten veel minder achteruitgegaan dan die van andere landen; wat de waarde en de gecorrigeerde waarde betreft, behooren wij tot de landen, die het zwaarst zijn getroffen. De structuur van onze export van fabriekaten heeft zich dus gewijzigd. De goedkoopere fabriekaten, inzonderheid die der kapitaalsintensieve bedrijven, zijn procentueel gaan overheerschen. Deze afwijkende tendens blijkt duidelijk uit de volgende tabel, waarin de gecorrigeerde waarde per ton uitgevoerde fabriekaten voor de verschillende landen in de laatste jaren is berekend. Voor Engeland is deze berekening niet uitgevoerd wegens het ontbreken van gegevens omtrent de hoeveelheden. Alle cijfers zijn afgerond. (Zie bovenaan de volgende bladzijde).

De gemiddelde waarde van onze export van fabriekaten was steeds lager dan die van Duitschland en Frankrijk. Wij stonden vroeger belangrijk boven België, dat door het groote percentage, dat onbewerkt

Werkelijke en gecorrigeerde waarde van den uitvoer van fabrikaten per ton gewicht, in guldens.

	1928		1930		1931		1932	
	Werkel.	Gecorr.	Werkel.	Gecorr.	Werkel.	Gecorr.	Werkel.	Gecorr.
Duitschland	665	475	644	518	617	547	568	585
België	169	137	165	151	150	165	127	165
Frankrijk	590	450	531	470	470	460	418	510
Nederland	304	204	273	232	195	202	142	180

ijzer, cement, baksteen, e.d. goedkope fabrikaten van zijn totalen export uitmaakte, een lage gemiddelde exportwaarde had, maar het verschil is in 1932 zeer klein geworden.

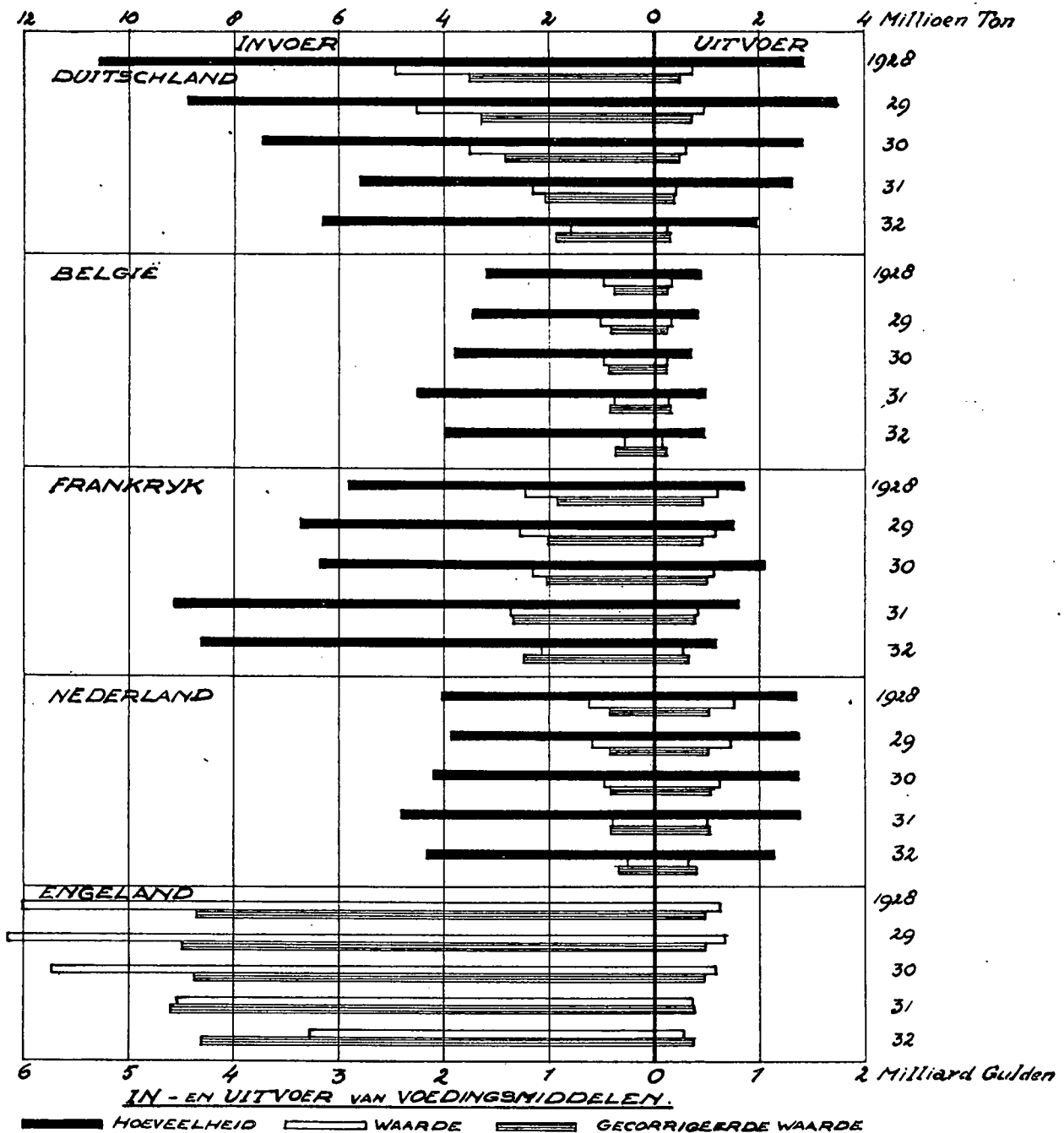
Op deze structuurwijziging in onzen handel, waar bij inzonderheid een quantitative toeneming van de in kapitaal-intensieve bedrijven vervaardigde massa-artikelen opvalt, hebben wij in het artikel over den buitenlandschen handel van Nederland, dat elders in dit Kwartaalbericht is opgenomen, nader gewezen.

Invoer van fabrikaten.

Wat den invoer van fabrikaten betreft, is, zooals uit de grafiek blijkt, de beweging van de gecorrigeerde waarde tot 1931 toe voor Engeland, België, Frank-

rijk en Nederland een gelijksoortige. De veel grotere hoeveelheid, die Nederland importeert, staat in verband met het ontbreken van een eigen metallurgische industrie, waardoor de relatief goedkope ijzerfabrikaten, zooals rails, e.d. het gewicht van den invoer sterk beïnvloeden.

Ten aanzien van fabrikaten, geeft Engeland in 1932 een tegenovergesteld beeld te zien als bij grondstoffen. De gecorrigeerde waarde van den invoer van fabrikaten is met een sprong achteruitgegaan, die van den export, welke voordien sterk achteruitging, is in 1932 plotseling blijven staan. De vergelijking van de beweging van den in- en uitvoer met die van andere landen gedurende een aantal jaren toont zeer duidelijk den grooten invloed, die het verlaten van den

IN - EN UITVOER VAN VOEDINGSMIDDELEN.
 ■ HOEVEELHEID □ WAARDE □ GECORRIGEERDE WAARDE

gouden standaard op Engeland's buitenlandschen handel heeft gehad.

Duitschland geeft, in vergelijking met andere landen, de grootste vermindering van den invoer van fabriekaten te zien, vooral ook wat de gecorrigeerde waarde betreft.

In- en uitvoer van voedingsmiddelen.

De in- en uitvoer van voedingsmiddelen vertoonen, behalve voor Duitschland, een geheel ander beeld dan de fabriekaten. België, Frankrijk en Nederland hebben in 1932 zelfs een grooteren invoer gehad dan in 1928, terwijl de gecorrigeerde waarde van den invoer van voedingsmiddelen in Engeland vrijwel constant is gebleven.

Procentueele omvang van den in- en uitvoer van voedingsmiddelen in vergelijking met 1929/30 = 100:

	Hoeveelheid pCt.	Werkelijke waarde pCt.	Gecorrigeerde waarde pCt.
<i>Invoer in 1932</i>			
Engeland	onbek.	52,4 (75,3)	98,5
Duitschland	76,3	43,9	59,3
België	109,4	59,2	89,4
Frankrijk	131,4	87,8	120,9
Nederland	107,5	68,4	91,7
<i>Uitvoer in 1932</i>			
Engeland	onbek.	44,9 (65,5)	79,1
Duitschland	60,7	35,0	47,2
België	123,4	63,2	97,5
Frankrijk	63,7	48,9	68,6
Nederland	84,2	47,3	77,8

De achteruitgang van Duitschland als verbruiksland van geïmporteerde voedingsmiddelen is veel grooter dan uit deze cijfers blijkt, omdat de invoer in 1929 en 1930 reeds sterk was gedaald in vergelijking met de vorige jaren. Duitschland was toen reeds bezig zich onafhankelijk van den graaninvoer te maken. De vergrootte invoer van relatief goedkope voedingsmiddelen in verschillende landen heeft geleid tot het invoeren van diverse contingentieeringsmaatregelen ter bescherming van den binnenlandschen landbouw. In alle landen, behalve Duitschland, was de invoer van voedingsmiddelen in 1932 dientengevolge kleiner dan in 1931, terwijl de geringe toename van dien invoer in Duitschland in het afgelopen jaar geenszins in verhouding staat tot de exceptioneel groote vermindering, die de invoer van voedingsmiddelen in dat land vanaf 1928 aanwijst.

De gecorrigeerde waarde van den invoer van levensmiddelen is allerwegen sterker gedaald dan de hoeveelheid. (Men raadplege de tabel onderaan deze pagina). Dit wijst op den invoer van naar verhouding steeds meer goedkope voedingsmiddelen, die zich dus in alle landen openbaart. Gedeeltelijk hebben hiertoe misschien contingentieeringsmaatregelen medegewerkt, waarbij de invoer der meest hoogwaardige voedingsmiddelen, zooals boter, kaas, vleesch, verschillende groenten, visch, soms sterk werd beperkt, terwijl in andere landen weer deviezenbeperkingen dezelfde uitwerking als deze contingentieeringen hadden.

Wat de waarde van den uitvoer per ton betreft, is deze voor Nederland vrij hoog. Wij volgen op Frankrijk, staan boven België en ver boven Duitschland. Daartegenover is de waarde der in Nederland ingevoerde voedingsmiddelen per ton lager dan in de andere landen, waarmede wij deze cijfers hebben vergeleken. Een en ander blijkt uit de volgende tabel.

De hogere exportwaarde van de Fransche voedingsmiddelen is het gevolg van de belangrijke positie, die de export van wijn, en vooral likeuren, in deze groep inneemt.

Onze in- en uitvoer blijkt derhalve vrijwel in dezelfde verhouding als die van België, Frankrijk en Engeland te zijn verminderd. Duitschland vertoont een procentueel grootere vermindering van zijn buitenlandschen handel dan de andere landen. Voor ons land is het speciaal van groot belang, dat de invoer van voedingsmiddelen in Duitschland een buitengewoon grooten achteruitgang te zien geeft, die weliswaar in 1932 even tot stilstand is gekomen, maar zich waarschijnlijk in den loop van 1933 weer met vernieuwde kracht zal doorzetten.

De beteekenis der verschillende landen voor het internationale ruilverkeer.

In het begin van deze serie van vijf jaar was Engeland in ieder opzicht het land, dat voor het internationale ruilverkeer de grootste beteekenis had. Uit onze grafieken blijkt, dat het een veel grooteren in- en uitvoer van fabriekaten had dan enig ander land, waarvan wij den buitenlandschen handel hebben geanalyseerd, terwijl het, wat den in- en uitvoer van grondstoffen betreft, met Duitschland gelijk stond. Engeland's invoer van voedingsmiddelen was in die jaren bijna gelijk aan de som van den invoer van Duitschland, Frankrijk, België en Nederland.

Deze positie van Engeland, vooral bij den in- en uitvoer van fabriekaten, is in de crisisjaren eenigszins verzwakt. Slechts de gecorrigeerde waarde van den uitvoer van fabriekaten was in 1932 nog grooter dan die van Duitschland, de werkelijke waarde was kleiner, terwijl deze in 1928 den Duitschen export van fabriekaten nog verre overtrof. Wat den invoer betreft, is de waarde der geïmporteerde grondstoffen voor Duitschland, Frankrijk en Engeland nagenoeg evenveel achteruitgegaan, zoodat deze drie landen ook in 1932 ieder ongeveer voor dezelfde waarde aan grondstoffen invoerden. Als invoerland van voedingsmiddelen heeft Engeland zijn overwegende beteekenis ten aanzien van andere Europeesche landen behouden.

Als importeerende landen van fabriekaten staan op het oogenblik Engeland en Frankrijk aan de spits, hetgeen eveneens het geval is bij den invoer van voedingsmiddelen. In beide groepen heeft Duitschland de tweede plaats aan Frankrijk afgestaan. Door deze zeer sterke, goedeels met opzet doorgevoerde vermindering van den invoer, vermindert dus de relatieve beteekenis van Duitschland in den wereldhandel.

Waarde per ton der in- en uitgevoerde levensmiddelen, in guldens.

	1928		1930		1931		1932	
	Werkel.	Gecorr.	Werkel.	Gecorr.	Werkel.	Gecorr.	Werkel.	Gecorr.
<i>Invoer.</i>								
Duitschland	222	161	237	190	212	187	126	130
België	147	121	124	113	86	95	75	96
Frankrijk	211	161	186	165	150	147	115	141
Nederland	162	109	118	100	83	87	68	87
<i>Uitvoer.</i>								
Duitschland	122	87,5	109	87,5	78	69	68	70
België	204	165	180	165	141	155	110	142,5
Frankrijk	354	270	265	235	250	245	209	255
Nederland	298	200	235	200	193	200	142	180

SEIZOENSFLUCTUATIES IN DEN IN- EN UITVOER VAN NEDERLAND.

Uitvoer.

Beschouwt men de maandelijksche ontwikkeling van de waarde van den uitvoer van Nederland nauwkeurig, dan blijkt, dat deze afwisselend dalingen en stijgingen te zien geeft, welke zich over het algemeen zeer regelmatig herhalen. Om deze en wellicht nog andere tendenzen in de beweging van de uitvoerwaarde duidelijk naar voren te laten komen, hebben wij vanaf 1925 de dalingen of stijgingen van elke maand ten opzichte van het maandelijksch gemiddelde van het betreffende jaar, dat wij op 100 hebben gesteld, berekend. De onderstaande cijfers stellen in procenten de afwijkingen naar boven en beneden voor ten opzichte van het algemeene maandgemiddelde, t.w. 8.33 pCt. ($\frac{1}{12}$ van 100), dat, zooals vanzelf spreekt, voor elk jaar een ander absoluut getal vertegenwoordigt (zie onderstaande tabel).

Hieruit blijkt, dat men bij de waarde van den uitvoer drie groepen van maanden kan onderscheiden:

1o. De uitvoer ligt bijna steeds beneden het gemiddelde in de maanden Januari, Februari, April, Juni en December.

2o. De uitvoer ligt bijna steeds boven het gemiddelde in de maanden Augustus, September en October.

3o. De uitvoer ligt dan weder boven, dan weder beneden het gemiddelde in de maanden Maart, Mei, Juli en November.

De periode van December tot en met Februari geeft dus steeds een inzinking van onzen export te zien, terwijl de periode van Augustus t/m. October een uitgesproken opleving vertoont. De overige maanden toonen een eenigszins afwisselend beeld van stijgingen en dalingen. Dit verschijnsel wordt zeer goed waarneembaar, indien men de onderstaande cijfers in grafiek brengt. Om de seizoensfluctuaties duidelijker te laten zien, hebben wij in plaats van een periode van 12 een van 15 maanden genomen. De inzinking in de waarde van den uitvoer in de periode van Dec. t/m. Febr. komt daardoor beter uit. Men zie de nevenstaande grafiek.¹⁾

Wat de veranderingen van de afzonderlijke maanden betreft, moge op het volgende worden gewezen. Wij beginnen daartoe met de periode Augustus t/m. October.

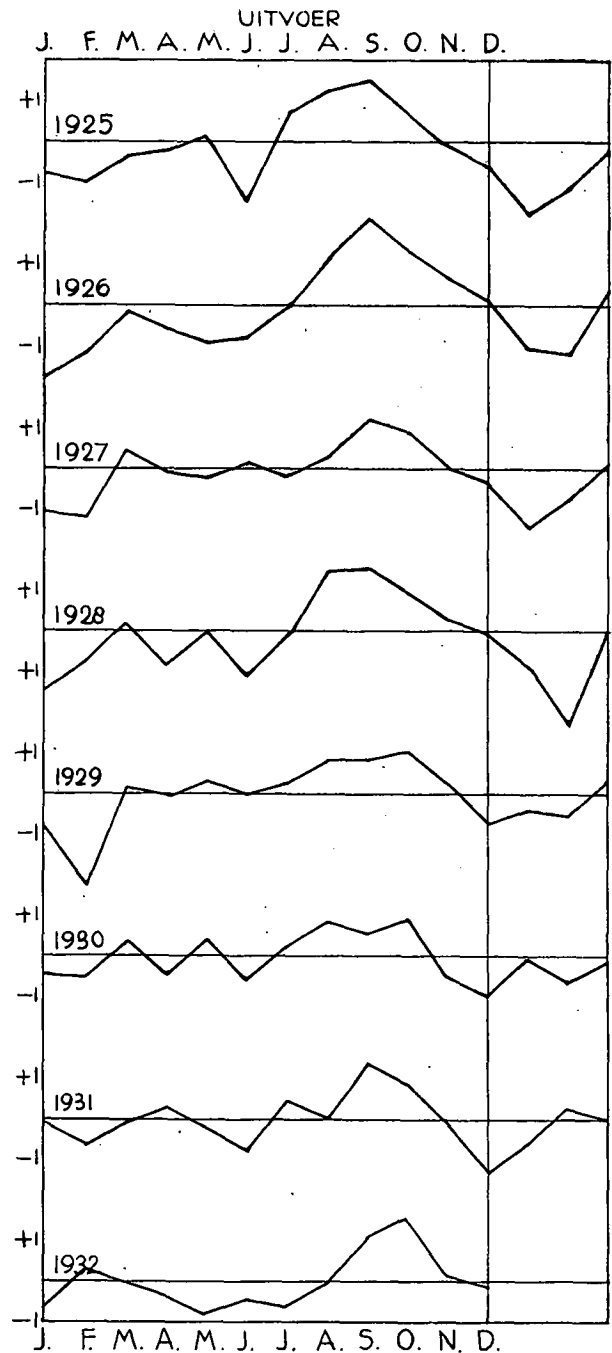
Stijging van Juli op Augustus. Deze wordt in de eerste plaats veroorzaakt door den export van *bloembollen*. Kleinere, maar toch nog vrij regelmatige stijgingen komen voor bij den uitvoer van kaas en pekelharing. Tegenover deze stijgingen staan echter dalingen bij den uitvoer van komkommers, aardbeien en aardappelen n.a.g.

Stijging van Augustus op September. Ook hier is de export van *bloembollen* de belangrijkste factor van de stijging. Bovendien constateeren wij andere niet onbelangrijke stijgingen bij den uitvoer van groene erwten en bacon. Daartegenover vertoonen verschil-

¹⁾ Voor de procentuele afwijkingen van de laatste drie maanden in de grafiek zijn steeds de cijfers van het volgend jaar genomen, waardoor deze niet op dezelfde absolute uitvoerwaarde gebaseerd zijn als die van de overige 12 maanden. Deze onregelmatigheid heeft verder geen betekenis, omdat het hier te doen is om de maandelijksche beweging van de uitvoerwaarde.

lende agrarische artikelen reeds een daling, waarbij die van tomaten de belangrijkste is.

Stijging of daling van September op October. Hoewel de uitvoerwaarde van October steeds, vaak zeer belangrijk, boven het gemiddelde ligt, is in het meerendeel van de gevallen een daling ten opzichte van September waar te nemen. Deze daling is dan hieraan toe te schrijven, dat de export van bloembollen in October geringer is dan die in September. De uitvoerdaling van tomaten, boter en verse eieren is, hoewel op zichzelf belangrijk, tegenover den vaak plotseling sterk afgenomen uitvoer van bloembollen van minder betekenis. Verschillende producten ver-

Procentuele afwijkingen in de maandelijksche uitvoerwaarde t.o.v. het jaargemiddelde.

	Jan.	Febr.	Maart	April	Mei	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Oct.	Nov.	Dec.
1925	-0.80	-0.97	-0.28	-0.20	+0.15	-1.39	+0.66	+1.26	+1.52	+0.75	-0.11	-0.54
1926	-1.73	-1.16	-0.17	-0.58	-0.91	-0.75	-0.09	+1.15	+2.14	+1.32	+0.66	+0.16
1927	-1.09	-1.17	+0.39	-0.08	-0.16	+0.15	-0.16	+0.23	+1.22	+0.93	+0.07	-0.31
1928	-1.44	-0.77	+0.20	-0.92	-0.02	-1.07	-0.17	+1.48	+1.55	+0.95	+0.28	-0.02
1929	-0.82	-2.28	+0.15	0	+0.33	0	+0.29	+0.86	+0.86	+1.07	+0.29	-0.71
1930	-0.43	-0.50	+0.39	-0.43	+0.39	-0.56	+0.25	+0.80	+0.59	+0.93	-0.50	-0.90
1931	-0.08	-0.60	-0.01	+0.29	-0.23	-0.75	+0.43	+0.06	+1.39	+0.88	-0.01	-1.33
1932	-0.60	+0.24	-0.04	-0.32	-0.79	-0.42	-0.60	-0.04	+1.07	+1.54	+0.14	-0.14

toonen echter in deze maand een toeneming, zooals aardappelen n.a.g., suikerbieten, boomen en heesters, pekelharing, versch varkensvleesch en koelhuisseieren.¹⁾

Daling van October op November. November is als een overgangmaand te beschouwen tusschen een periode van hooge naar een van lage uitvoerwaarde. De uitvoer ligt in deze maand nog meestal boven het gemiddelde. Zonder uitzondering neemt men echter een daling ten opzichte van October waar, hetgeen aan den verminderden uitvoer van een groot aantal artikelen is toe te schrijven. Wij noemen naast de voortgaande daling van den export van bloembollen, die van aardappelen, groene erwten, druiven, pekelharing, kaas en verse eieren. Een stijging van den uitvoer van suikerbieten en van koelhuisseieren verzwakken slechts in geringe mate het effect der grootere dalingen.

Daling van November op December. Zeer regelmatig is ook de daling van de uitvoerwaarde in December t.o.v. die in November. Naast een algemeene daling in tal van groepen, vindt deze daling haar oorzaak weer voornamelijk in den verderen teruggang van den uitvoer van landbouw- en veeteeltproducten. Vrij sterke en regelmatige dalingen vertoonen de posten: pekelharing, bacon, boter, kaas, groene erwten, aardappelen, suikerbieten, boomen en heesters. Stijgingen van eenig belang staan hier haast niet tegenover.

Daling van December op Januari. De daling in Januari ten opzichte van December is over het algemeen zeer regelmatig. Uitzonderingen waren 1930 en 1931. De daling in deze maand wordt door verschillende artikelen veroorzaakt, die in hoofdzaak behooren tot de groepen III (mineralen, metalen en niet in andere groepen opgenomen fabrikaten daarvan), VI (olie, hars, gom, balsem, pek, teer, was; fabrikaten van deze stoffen), IX (garen, touw en touwwerk,

¹⁾ In de jaren 1929, 1930 en 1932 vertoont de uitvoerwaarde in October t.o.v. September een stijging in tegenstelling met de dalende beweging in de overige jaren. Deze vindt naast kleine stijgingen in verschillende groepen, vnl. haar oorsprong in den vermeerderden uitvoer van artikelen van groep VIII, van welke groep vooral in 1929 de onbereide huiden van runderen en van kalveren een toeneming vertoonen, van groep XIV, waarbij de post schepen soms vrij sterk stijgt, verder van groep III, waarin de artikelen steenkool, bunkerkolen voor vreemde schepen en kunstmest in de jaren 1930 en 1932 stijgingen ondergaan, en van groep VI, waarin de uitvoer van cocosolie, cacao boter en van mengsels van al of niet geharde oliën in de maand October toeneemt.

weefsels en stoffen, kleederen en modewaren) en XIII (voedings- en genotmiddelen niet genoemd in de groepen I, II, IV en VI) van de handelsstatistiek.

Stijging of daling van Januari op Februari. De veranderingen in deze periode zijn zeer onregelmatig. Bijna zonder uitzondering ligt de uitvoerwaarde in deze maanden beneden het gemiddelde.

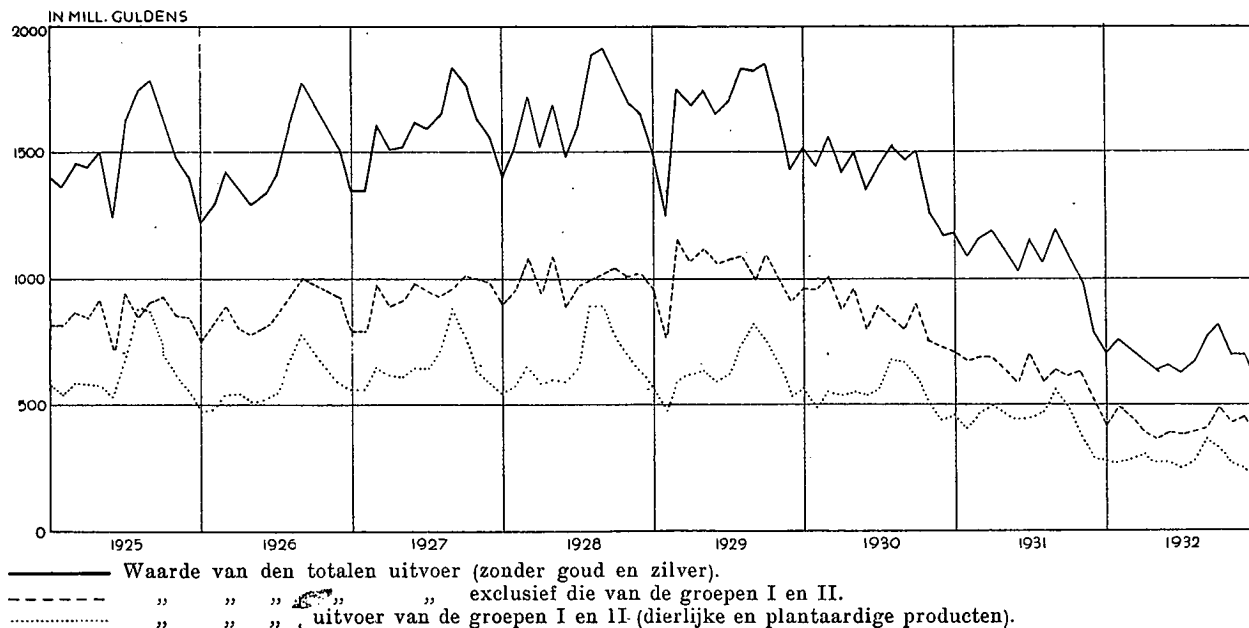
Stijging van Februari op Maart. Een regelmatig voorkomende stijging is die van Maart ten opzichte van Februari. Alleen het afgelopen jaar geeft hier een tegengestelde beweging te zien, waarbij wij er de aandacht op vestigen, dat de export in Februari 1932 op een veel hoger niveau lag dan in andere jaren. De stijging in Maart ten opzichte van Februari is aan een groot aantal artikelen toe te schrijven. Bij deze stijging moet men er rekening mede houden, dat de maand Februari gewoonlijk drie dagen minder telt dan Maart, hetgeen op zichzelf reeds een verschil beteekent van 10 pCt.

In de volgende maanden zijn de fluctuaties in den export zeer onregelmatig. Over het algemeen valt een daling van Maart op April te constateeren. De veranderingen van April op Mei zijn zeer onregelmatig.

Daling van Mei op Juni. De uitvoerwaarde in Juni ligt bijna zonder uitzondering onder het gemiddelde, terwijl zij zich t.o.v. Mei meerendeels in dalende richting beweegt. Stijging in Juni komt slechts voor, wanneer de waarde van den export in Mei reeds op zeer laag niveau is gekomen. Een onderzoek naar de groepen der statistiek, welke in deze dalingen een rol spelen, leverde het volgende resultaat. Een regelmatig terugkerende daling geeft groep IX te zien (garens, touw, touwwerk, enz.), waarin vooral de dalingen der posten garens van kunstzijde (onbewerkt, ruw of gebleekt) en garens van katoen overwegen. Evenzoo beweegt de export van cacao boter, geharde plantaardige vetten en lijnolie van groep VI, cacao poeder, in sommige jaren ook melis van groep XIII, zwavelzure ammoniak, ruw ijzer en staal van groep III en elektrische toestellen en soms metaal draad gloeilampen van groep XV zich in dalende richting.

Tenslotte hebben wij voor een goed inzicht in deze materie den totalen export, den export zonder groep I en II (dierlijke en plantaardige producten) en de groepen I en II afzonderlijk in grafiek gebracht.

Duidelijk blijkt hieruit, dat de seizoenfluctuaties in de uitvoerwaarde voornamelijk door den variëeren den uitvoer van agrarische en dierlijke producten worden veroorzaakt.

Invoer.

Bij den invoer is de invloed der verschillende seizoenen op de beweging van de ingevoerde waarde bijna niet waar te nemen. Wel is bij enkele producten of groepen van producten een regelmatige seizoensbeweging te bemerken, maar in de totale waarde compenseeren deze verschillende tendenzen elkaar weer grootendeels. Beschouwen wij onderstaande tabel, welke op dezelfde wijze als de overeenkomstige staat van den export is opgesteld, dan blijkt duidelijk, dat de schommelingen in geen geval een seizoensbeweging vertoonen. De nevenstaande grafiek illustreert dit eveneens.

Bij nadere beschouwing der verschillende dalingen en stijgingen kunnen wij in enkele gevallen een — weliswaar zwakke — regelmaat waarnemen.

1o. De jaarlijks terugkomende vrij sterke stijging in Maart zal ook hier grootendeels haar oorsprong in de korte kalendermaand Februari vinden.

2o. October is de eenige maand, wier invoerwaarde steeds boven het gemiddelde ligt. Deze vertoont bovendien in de meeste gevallen een stijging t.o.v. September. In de jaren 1926 en 1928, toen de invoerwaarde in October daalde ten opzichte van September, had zij in deze laatste maand echter reeds een hooger niveau dan gewoonlijk bereikt. Deze stijging in September was gedeeltelijk toe te schrijven aan een vervroegden import van agrarische producten, maar de eenige oorzaak was dit geenszins.

De soms zeer groote vermeerdering der ingevoerde waarde in Oct. t.o.v. Sept. (in 1925 bedroeg de toename zelfs f 60 miljoen, in 1929 f 27 miljoen) blijkt, na analyse der verschillende groepen van de handelsstatistiek, voornamelijk door de groote invoeren van plantaardige voortbrengselen veroorzaakt te worden. Zoo vertoont deze groep (groep II der handelsstatistiek) in October 1925 een stijging van ruim f 31 miljoen. Ongeveer de helft van dit bedrag is een gevolg van den verhoogden invoer van granen. Over het algemeen is de beweging van groep II in de maand October zeer wisselvallig, hetgeen voor een belangrijk deel de schommelingen in de invoerwaarde van deze maand t.o.v. vorige maanden verklaart.

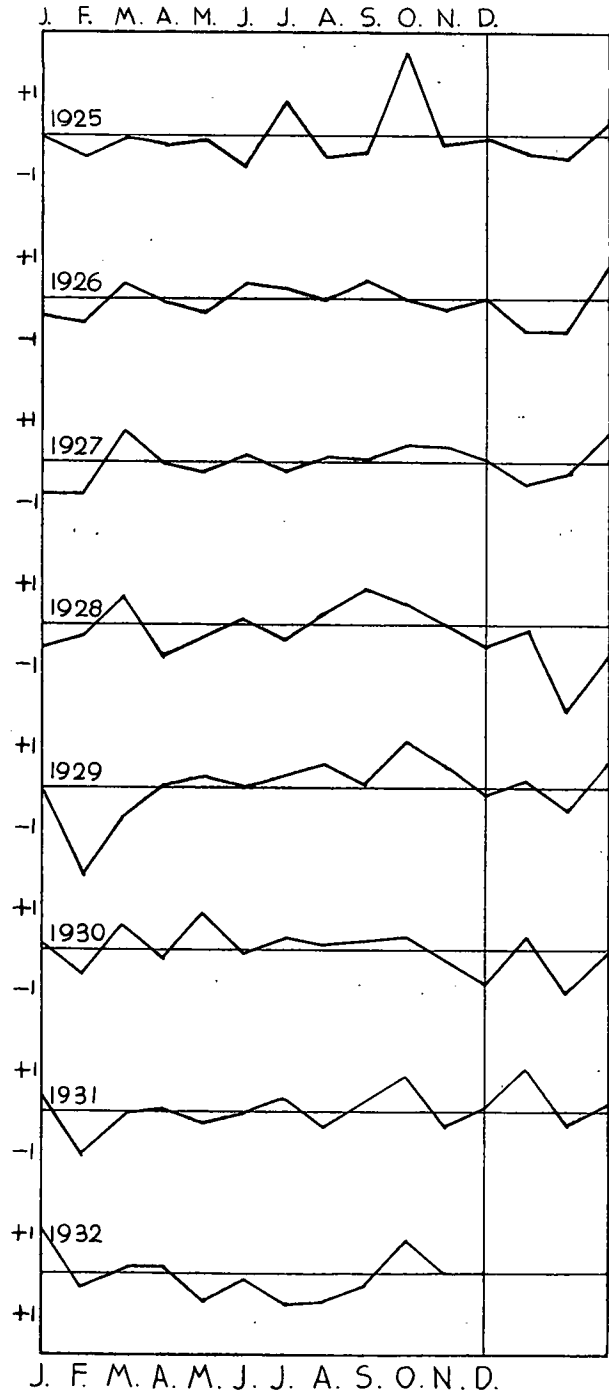
Regelmatiger stijgingen vertoonen de groepen XV (andere goederen dan gebracht onder de groepen I—XIV; o.a. arbeidswerktuigen, elektrische generatoren en dynamo's, elektrische toestellen en installaties, speelgoed, kramerij en galanteriewaren), XIII (voedings- en genotmiddelen, niet genoemd in de groepen I, II; IV en VI). In de artikelen van deze laatste groep is weinig regelmaat te bespeuren. Soms stijgt de invoer van koffie, melis, Kentucky-tabak en daalt de invoer van ruwe rietsuiker, maar in andere jaren overwegen andere artikelen en bewegen de genoemde zich soms in tegengestelde richting. Verder vertoonen nog regelmatig stijgingen groep I (dieren en dierlijke producten; meestal bestaande uit een grooter aantal kleine stijgingen), en soms ook groep VI (olie, hars, gom, enz.). Een ontleding van al deze groepen levert vrijwel geen resultaat op, daar slechts zelden een enigszins aanzienlijke stijging van een bepaald artikel een behoorlijke regelmaat vertoont.

3o. De daling van de invoerwaarde in November kan eveneens een tamelijk regelmatig verschijnsel genoemd worden. Afgezien van groep II, spelen de dalingen in de groepen IX (garens, touw en touwwerk, weefsels en stoffen, kleederen en modewaren;

vooral de invoer van wollen en halfwollen bovenkleeding van vrouwen en meisjes en kinderen ondergaat hier een aanmerkelijke daling), XIII en III (mineralen, metalen en niet in andere groepen opgenomen fabrikaten daarvan) een rol. Verdere ontleding geeft ook hier een zeer wisselvallig resultaat, terwijl de daling meestal veroorzaakt wordt door een groot aantal kleine dalingen bij verschillende producten.

Wij komen dus tot de conclusie, dat de seizoensbeweging, welke wij bij de uitvoerwaarde constateerden, bij de invoerwaarde slechts een geringe rol speelt.

INVOER

Procentuele afwijkingen in de maandelijksche uitvoerwaarde t.o.v. het jaargemiddelde.

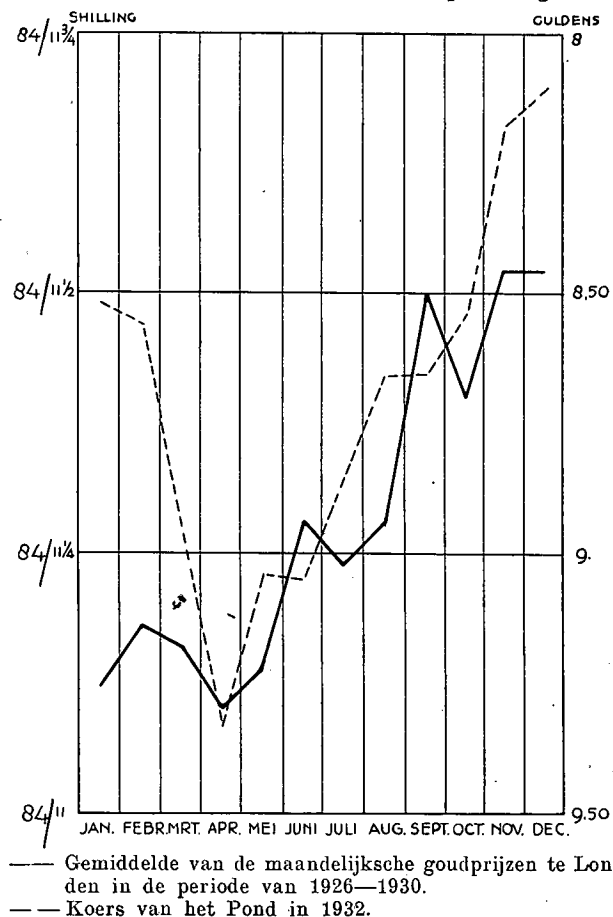
	Jan.	Febr.	Maart	April	Mei	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Oct.	Nov.	Dec.
1925	-0.03	-0.47	-0.03	-0.28	-0.09	-0.78	+0.79	-0.53	-0.40	+2.11	-0.22	-0.03
1926	-0.41	-0.53	+0.36	-0.06	-0.29	+0.36	+0.30	0	+0.48	0	-0.23	0
1927	-0.79	-0.79	+0.78	-0.04	-0.21	+0.14	-0.21	+0.14	+0.08	+0.43	+0.37	+0.14
1928	-0.50	-0.28	+0.72	-0.77	-0.28	+0.11	-0.39	+0.33	+0.88	+0.55	0	-0.45
1929	-0.11	-2.11	-0.77	+0.05	+0.20	0	+0.41	+0.61	+0.10	+1.13	+0.61	-0.16
1930	-0.18	-0.57	+0.64	-0.23	+0.89	-0.08	+0.25	+0.11	+0.16	+0.30	-0.33	-0.86
1931	+0.36	-1.02	-0.05	+0.10	-0.26	0	+0.36	-0.36	+0.25	+0.87	-0.31	+0.15
1932	+1.11	-0.28	+0.20	+0.20	-0.59	-0.04	-0.71	-0.65	-0.28	+0.87	+0.02	+0.08

SEIZOENSFLUCTUATIES VAN HET POND STERLING.

Het loslaten van den gouden standaard door Engeland heeft geleid tot belangrijke fluctuaties van het Sterlingdevies, die bij voortdoring groote onzekerheid in het bedrijfsleven veroorzaken. Hoewel het Pond de laatste weken vrij stabiel is gebleven, valt over de toekomstige ontwikkeling weinig met zekerheid te zeggen. Niettemin willen wij hier de aandacht op één bepaald verschijnsel vestigen, dat bij de juiste beoordeeling van de koersontwikkeling niet gemist kan worden.

In de jaren, toen Engeland nog den gouden standaard voerde, fluctueerde het Pond Sterling elk jaar in bepaalde perioden zeer regelmatig, hetgeen echter niet zeer sterk in het oog viel, omdat de koers zich binnen de beide goudpunten bleef bewegen. Niettemin konden de fluctuaties relatief toch van vrij groote beteekenis zijn. Het was namelijk een opmerkelijk verschijnsel, dat het Pond Sterling steeds in het voorjaar vast en in het najaar zwak gestemd was. Dit is gemakkelijk te bewijzen, indien men de koersfluctuaties nagaat. Wij hebben daartoe voor de jaren 1926—1930 een gemiddelde berekend van de maandelijksche gemiddelde goudprijzen te Londen en deze in onderstaande grafiek weergegeven. Hieruit blijkt duidelijk, dat de goudprijzen te Londen ten tijde van den gouden standaard in den loop van het jaar stegen, hetgeen dus overeenkomt met een daling van den Sterlingkoers. Het schijnt, dat deze daling in verband staat met de financiering van oogsten en den invoer van grondstoffen.

Het is van belang in dit verband twee feiten te memoreeren, die in het licht van deze seizoenfluctuaties begrijpelijker worden. Het betreft hier den terugkeer tot en het loslaten van den gouden standaard door Engeland. De eerste gebeurtenis vond plaats in April 1925, op een tydstip dus, dat het Pond t.o.v. de buitenlandsche valuta's in een vaste stemming verkeerde. Het opgeven van den gouden standaard in September 1931 geschiedde in een maand, waarin steeds een zeer sterke daling van het Pond optreedt. Dat deze seizoenfluctuaties invloed op deze gebeur-

tissen hebben gehad, is wel zeer waarschijnlijk.

Het hier gesignaleerde verschijnsel vormt bovendien voor een belangrijk deel ook de verklaring voor een ander feit, t.w. de koersontwikkeling van het Pond Sterling in 1932 en het begin van 1933.

Deze koersontwikkeling komt namelijk in groote trekken geheel overeen met den aard van de fluctuaties van het Pond, toen het nog op goudbasis stond. Het Pond is in den loop van 1932 belangrijk gedaald om begin December den laagsten stand te bereiken. Deze daling was echter niet continu en bovendien is daarna weder een verbetering ingetreden; in de laatste maanden legt het Pond wederom een vaste stemming aan den dag. Van het koersverloop van het Pond ten opzichte van den Gulden en van de Londensche goudprijzen in 1932 geeft nevenstaande grafiek een beeld.¹⁾

Deze gang van zaken is geheel in overeenstemming met de seizoenbeweging. Het eenige verschil is, dat de fluctuaties thans veel grooter zijn, omdat het Pond tot op zekere hoogte aan geen grenzen meer is gebonden, waardoor bepaalde gebeurtenissen zich veel sterker accentueeren dan vroeger. Zoo is bijv. het Pond begin December sterk gedaald in verband met de betaling van de oorlogsschulden aan de Ver. Staten. De onzekerheid, die dit teweegbracht, had bovendien tengevolge, dat er een soort vlucht uit het Pond plaatsvond. Hetzelfde verschijnsel, maar in omgekeerde richting heeft zich de laatste maanden voorgedaan. Volgens een utlating van Chamberlain in het Lagerhuis, op 23 Februari jl., waren de goudaankopen door de Bank of England een gevolg van den grooten toevloed van buitenlandsche gelden naar Londen. Het is zeker, dat deze geldverplaatsingen mede toe te schrijven zijn aan de vaste houding van het Pond Sterling en de wankelende positie van den Dollar.

De krachten, die het Pond doen fluctueeren, zijn vaak zoo sterk, dat het „Fonds tot nivelleering van den wisselkoers” waarschijnlijk niet voldoende is het Pond binnen enge grenzen te houden. Dit Fonds, dat in April 1932 door de regering is opgericht, zou over middelen ten bedrage van £ 175 miljoen beschikken, welke voor een deel omgezet zijn in deviezen. Hoewel de transacties van dit Fonds geheim zijn, is het zeker, dat het sedert zijn oprichting voortdurend op de wisselmarkt heeft geopereerd. Het is aan geen twijfel onderhevig, dat het Fonds in de laatste maanden op groote schaal deviezen heeft gekocht en op deze wijze een al te sterke stijging van den Pondkoers heeft voorkomen. De belangrijke toeneming van den goudvoorraad van de Bank of England schijnt bovendien in verband te staan met de transacties van dit Fonds. Volgens Paul Einzig²⁾ zijn de middelen van het Fonds tot verderen aankoop van deviezen uitgeput en wisselt het daarom zijn deviezen in Londen of New-York in goud om, dat aan de Bank of England wordt verkocht. Het Fonds krijgt zoodoende weder de beschikking over nieuwe middelen, die het tot aankoop van deviezen kan gebruiken.

Indien men zich een oordeel over de koersontwikkeling van het Pond wil vormen, moet men er rekening mede houden enerzijds, dat de seizoenfluctuaties in de afgelopen maanden een stimulerende werking hebben uitgeoefend, waardoor tevens vele buitenlandsche gelden in Londen belegging hebben gezocht, anderzijds, dat de goudvoorraad van de Bank of England op 5 April £ 56 miljoen groter was dan een jaar tevoren en het Exchange Equalisation Fund thans waarschijnlijk een groot bedrag aan deviezen bezit.

Tot welk resultaat een en ander zal leiden, valt in het geheel niet te voorspellen, te minder waar de kwestie van de oorlogsschulden nog niet definitief is opgelost.

¹⁾ In deze grafiek hebben wij de koersbeweging in omgekeerde richting geteekend, teneinde de paralleliteit met de maandelijksche goudprijzen te Londen beter te doen uitkomen.

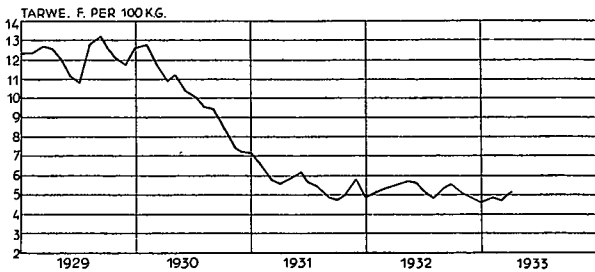
²⁾ In „The Banker” van Maart 1933.

HET PRIJSVERLOOP VAN GROOT-HANDELSARTIKELLEN GEDURENDE HET EERSTE KWARTAAL VAN 1933.¹⁾

TARWE.

De markt heeft zich in het begin van het jaar hersteld van de depressie van het einde van 1932 en is verder steeds beheerscht geweest door enerzijds de geringe vraag naar buitenlandsche tarwe op het West-Europeesche vasteland, waar in 1932 de tarwe-oogsten groot zijn geweest, alsmede door ruime oogsten en dringend aanbod van het Zuidelijk halfrond, anderzijds door den onbeteekenden omvang der Russische verschepingen, geregelden grooten uitvoer uit Australië naar het Verre Oosten, de waarschijnlijkheid, dat als gevolg van droogte de wintertarwe der Ver. Staten een zeer kleinen oogst zal opleveren, het achterhouden door de Amerikaansche boeren, den zeer geringen uitvoer uit de Ver. Staten en het vooruitzicht, dat nieuwe steunwetten voor den landbouw aldaar zullen leiden tot vermindering van den uitvoer van zomertarwe.

Deze hausse-factoren hebben zich in Europa echter aanvankelijk nauwelijks doen gevoelen, omdat het vasteland zeer weinig kocht en Argentinië zoowel als Australië dringend offereerden, ondanks de vele vercoopen van Australische tarwe naar China. Dat Centraal Europa wegens kleine oogsten en het in de Donaulanden ontbreken van een uitvoeroverschot overzeesche tarwe kocht, steunde de markt niet merkbaar. Langen tijd verkeerde de Europeesche markt dan ook in lustelooze houding. Nadat de Mei-termijn aan de Rotterdamsche termijnmarkt in Januari nog in prijs was gestegen van f 3.82½ tot f 4.12½ per 100 KG., schommelde die later hoofdzakelijk tusschen f 3.95 en f 3.80.

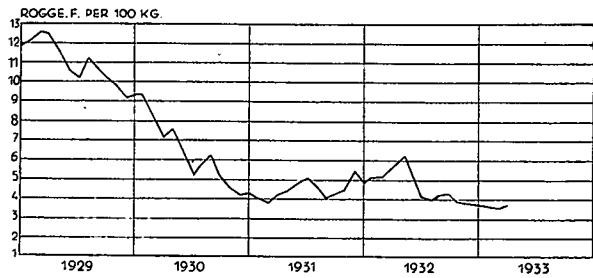
Canada slaagde in den verkoop zijner tarwe gewoonlijk beter dan de andere uitvoerlanden, ondanks zijn groote voorraden, omdat Canadeesche tarwe tegenwoordig eigenlijk de eenige aangeboden harde tarwe is en het Europeesche vasteland zooveel eigen zachte tarwe te verwerken heeft, dat de beperkte invoer zich voor een grooter gedeelte dan anders dient te bepalen tot Canadeesche soorten. Canadeesche tarwe is dan ook geleidelijk vrij wat duurder geworden dan Argentijnsche, ook als gevolg van de preferentiële douane-behandeling in Engeland en vindt tevens gemakkelijker plaatsing dan de overvloedig aangeboden Platatarwe. De binnenlandsche bankcrisis heeft aanvankelijk vooral uit inflatievrees tot een korte prijsstijging geleid, doch ook nadat die weder was ingezakt, is het prijspeil toch gehandhaafd. De markten der Ver. Staten bleven vast met vrij sterke prijsstijging wegens de slechte vooruitzichten der wintertarwe en de toenemende kans, dat daar tot algemeene productiebeperking zal worden overgegaan. Ook Canada ondervond daarvan den invloed en ofschoon Argentijnsche en Australische tarwe in Maart nog nauwelijks vaster liepen, verkreeg de markt toch reeds een beteren grondtoon.

ROGGE.

De internationale handel in rogge is gedurende

¹⁾ Bij de beschouwing van de volgende overzichten dient men er rekening mede te houden, dat wij deze reeds in het begin van deze maand van onze medewerkers hebben ontvangen (Red.).

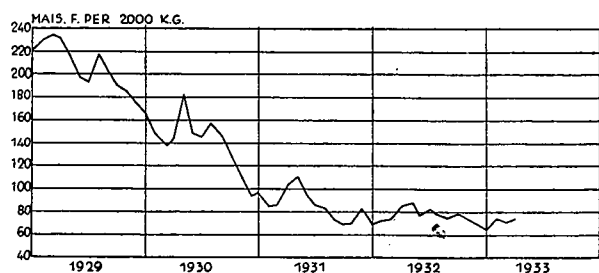
het hier behandelde kwartaal van weinig beteekenis geweest. Uit Rusland was het aanbod gering en in Polen en Duitschland is de lust, om tot de tegenwoordige lage prijzen, rogge te exporteerden, eveneens afgenomen. Bij de beperkte vraag leidde dat niet tot prijsverbetering van eenige beteekenis en de voorraden te Rotterdam vonden op een weinig veranderd prijspeil slechts langzaam plaatsing. Tenslotte was eigenlijk Argentinië het eenige uitvoerland, dat geregeld rogge aanbod.

Geregeld werden in Plata-rogge bescheiden zaken naar Nederland gedaan. Uitvoer uit de Ver. Staten en Canada kwam zoo goed als niet voor.

MAIS.

Ook de maïsprijs heeft zich in Januari hersteld van de depressie, die onmiddellijk voor Kerstmis haar diepste punt had bereikt en die in Nederland in het bijzonder nog was versterkt door overdadige aanvoeren van Donaumaïs. In Januari reeds waren de aanvoeren in West-Europa aanmerkelijk kleiner. Uit de Donauhavens werd minder verscheept wegens de daar ingetreden vorst en Argentinië laadde minder af, omdat het uitvoeroverschot sterk was afgenomen. Daar echter tevens het maïsverbruik verminderd bleek te zijn, waarvan in Nederland de oorzaak ligt in vermindering van den varkensstapel en de steeds slechtere vooruitzichten bij den afzet der veeteeltproducten, kwam de prijsverbetering spoedig tot staan, ondanks de afgenomen verschepingen. Wel bestond er nu en dan een premie voor spoedige maïs en ook was Platamaïs wegens het afnemende aanbod uit den ouden oogst spoedig vrij wat duurder dan andere soorten. Toen de Donau weer ijsvrij werd en de verschepingen daar dus konden toenemen en tevens vaststond, dat de nieuwe Argentijnsche oogst weder een groot uitvoeroverschot zou opleveren, nam de reeds niet groote ondernemingslust weer af en in Februari zette een nieuwe prijsdaling in. In Nederland verminderden de daar aanwezige voorraden slechts langzaam en zelfs de beperkte nieuwe aanvoer vond nu en dan slechts moeilijk plaatsing. Daarbij was van tijd tot tijd Noord-Amerika goedkoop met maïs aan de markt, wat dan weder in Argentinië de maïsmarkt drukte. Zoo zette zich in Maart de prijs-

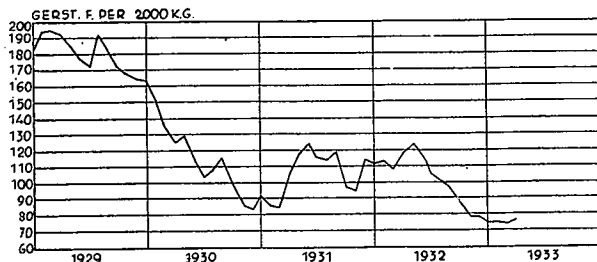

daling voort tot maïs van den Donau, waar nog groote hoeveelheden aanwezig zijn, lager werd aangeboden dan in dit seizoen nog was voorgekomen. Wel had men in Nederland in December nog iets lagere prijzen voor aangekomen maïs gekend, doch daartoe was toen uit de eerste hand niet te koop. Met het oog op de onzekere toekomst en den zeer voldoende omvang van den nieuwen Argentijnschen oogst ontmoette het aanbod van nieuwe maïs uit Argentinië zeer weinig belangstelling, al werd die op aflading na

April tot geleidelijk dalende prijzen en met een aanmerkelijk deport aangeboden. Tot de lage prijzen is in Nederland vrij geregeld Donaumaïs gekocht en Russische maïs vindt daar wegens de drogere kwaliteit eveneens steeds afzet evenals Platamaïs; doch de omzet is aanmerkelijk afgenomen. Beter is die nog gebleven in Engeland, doch ook daar werd veel over den teleurstellenden afzet geklaagd. Tenslotte heeft in verband met de kleine aanvoeren de markt voor spoedige maïs in het einde van Maart nog een iets vriendelijker voorkomen verkregen, doch de vooruitzichten voor de maïsmarkt blijven weinig rooskleurig en latere posities bleven flauw.

GERST.

Voergerst is ook in deze eerste maanden van 1933 weder een veel minder belangrijk handelsartikel geweest dan vroeger, vooral ook omdat Duitsland den invoer nu vrijwel geheel heeft gestaakt. Aanvoeren van Rusland en den Donau waren steeds zeer klein en in den aanvang van het jaar moesten dus de in West-Europa aanwezige voorraden bijna in de geheele vraag voorzien. In Nederland waren zij daartoe gemakkelijk in staat, want de vraag was allerniinst levendig en de prijzen bleven vrijwel onveranderd. Geleidelijk is van Argentinië het aanbod van gerst toegenomen en herhaaldelijk leidde dat tot zaken van eenige beteekenis naar Nederland. Naar-

mate deze gerst begon te arriveeren, bleek zij van zeer goede hoedanigheid te zijn, hetgeen den afzet der voorradige Oost-Europeesche soorten nog heeft vertraagd. Gedurende eenigen tijd, toen de aanvoer nog beperkt was, werd voor spoedige partijen Platagerst een premie boven latere posities betaald, doch in Maart is die bij ruimeren aanvoer verloren gegaan. Aan het einde der maand is tevens het prijspeil, dat geruimen tijd vrij stabiel was geweest, eenigszins ingezakt.

LIJNZAAD.

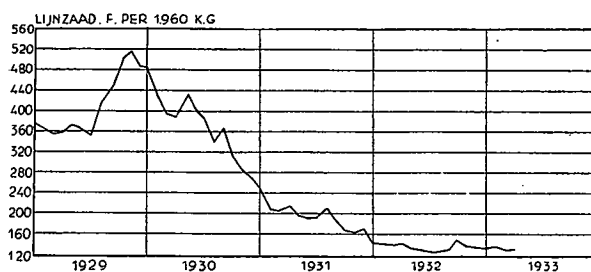
Het optimisme van begin Januari, waarmede het laatste overzicht eindigde, heeft zich tenminste in zoverre bewaard, dat inderdaad de prijzen, die begin Januari op circa f 134 tot f 135 per last stonden, langzaam gestegen zijn en gedurende de laatste helft van Januari op f 139 tot f 140 terecht zijn gekomen.

De zeer groote consumptie in Europa en de regelmatig groote afladingen uit Argentinië hebben tot de gedachte geleid, dat in aanmerking genomen den uitermaten kleinen oogst in Argentinië, de prijzen van lijnzaad waarschijnlijk wel voor een groote verbetering vatbaar zouden zijn. Dit is in den loop der maanden een misrekening gebleken. De vraag naar koeken en de afzet van lijnolie werd in Europa voortdurend slechter en bij het sluiten van dit bericht zijn de toestanden nu zoo, dat omzetten van eenige beteekenis niet meer plaats hebben. Er wordt slechts schoorvoetend gekocht en de Deutsche vetverordening, die einde Maart bekend is geworden, heeft natuurlijk een paniek op de wereldmarkt voor oliën en vetten te voorschijn geroepen. Deze verordening is daarom van zoo ingrijpenden aard, omdat het niet alleen direct den import van oliën en vetten in Duitsland belemmert, maar tevens den afzet van veevoederkoeken en deze veevoederkoeken, die toch een belangrijk product vormen van de olie-industrie, zullen dus ergens anders moeten worden verkocht. Het gevolg is alleen, dat

de prijzen voor alle oliezaden en daaronder natuurlijk ook lijnzaad sterk zijn gevallen.

In alle gevallen is het aanbod uit Argentinië steeds grooter geworden en de aankomsten in ons land zijn zoo groot geweest, dat de consumptie die niet heeft kunnen opnemen. Het gevolg hiervan is geweest, dat zich voorraden in onze havens hebben gevormd, welke op het oogenblik ca. 25/30.000 tons bedragen. Onder den druk van deze voorraden zijn de prijzen aan het einde van de maand Maart tot ca. f 123,50 per last teruggegaan. Sindsdien is wel een kleine verbetering ingetreden, maar zelfs op het oogenblik is lijnzaad nog te verkrijgen voor ca. f 128,—, welke prijs dus ongeveer even laag is als in Juni van het vorige jaar, toen wij een geweldigen oogst van lijnzaad hadden.

De afladingen uit Argentinië zijn tot op voor eenige weken regelmatig groot geweest en het land heeft van zijn nieuwen oogst niet minder dan 716.500 tons verstuurd en het nog voor export beschikbare surplus is nu nog door de Argentijnsche regeering geraamd op 655.000 tons.

Opmerkelijk is, dat Britsch-Indië, hetwelk het vorig jaar eigenlijk in het geheel niet in staat bleek tot de toen heerschende marktprijzen iets te verkoopen, dit jaar daarentegen blijk geeft, goed mede te kunnen. Waar bovendien in Engeland het Britsch-Indische zaad vrij kan ingevoerd worden, terwijl op het Argentijnsche lijnzaad 10 pCt. invoerrechten zijn gelegd, is het duidelijk, dat Britsch-Indië in een voordeeliger positie is geraakt. In alle gevallen zijn transacties naar Engeland voor Britsch-Indië successievelijk grooter geworden en het gevolg zal dus zijn, dat Argentinië, meer dan andere jaren, op het vasteland van Europa is aangewezen.

Amerika is door de daar heerschende financiële omstandigheden dit jaar een uitermate slechte afnemer van lijnzaad geweest en het is niet te beoordeelen, hoe zich de toestand zal ontwikkelen.

KAAS.

Het nieuwe jaar heeft geen verandering kunnen brengen in de lusteloze stemming, die de twee laatste maanden van het afgelopen jaar kenmerkte. De markt bleef voortdurend buitengewoon flauw bij langzaam, doch gestadig afbrokkelende prijzen. De vraag van buiten- zoowel als binnenland was zeer beperkt. Slechts in broodkaas 40plus werd met het buitenland een goede handel onderhouden; de prijzen van deze soort konden zich dan ook het langst handhaven. Duitsland verhoogde tot tweemaal toe zijn invoerrechten. Hiervan ondervindt onze handel zeer nadeelige gevolgen. Door het afloopen van het Zweedsch-Duitsche verdrag op 15 Februari jl. werd het invoerrecht op onze harde kaasvoeren (in verpakking van meer dan 2½ KG.) van 20 R.M. op het autonome tarief van 30 R.M. gebracht. Vervolgens werd met ingang van 11 Maart het autonome recht voor genoemde kaasvoeren tot 60 R.M. verhoogd. Dat beteekent voor ons land dus een invoerrechtverhoging van 300 pCt. in één maand tijds. Een dergelijke maatregel van een land, waarheen het afgelopen jaar nog 42 pCt. van onzen kaasuitvoer ging, zal zeer ernstige gevolgen voor onze kaasmarkt hebben. Dat wij volgens het Finsch-Duitsche verdrag nog 1910 ton tegen het oude recht mogen invoeren, is voor ons land van weinig belang, aangezien onze uitvoer naar

AN GROOTHANDELSPRIJZEN¹⁾

ZUIVEL EN EIERN						METALEN															
BOTER per K.G. Leeuward. Comm. Noteering		KAAS Edammer Alkmaar Fabriekskaas kl. m/merk		EIERN Gem. not. Eiermijn Roermond p. 100 st.		KOPER Standaard Locoprijzen Londen per Eng. ton		LOOD Locoprijzen Londen per Eng. ton		TIN locoprijzen Londen per Eng. ton		IJZER Cleveland Foundry No. 3 f.o.b. Middlesbrough per Eng. ton		GIETERIJ-IJZER (Lux III) p. Eng. t. f.o.b. Antwerpen		ZINK Locoprijzen Londen per Eng. ton		GOUD cash Londen per ounce fine		ZILVER cash Londen per Standard Ounce	
f.	%	f.	%	f.	%	£	%	£	%	£	%	Sh.	%	sh.	%	£	%	sh.	%	pence	%
2,31	100,0	56,—	100,0	9,18	100,0	62,1/6	100,0	36,8/6	100,0	261,17/-	100,0	73/-	100,0	67/-	100,0	36,3/6	100,0	85/6	100,0	32,1/8	100,0
1,98	85,7	43,15	77,1	8,15	88,8	58,1/-	93,5	31,1/6	85,3	290,17/6	111,1	86/6	118,5	68/8	102,5	34,2/6	94,3	85/-	99,5	28,1/8	89,3
2,03	87,9	43,30	77,3	7,96	86,7	55,14/-	89,7	24,4/-	66,4	290,4/-	110,8	73/-	100,0	64/6	96,3	28,10/-	78,8	85/-	99,5	26,3/4	83,3
2,11	91,3	48,05	85,8	7,99	87,0	63,16/-	102,8	21,1/-	57,8	227,5/-	86,8	66/-	90,4	62/8	93,5	25,5/6	69,9	85/-	99,5	26,1/8	81,1
2,05	88,7	45,40	81,1	8,11	88,3	75,14/-	121,9	23,5/-	63,8	203,15/6	77,8	70/6	96,6	68/9	102,6	24,17/6	68,8	85/-	99,5	24,7/16	76,2
1,66	71,9	38,45	68,7	6,72	73,2	54,13/-	88,0	18,1/6	49,6	142,5/-	54,3	67/-	91,8	59/6	88,8	16,17/-	46,6	85/-	99,5	17,13/16	55,4
1,34	58,0	31,30	56,9	5,35	58,3	36,5/-	58,4	12,1/-	33,1	110,1/-	42,0	55/-	75,3	47/6	70,9	11,10/6	31,9	92/6	108,2	13,3/8	41,6
0,94	40,7	22,70	40,5	4,14	45,1	22,17/-	36,8	8,12/-	23,6	97,2/-	37,1	42/-	57,5	37/-	55,2	9,16/-	27,1	118/-	138,0	12,7/8	40,1

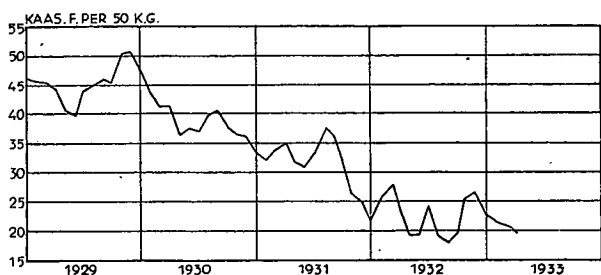
6 Sept. 1932 79 K.G. La Plata. 3) Tot Jan. 1928 Western; vanaf Jan. 1928 tot 16 Dec. 1929 American No. 2, van 16 Dec. 1929 tot 26 Mei 1930 74 5/8 K.G. Hongaarsche 4/5 K.G. Zuid-Russische. Van 23 Mei—19 Sept. 1932 No. 3 Canada. 9) De jaargemiddelden zijn berekend uit de gemiddelde prijzen van April, Mei en Juni van

AN GROOTHANDELSPRIJZEN.

BOUWMATERIALEN						KOLONIALE PRODUCTEN											
VURENHOUT basis 7" f.o.b. Zweden/Finland per standaard van 4,672 M ³ .		STEENEN				CACAO G.F. Accra per 50 K.G. c.i.f. Nederland		COPRA Ned.-Ind. f. m. s. per 100 K.G. Amsterdam		KOFFIE Robusta Locoprijzen Rotterdam per 1/2 K.G.		RUBBER ¹⁾ Standaard Ribbed Smoked Sheets loco Londen per lb.		SUIKER Witte kristal-suiker loco R'dam/A'dam per 100 K.G.		THEE Af. N.-I. theev. A'dam gem. pr. Java- en Sumatrathee p. 1/2 K.G.	
f.	%	f.	%	f.	%	sh.	%	f.	%	cts.	%	Sh.	%	f.	%	cts.	%
159,75	100	15,50	100,-	19,-	100,-	42/6	100,-	35,87 ⁵	100,0	61,375	100,0	2/11,625	100,0	18,75	100,0	84,5	100,0
153,50	96,1	15,75	101,6	19,50	102,6	49/-	115,3	34,-	94,8	55,375	90,2	2/-	67,4	17,50	93,3	94,25	111,5
160,50	100,5	14,50	93,5	18,50	97,4	68/-	160,0	32,62 ⁵	90,9	46,875	76,4	1/6,375	51,6	19,12 ⁵	102,0	82,75	97,9
151,50	94,8	12,-	77,4	18,50	97,4	57/3	134,9	31,87 ⁵	88,9	49,625	80,9	-10,75	30,2	15,85	84,5	75,25	89,1
146,00	91,4	14,-	90,3	21,25	111,8	45/10	107,9	27,37 ⁵	76,3	50,75	82,7	-10,25	28,8	13,-	69,3	69,25	82,0
141,50	88,6	12,50	80,6	20,75	109,2	34/11	82,2	22,62 ⁵	63,1	32	52,1	-15,875	16,5	9,60	51,2	60,75	71,8
110,75	69,3	10,25	66,1	20,25	106,6	22/5	52,8	15,37 ⁵	42,9	25	40,7	-3	8,4	8,-	42,7	42,50	50,3
69,00	43,2	9,25	59,7	15,-	78,9	19/6	45,9	13,-	36,2	24	39,1	-1,75	4,9	6,32 ⁵	33,7	28,25	33,4

N.B. Alle Pondnoten, vanaf 21 Sept. '31 zijn op goudbasis omgerekend; de Dollarnot. vanaf 20 April '33 zijn in verhouding van de depreciatie van den Dollar t.o.v. den Gulden verlaagd.

Duitschland gedurende het afgelopen jaar het 17-voud hiervan bedroeg.

De aanvoeren waren dit kwartaal niet bijzonder overvloedig, doch ook deze omstandigheid vermocht de markt niet uit haar lusteloosheid te wekken.

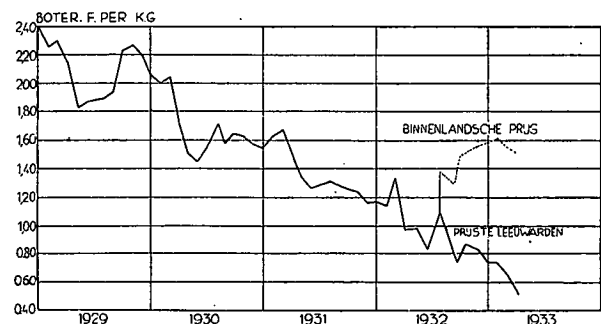
De in- en uitvoer van kaas heeft zich in het afgelopen kwartaal als volgt ontwikkeld:

Kaas in tons.

	Invoer				Uitvoer			
	1930	1931	1932	1933	1930	1931	1932	1933
1e halfj.	308	274	239		44.031	41.364	36.603	
2e „	377	336	249		49.744	45.027	40.535	
1e kwart.	171	148	128	90	20.176	18.934	16.302	15.953
Jan.	71	50	37	27	7.468	6.741	5.883	4.910
Febr. ...	44	41	44	26	6.109	5.845	5.457	5.232
Maart ..	56	57	47	37	6.599	6.348	4.962	5.811

BOTER.

De prijsstijging in den binnenlandschen handel, die het vorig kwartaal kenmerkte (gevolg van de heffing van de C.Z.C.), hield ook in den aanvang van dit berichtskwartaal aan. Begin Februari echter begonnen de prijzen, ondanks het feit, dat de heffing sindsdien tot tweemaal toe verhoogd werd, gestadig af te brokkelen, aan welke beweging bij het schrijven van dit bericht nog geen einde is gekomen. De Leeuw. Comm. notering heeft thans, einde Maart, een prijspeil bereikt, zoo laag als wij in geen 200 jaar hebben gehad.

Deze lage prijzen zijn het gevolg van:

- 1e. de aanmerkelijke prijsdalingen op de wereldmarkt;
- 2e. het wegvallen van belangrijke afzetgebieden tengevolge van het instellen van beschermende maatregelen in die gebieden, zooals contingenteteering van den invoer en verhooging der inkomende rechten;
- 3e. de maatregelen door de regeering getroffen.

Dat de wereldprijs thans op zulk een laag niveau staat, is voornamelijk te wijten aan de kolossale aanvoeren uit Australië en Nieuw-Zeeland op de belangrijkste botermarkt (de Engelsche), aanvoeren, die in vier jaar tijds met 100 pCt. zijn toegenomen. ¹⁾ De zeer lage prijzen, waarvoor deze boters worden aangeboden, drukken de Engelsche markt sterk, wat zijn terugslag op het vasteland heeft. Geruchten, dat voornoemde landen hun export met 6 pCt. zouden verminderen

¹⁾ Men zie in dit verband de beschouwing over de internationale botermarkt in 1932, opgenomen in Economisch-Statistische Berichten van 12 April jl., blz. 305 en 306.

(tegen Denemarken met 12 pCt.), hebben direct de markt doen opleven, zoodat het zeer te wenschen zou zijn, dat deze berichten zouden worden bewaarheid.

Als tweede factor van onze lage boterprijzen geldt het wegvallen van afzetgebieden tengevolge van beschermende maatregelen aldaar getroffen. Beginnen wij met Duitschland te noemen, langen tijd onze belangrijkste buitenlandsche boterafnemer. Door contingenteteering en verhooging van zijn tarieven heeft dit land zijn totalen boterimport in 1932 met 35 pCt. weten terug te brengen, welk cijfer voor ons land 50 pCt. bedroeg. Daarbij had deze markt dit kwartaal constant met overaanbod te kampen, terwijl daarenboven de koopkracht van het Duitsche volk nog steeds afnemende is. Vooral door onvoldoenden afzet naar deze markt was men vaak genoodzaakt op andere markten geforceerd aan te bieden.

Frankrijk, dat eerst getracht had door contingenteteering van den invoer de buitenlandsche boters te weren, is vervolgens tot geleidelijke verhooging van zijn rechten (tot zelfs Frs. 850 p. 100 KG.) overgegaan, doch is sinds half Maart jl. weer tot de contingenteteering teruggekeerd. Dit heeft onzen export daarheen (naar Frankrijk is dit kwartaal veel koelhuisboter uitgevoerd, aangezien deze boter, belast met het recht, nog met de inheemsche kon concurreren) een gevoelligen slag toegebracht. Bij het afkomen van dezen maatregel waren wij echter reeds over het ons toegestane kwantum heen. Hierdoor kwam onze boterhandel met Frankrijk tot 1 April stil te liggen en moesten wij met onze boter in Engeland tegen sterk gereduceerde prijzen een goed heenkomen zoeken.

De handel met België bleef dit kwartaal redelijk goed. Toch is ook bij dezen buurman Denemarken, tengevolge van zijn gereduceerde valuta, ons verre de baas.

Bij het vorig kwartaal vergeleken, is onze boterexport gedaald. Daarentegen was de uitvoer veel grooter dan in het eerste kwartaal van 1932, zooals uit onderstaande cijfers blijkt.

Boter in tons.

	Invoer				Uitvoer			
	1930	1931	1932	1933	1930	1931	1932	1933
1e halfj.	742	1.233	3.792		21.678	18.007	8.400	
2e „	1.252	2.798	437		20.231	14.951	11.977	
1e kwart.	413	813	3.165	114	8.723	6.936	3.824	6.454
Jan.	189	423	1.252	15	3.137	2.278	1.060	1.905
Febr. ...	129	260	1.606	58	2.419	1.819	853	1.916
Maart ..	95	130	307	41	3.167	2.839	1.911	2.633

Het wordt thans ernstig de vraag, of het geen tijd wordt, nu onze buitenlandsche afnemers onze boter zoo streng gaan weren, hiervoor in het binnenland vergoeding te zoeken. Door middel van verlaging der heffing zou men de consumptie kunnen doen toenemen; hiermede zullen echter tevens maatregelen t.a.v. de margarineproductie gepaard moeten gaan, daar er anders voor onze overtollige boter ook geen afzetmogelijkheid op de binnenlandsche markt te vinden is. Ook zal, wanneer een betere afzet binnen de grenzen wordt gevonden, het buitenlandsch marktverloop niet meer zulk een ingrijpenden invloed op onze markt kunnen uitoefenen.

Hieronder laten wij tevens het bedrag der heffingen volgen, zooals zij sedert de invoering van de Crisis-Zuivelwet zijn vastgesteld:

Crisis-heffing op den boterprijs.

10 Juli	1932 t.m.	30 Juli	1932	f 0,42
31 „	„	27 Aug.	„	„ 0,55
28 Aug.	„	15 Oct.	„	„ 0,65
16 Oct.	„	26 Nov.	„	„ 0,75
27 Nov.	„	14 Jan.	1933	„ 0,85
15 Jan.	1933	25 Febr.	„	„ 0,90
26 Febr.	„	11 Maart	„	„ 0,95
12 Maart	„				„ 1,—

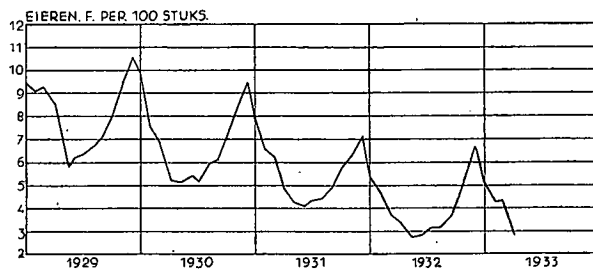
Naast de boternoteering te Leeuwarden, hebben wij in de grafiek tevens de beweging van het binnenlandse prijspeil aangegeven. Men ziet hieruit, dat het binnenlandse prijsniveau thans ongeveer driemaal zoo hoog is als het prijspeil op de vrije markt.

De stemming op de binnenlandse markt was op enkele opevingen na tamelijk lusteloos. Behalve den onvoldoenden afzet naar het buitenland zullen de regeeringsmaatregelen hier wel debet aan geweest zijn. Deze maatregelen toch veroorzaakten geforceerd hoge prijzen, met als gevolg een teruglopend boterverbruik en het onverkocht blijven van aanzienlijke partijen. De Leeuw. Comm.-noteering staat sinds half Februari doorlopend onder de Kopenhaagsche, hetgeen voor dezen tijd van het jaar een ongewoon verschijnsel is. Mede oorzaak hiervan is, dat voor Denemarken, met Engeland als hoofdafnemer, de beschermende maatregelen van Frankrijk en Duitschland niet zoo fataal werken als voor ons.

De stijging van de productie is thans nog betrekkelijk gering. Alle koelhuisboter, gedurende het vorige jaar opgeslagen, was halverwege Maart verkocht.

EIEREN.

De prijs van eieren is in het afgelopen kwartaal weder sterk gedaald, hetgeen overigens geen ongewoon verschijnsel is. De verhooging van de invoerrechten in Duitschland in begin Maart heeft onze exportmogelijkheden sterk verminderd en tevens een nieuwen druk op de reeds lage prijzen veroorzaakt.

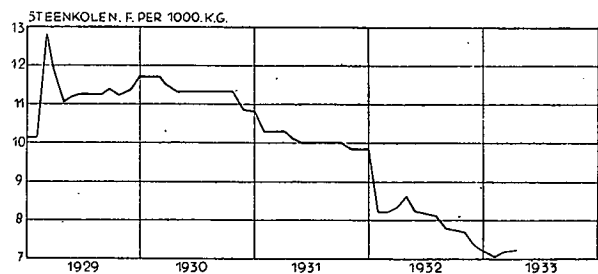
Uitvoer van Eieren in schaal in tons.

Jaar	Verse eieren			Koelhuis-eieren	Kalk-eieren en op andere wijze gecoserv. eieren
	Totale uitvoer	Waarvan naar			
		Duitschland	Groot-Britannië		
1920 ..	433	—	441	—	30
1923 ..	13.522	—	11.383	107	1.374
1925 ..	43.864	31.492	11.326	1.359	3.129
1926 ..	53.598	38.632	14.571	2.258	2.940
1927 ..	63.904	45.593	16.580	3.880	2.714
1928 ..	66.762	46.782	17.716	6.032	2.829
1929 ..	71.827	52.329	16.977	6.872	2.886
1930 ..	76.073	50.888	21.260	6.595	2.285
1931 ..	77.958	52.687	22.117	6.586	1.655
1932 ..	75.020	62.667	10.223	3.964	1.076
1e kw.'31	20.113	13.094	6.481	0.320	0.547
" '32	18.776	16.489	1.832	0.671	0.334
" '33	15.880	14.053	1.318	0.018	0.032

STEENKOLEN.

De resultaten van de afgelopen drie maanden in de kolenindustrie zijn weinig bevredigend geweest. Wederom is een winter voorbijgegaan zonder belangrijke koude en wederom heeft dus het weer de kolenindustrie in haar moeilijke omstandigheden geen steun gegeven. De weinige dagen van vorst in de tweede helft van Januari hadden geen noemenswaardigen invloed op de zaken in huisbrandkolen. Alleen de vraag naar bréchcokes is hierdoor eenigszins merkbaar voor een korte periode levendiger geworden. In het algemeen neemt de productie sedert het hoogtepunt in het laatst van verleden jaar weer af. Zoo is nu voor al diegenen, die in de opleving van het voorlaatste kwartaal een teken meenden te mogen zien, waaruit men zou mogen afleiden, dat het laagste

punt in de crisis was bereikt, het eerste kwartaal van dit jaar een groote teleurstelling geweest. Dit geldt vooral voor Engeland, waar de productie zelfs ver beneden het geproduceerde kwantum van het eerste kwartaal 1932 bleef. Aan den anderen kant was echter de opbrengst per ton niet ongunstig. Deze was gemiddeld voor geheel Engeland over Januari 16/2% en over Februari 15/10%. Behalve de moeilijkheden, die men in Engeland heeft in verband met de noodzakelijk gebleken wijzigingen van de Coal Mines Act 1930, die naar het schijnt binnenkort voor een deel tot een oplossing zullen komen, zijn er in de laatste drie maanden ook nog teekenen waar te nemen geweest, die er op wijzen, dat een arbeidsconflict naar aanleiding van den eisch der arbeiders van een nationale loonregeling niet tot de onmogelijkheden behoort.

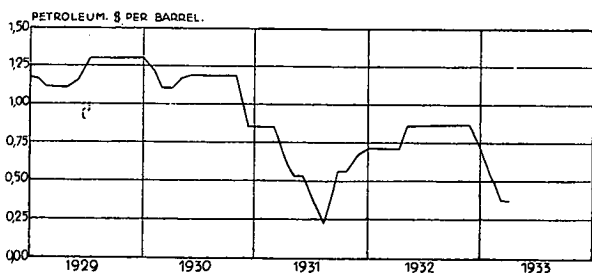
De omzet van het Westfaalsche Kolensyndicaat, welke in Januari zeer achteruit liep, zich in Februari kon handhaven, en in Maart weer verder daalde, noodzaakte tot verhooging van de Umlage. Zeer ongunstig is het voor het Syndicaat, dat de omzet in het omstreden gebied meer achteruit ging, dan in het omstreden gebied. Wel is de oorzaak hiervan voornamelijk de vermindering van de vraag naar huisbrandkolen, maar behalve dit is het van belang, dat, naar uit enkele berichten blijkt, in het speciaal voor het Syndicaat gereserveerde afzetgebied in Duitschland ook kolen van andere Duitse herkomst verkocht worden. De vraag naar industriekolen in Duitschland kon zich op een gunstig peil handhaven. De productie is wel minder vergeleken met het voorlaatste kwartaal, maar toch nog grooter dan in het eerste kwartaal 1932. In het algemeen wordt de toestand in Duitschland gunstiger beoordeeld en men hoopt, dat het toenemend vertrouwen bij het begin van het nieuwe regime en de „nationale Erhebung” betere tijden ook voor de kolenindustrie zal brengen. Aan den anderen kant is men in de Duitse kolenindustrie zeer bezorgd over den toenemenden steun aan den Duitschen landbouw ten nadeele van het buitenland. Men is er zich maar al te zeer van bewust, dat de Roerkolenmijnen voor de helft van haar afzet op het buitenland aangewezen zijn en dat de ontsteking, welke door de Regeeringsmaatregelen in het buitenland ontstaat, den kolenexport merkbaar beïnvloedt. Hierop wordt in de laatste ledenvergadering van het Syndicaat met nadruk gewezen.

Het droevigst schijnt wel de toestand in de kolenindustrie in Polen. De Regeering aldaar heeft zich tenslotte genoodzaakt gezien een prijsverlaging van 15 pCt. tot 20 pCt. voor de binnenlandse kolen te bewerken. Waar de Poolse kolenexport den laatsten tijd toch al niet opgewassen bleek tegen de Engelsche kolen, vooral op de Scandinavische markt, moest de Regeering tevens de exportpremies verhoog en de spoorwegtarieven verlagen. Men vreest in Polen, respectievelijk men hoopt in Engeland, dat deze compensatie niet voldoende zal blijken te zijn.

In Nederland ziet de toestand er gunstiger uit, nu de pacificatie tusschen Westfaalschen en Nederlandschen kolenhandel tot stand is gekomen. Op de prijzen heeft deze tot nu toe weinig invloed gehad. De rust, die wederom op de markt is teruggekeerd, heeft reeds een beteren toestand in den kolenhandel van ons land geschapen.

PETROLEUM.

De wereldproductie van petroleum heeft in het jaar 1932 volgens de statistiek van het U.S. Bureau of Mines 1.305.563.000 barrellen beloopt tegen 1.372.532.000 vaten in 1931 en 1.411.905.000 barrellen in 1930. Van deze productie brachten de Ver. Staten 59.9 (62.0 en 63.6) pCt. voort, Rusland 11.9 (11.9 en 8.9) pCt., Venezuela 8.9 (8.5 en 9.7) pCt., Roemenië 4.1 (3.6 en 3.0) pCt., Perzië 3.8 (3.2 en 3.3) pCt., Nederl.-Indië 3.0 (2.6 en 3.0) pCt., Mexico 2.5 (2.4 en 2.8) pCt., Columbia 1.3 (1.3 en 1.4) pCt. en Argentinië 1.0 (0.9 en 0.6) pCt. De productie der overige landen beliep voor elk land minder dan 1 pCt. Uit bovenstaande percentages is tevens te zien, dat de afneming het gevolg was van meer of min belangrijke productieverminderingen in sommige landen en van productievermeerderingen in andere. De stabiliteit van het Russische aandeel beteekent een teleurstelling voor de Sovjets, maar toont ook aan, dat de concurrentiestrijd door hen iets minder fel moest worden gevoerd, terwijl, omgekeerd, de toeneming der Roemeense productie voor de groote concerns een teleurstelling was en de Roemeense petroleum een nog scherper mededingster was dan in vorige jaren.

Dit feit verklaart de groote moeite, die men zich in het afgelopen jaar gaf, om de Roemeense productie en den Roemeensch uitvoer te regelen. Langen tijd zonder succes. Pas gedurende het eerste kwartaal van 1933 was de Roemeense productie op een, trouwens zeer hoog, niveau gestabiliseerd. Op een te Londen gehouden conferentie werd gepoogd, de overeenkomst voort te zetten. Waar de Roemenen over het prijsverloop op de voor hen belangrijke markten waren teleurgesteld, en meenden, dat de groote concerns, ondanks hun toezeggingen, niet in staat waren, betere prijzen te waarborgen, bleef deze conferentie vruchteloos en moest men tegen het einde van de verslagperiode een nieuwe te Parijs bijeengeroepen. De verwachtingen dienaangaande waren, vooral omdat de Roemeense petroleumindustrie met nieuwe eischen voor den dag was gekomen, niet hoog gespannen. Misschien gedeeltelijk juist daarom, gedeeltelijk ook ten gevolge van de omstandigheid, dat een petroleumconferentie in Washington (Regeringen van de Unie en van de olie produceerende Staten) maatregelen ter bestrijding van de Amerikaansche overproductie besloot, was het tenslotte toch mogelijk, overeenstemming te bereiken, echter niet zonder nieuwe offers van den kant der groote concerns. Deze moesten niet slechts daarin instemmen, dat de conventie met slechts drie maanden werd verlengd, maar zij moesten ook hun zeer begrijpelijken wensch laten vallen, dat het Roemeense productiecijfer van 18.500 ton op 17.500 ton dagelijks zou worden verlaagd, en zij moesten ook de Roemeense verlangens onwilligen, die daarop neerkwamen, dat Roemenië slechts de totale hoeveelheid van elke soort uit te voeren petroleumproducten beperkt, niet echter, wat den uitvoer van elke soort naar elk land betrof; daardoor wordt het mogelijk, dat een exporteur, die tot nu toe naar land A heeft geleverd, zijn goederen in land B aanbiedt, en aldus de concurrentie aldaar verscherpt. Bovendien werd den Roemenen toegestaan boven de normale exportquota ook nog hun voorraden uit te voeren.

Dat de petroleumprijzen in het laatste kwartaal gedrukt waren, spreekt haast vanzelf. Hoe laag bv. de

prijzen voor benzine — en benzine is het voornaamste petroleumproduct — op het oogenblik zijn, bewijst een notering van de normale soort in Oklahoma van 27/16 d.cts. per Gall. (3¼ Liter), terwijl zij einde December nog 37/16 d.c. was; de exportprijs voor de betere en in Europa gewilde soort beliep 3% d.c. tegen 4 d.c.

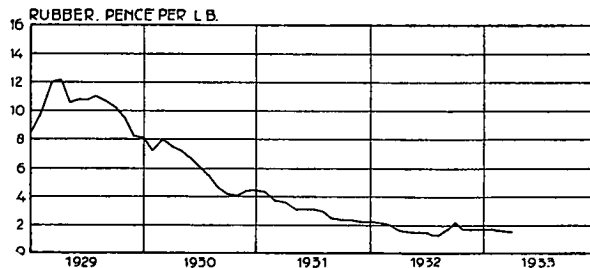
Onder deze omstandigheden is het zelfs voor de best georganiseerde petroleummaatschappij moeilijk, zonder verlies te werken; de jaarcijfers, die nu bekend worden, en die meestal gunstiger zijn dan die voor 1931, vertellen een „histoire passée”, want sinds het najaar van 1932 is de toestand, die voordien iets beter was, weer slechter geworden.

RUBBER.

Misschien was het meest kenmerkende feit van de afgelopen maanden de herleving van de restrictiegedachte. Dit feit te constateeren beteekent echter nog niet, ook een succes dezer pogingen te voorspellen. Men kent ten aanzien van deze plannen het standpunt der Ned.-Indische regeering: geen principiele afwijzing, maar medewerking alleen bij uitvoering van een plan, waarvan redelijkerwijs mag worden verwacht, dat het inderdaad geschikt zal blijken, en dat met de belangen der bevolkings-rubbercultuur niet minder rekening houdt dan met die der Europeesche ondernemingen. Inmiddels moet de verhoogde belangstelling voor de reeds dood gewaande restrictieplannen als teeken worden beschouwd, dat het met het tegenwoordige stelsel van „uitzielen” toch niet naar wensch gaat, en dat men een methode hoopt te vinden, die, minder primitief dan deze, een verbetering der situatie zou kunnen mogelijk maken.

Dat men op het pad der aanpassing van de productie aan het geslonken verbruik ook op de eerstgenoemde manier eenige vorderingen heeft gemaakt, willen wij niet ontkennen; echter evenmin, dat nog zéér veel zou moeten gebeuren, om werkelijk tot een evenwicht tusschen productie en consumptie te geraken, terwijl nog steeds achter deze ontwikkeling het spook der „potentiële productie” staat.

Volgens voorloopige ramingen beliep de wereldproductie van rubber in het jaar 1932 pl.m. 697.000 ton (1931: 805.000 ton) en het verbruik 663.000 (670.500) ton. De inlandsche productie heeft in 1932 nog geen 65.000 ton bedragen tegen 87.000 ton in 1931 en meer dan 100.000 ton eenige jaren geleden. Al zal de inlandsche productie niet zeer veel boven het laatstgenoemde cijfer kunnen stijgen, ongetwijfeld schuilt er in de nieuwe aanplantingen der Europeesche ondernemingen een factor, waarmede men terdege rekening moet houden, en die, zelfs indien men op betere afzetmogelijkheden (opleving in de automobiellindustrie enz.) zou mogen hopen, een radicale prijsstijging van het product weinig waarschijnlijk maakt, al zal dan de prijs boven het tegenwoordige noodpeil aantrekken.

Het is, trouwens, opmerkenswaardig, dat gedurende de laatste drie maanden de rubberprijs maar heel weinig heeft geschommeld. Mag men daaruit concluderen, dat „de bodem bereikt is?”

De uitvoer der F. M. St. en van de Straits beliep gedurende de eerste drie maanden van 1933 126.100 ton, tegen 124.500 ton in dezelfde maanden van 1932; de uitvoer van Ned.-Indië was in de eerste twee maanden 29.800 ton vergeleken met 36.200 ton in

1932. De totale wereldproductie van plantage-rubber toont maar een kleine vermindering tegenover het vorige jaar; zij bedroeg in Jan. en Feb. 118.652 ton tegen 121.284 ton in dezelfde maanden van 1932.

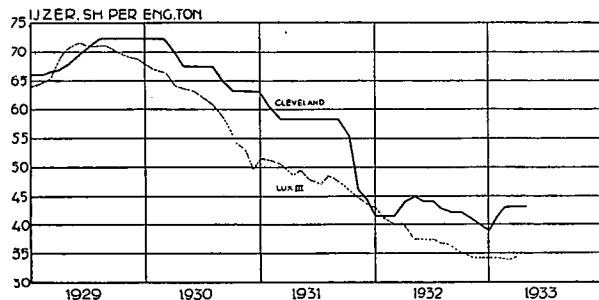
De wereldvoorraad bereikt, met uitzondering van de slechts ruwweg te schatten stoomende voorraden met andere bestemming dan de Ver. Staten, voorraden in Fransche en sommige andere havens enz., einde Februari 604.924 ton 634.870 ton einde Februari 1932; echter zou, om deze cijfers vergelijkbaar te maken, een vroeger te veel berekende hoeveelheid van pl.m. 20.000 ton van laatstgenoemd cijfer moeten worden afgetrokken.

De automobielpductie in de Ver. Staten bedroeg in 1932 1.370.678 (1931: 2.389.738) wagens, waarvan 1.134.372 (1.967.055) personenauto's. Het rubberverbruik in de Ver. Staten bedroeg 314.619 ton tegen 346.684 ton in 1931, en was daarmee voor het eerst minder dan de helft van het wereldverbruik. De meeste Europeesche landen consumeerden in het afgelopen jaar meer rubber dan in het jaar 1931.

IJZER.

Terwijl het prijsniveau van ruwijzer op de exportmarkt gedurende het vierde kwartaal van 1932 vrijwel stabiel was, toonde het in de afgelopen drie maanden eenige fluctuatie. Tot Februari werd de notering van Lux. 3 fob. Antwerpen 34/6, welke reeds gedurende het laatste kwartaal 1932 had gegolden, gehandhaafd. Vervolgens daalde de prijs plotseling tot 33/3, om ongeveer op de helft van Februari tot 35/10 op te loopen. Daarna daalde de notering wederom tot 34/6 op de helft van Maart, om vervolgens tot 35/6 te stijgen. Op dit peil werd de prijs tot dusver gehandhaafd.

Daar er geen sprake was en is van een uitbreiding van den tot zeer geringe hoeveelheden beperkten omzet, en de exportmarkt evenmin steun kreeg van de Fransche markt, moet als oorzaak van deze schommeling worden aangewezen de haussestemming onder de staalproducenten, als gevolg van goed nieuws omtrent de stichting van een Internationaal Ruwstaalkartel op nieuwen grondslag. De prijs van stalen producten werd in het verstreken kwartaal eenige malen met verscheidene shillingen verhoogd, alleen op grond van deze berichten. Daar de onderhandelingen telkens weer mislukten, en verbruikers van staal volstrekt onverschillig ten opzichte van de actie der producenten bleven, zakte het niveau weer tot een aanmerkelijk laag peil, zij het ook niet zóó ver als het laagste, dat in 1932 werd bereikt.

De genoemde prijs van Lux. 3 mag bij gebrek aan een toetsing aan transacties van eenige beteekenis nominaal worden genoemd. De positie van de exportmarkt is nog zwak; zij ondervindt, zooals gezegd, geen steun van de Fransche markt. Wel leek het er in Februari en Maart op, alsof de concurrentie wat was geluwd, maar einde Maart kwamen wederom verschillende producenten met aanbiedingen onder de notering van Frs. 200, basis Longwy, voor P.L. No. 3 aan de markt. Op de Belgische markt, waarvoor zooals men weet een overeenkomst tusschen de voor het grootste deel Fransche producenten bestaat (Comptoir belge), wordt tegen B. Frs. 290—300 fob. grens aangeboden, maar bij verkoopen wordt nog steeds korting verleend.

De Cleveland-producenten geven blijk van eenig optimisme. Half Januari werd de prijs van Cleveland No. 3 voor den verkoop in Engeland en Schotland verhoogd, nadat de notering eenige jaren lang 53/6 fot./fob. was geweest. Voor levering aan de Tees is de prijs thans 62/6 franco gieterij, overeenkomende met 60/6 fot. hoogoven. Voor Schotland bedraagt de notering thans 59/9 franco Falkirk (was 54/- fot.) en 62/9 franco Glasgow. Opgemerkt dient te worden, dat men aan de klachten der verbruikers aan de Tees omtrent den hoogen prijs, dien zij in verhouding tot de Schotsche verbruikers moesten betalen, eenigszins tegemoet is gekomen door den Schotschen prijs meer te verhoogen dan den Tees-prijs. De Schotten genieten echter nog altijd een belangrijke preferentie.

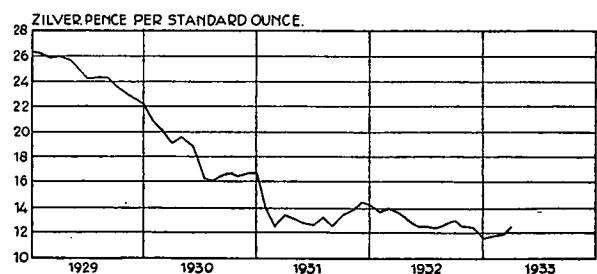
Op de exportmarkt wordt tegen zeer lage prijzen zaken gedaan. Dit blijkt wel uit den gemiddelden netto verkoopprijs, die eens in het kwartaal voor No. 3 wordt vastgesteld. Deze bedroeg voor het verstreken kwartaal 50/1 tegen 50/11 in het voorlaatste kwartaal. Ondanks de verhooging voor het binnenland is het peil van den gemiddelden prijs gedaald.

De prijsverhoging is mogelijk geworden, doordat de voorraden tengevolge van de stelselmatig op een laag peil gehouden productie zoo sterk is geslonken, dat zelfs een geringe uitbreiding van de productie heeft moeten plaats vinden. Bovendien is de vraag den laatsten tijd wat grooter geworden, vnl. aan de Tees en in Schotland. In de overige Britsche industriële centra is zij eerder gedaald. Hoewel de berichten uit Middlesbrough in het algemeen van optimisme blijk geven, is de toestand nog altijd zeer slecht te noemen.

In nog sterkere mate is dit met de Duitse markt het geval. De voorraden bij de hoogovens zijn gedurende het afgelopen kwartaal toegenomen en bedragen thans niet minder dan 900.000 ton, oftewel 70 dagen productie. Het Roheisen-Verband tracht met kortingen op de officiële prijzen de concurrentie van het buitenland te bestrijden, maar af en toe vinden partijen, speciaal uit Britsch-Indië, haar weg tot zelfs naar het Ruhrgebied.

Hoewel de productiecijfers over Maart nog niet bekend zijn, kan toch met vrij groote zekerheid gezegd worden, dat het peil van de ruwijzer-productie in West-Europa in het eerste kwartaal 1933 iets hoger is dan in het laatste kwartaal van 1932 en eveneens iets hoger zal zijn dan in het eerste kwartaal van 1932. Een gunstig verschijnsel, wat de positie van gietijzer betreft, is het feit, dat de verhouding van de gieterij-ijzerproductie tot de totale voortbrenging van ruwijzer den laatsten tijd grooter is dan zij eenige jaren lang is geweest. In 1930 en 1931 was zij gemiddeld 12,5 pCt., in 1932 en Jan.—Febr. 1930 10 pCt.

ZILVER.

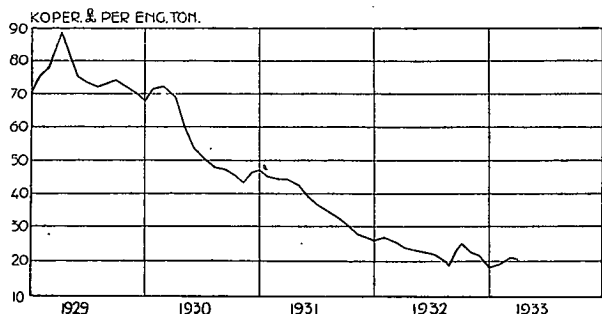

KOPER.

Over den prijs van het koper in het afgelopen kwartaal valt niet veel te berichten. De groote prijschommelingen hebben opgehouden en de prijsgrenzen voor electrolytisch koper bewogen zich vanaf Januari van dit jaar tot nu toe tusschen de £ 34.- en £ 32.-. Deze marge is betrekkelijk gering, indien men rekening houdt met het feit, dat de prijzen in 1932 nog tusschen ca. £ 50.- en £ 32.- schommelden.

De tijdelijke crisis van het Amerikaansche geld-

wezen heeft op de kopermarkt geen nadeeligen invloed gehad. Wel had men bij een daling van den Dollar een stijging van het koper kunnen verwachten. Gelukkig is men, zooals reeds boven vermeld, erin geslaagd een crisis op het gebied van het geldwezen in Amerika voorloopig te voorkomen, zoodat deze kwestie niet nog meer verwarring heeft kunnen stichten.

Op het oogenblik zijn weer besprekingen gaande tusschen Katanga en de Amerikaansche producenten. Afgewacht zal dienen te worden, of deze besprekingen tot eenig resultaat zullen leiden.

Tot de consumenten, welke in de toekomst groote kwantiteiten koper zullen kunnen gebruiken, behoort o.m. Rusland.

Het Vijfjarenplan is, wat de koperproductie betreft, verre ten achter. Men had voor 1932 b.v. 90.000 ton geraamd, maar het valt te bezien, of de productie van 1931 is bereikt, nl. 31.000 ton, aangezien er, voor zover de cijfers bekend zijn, tot einde Augustus 1932 niet meer dan 21.000 ton was geproduceerd. Indien de Russen hun programma willen volbrengen, dan zullen zij vooral voor bovengrondsche leidingen en andere electricische verbindingen zeer veel koper noodig hebben en het is misschien juist in dit verband, dat o.m. ook de onderhandelingen tusschen Amerika en Rusland over uitwisseling van goederen en het plaatsen van orders in den laatsten tijd een aanvang hebben genomen. De Amerikaansche notering heeft zich in de afgelopen periode om de 5 dollarcenten per lb. bewogen, terwijl de binnenlandsche Amerikaansche prijs nog steeds heel weinig voordeel heeft gehad van de geldende invoerbepalingen.

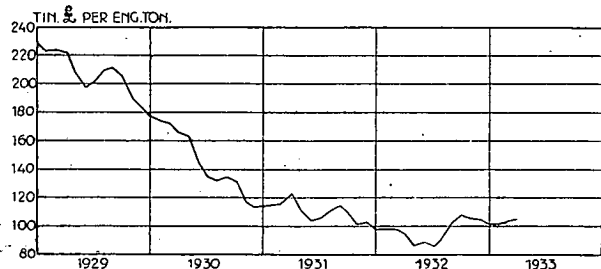
TIN.

In het afgelopen kwartaal trad een niet onbelangrijke wending ten goede in, wat de statistische positie van tin betreft.

De zichtbare wereldvoorraden, nl. de visible supply plus de carry-over in de Straits, welke eind December 1932 nog 55.903 ton bedroegen, daalden tot 51.705 ton per eind Maart 1933, een vermindering dus van rond 4.200 ton in drie maanden.

Over de laatste twaalf maanden bedraagt deze daling 8.450 ton of gemiddeld 700 ton per maand.

Uit deze cijfers blijkt dus, dat, dank zij de restrictiemaatregelen, de wereldproductie van tin op een niveau is gekomen beneden dat van het verbruik van tin. Tenzij de consumptie nog verder zou dalen, mag dan ook voor de toekomst een verdere afnemering der voorraden worden verwacht.

De nog weinig bevredigende economische en politieke wereldverhoudingen lieten echter niet na haar invloed op de Londensche tinmarkt uit te oefenen,

zoodat het prijsverloop aldaar niet overeenkomstig de gunstiger positie van het metaal was. De prijsstijging bedroeg gedurende deze periode nl. slechts £ 2, doch daar de koers van het Pond Sterling zich eenigszins herstelde, bedroeg, in goud omgerekend, deze stijging ongeveer £ 5.—, nl. van £ 101.7/6 op eind December tot £ 106.5/- per ultimo Maart.

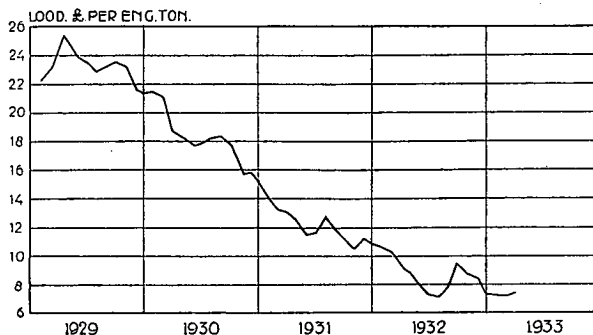
Hieronder volgt een opgave van de exporten in long tons tin der vijf bij het restrictie-schema aangesloten landen voor het jaar 1932 en de eerste twee maanden van 1933. De Maart-cijfers zijn nog niet bekend.

	1932		1933	
		Januari	Februari	
Nederlandsch-Indië	15.427	1.382	1.312	
Malakka	28.408	2.438	2.219	
Bolivia	20.583	1.057	1.339	
Nigeria	4.099	375	317	
Siam	9.261	874	540	
Totaal....	77.778	6.126	5.727	

LOOD.

Zooals reeds in ons vorig overzicht medegedeeld, is het Loodkartel in verband met de bepaling, dat in Engeland 10 pCt. rechten voor buitenlandsch lood zou worden geheven, uiteengevallen.

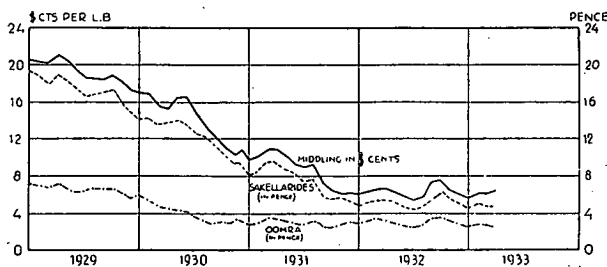
De loodprijs geeft weinig reden tot bijzondere opmerkingen; hij varieert vanaf het begin van dit jaar tot nu toe tusschen de £ 10.-- en £ 10.10.--, hetgeen wijst op een betrekkelijk stabiel prijsniveau. De gemiddelde prijs over 1932 voor lood was £ 11.18.-- tegenover £ 13.-- in 1931.

De productiecijfers waren 1.266.000 ton voor 1932 en 1.401.000 ton voor 1931, terwijl de voorraden ca. 500.000 ton voor 1932 en 450.000 ton voor 1931 bedroegen. De statistische positie van dit materiaal is dus ongunstiger geworden.

KATOEN.

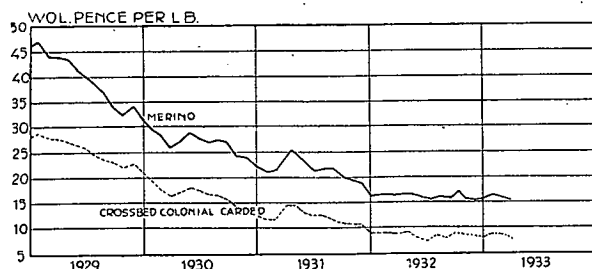
Prijzen voor ruwe katoen hebben in het afgelopen kwartaal al zeer weinig gefluctueerd en de prijs in Rotterdam, die begin Januari 19½ cent bedroeg, was eind Maart tot 20¼ cent gestegen. Fluctuaties zijn dan ook van zeer kleinen omvang geweest. In het begin van Maart zijn de Amerikaansche goederenbeurzen veertien dagen gesloten geweest en verwachtte men bij heropening van de beurs een belangrijke stijging van de prijzen der landbouwproducten. Wat katoen betreft, is ook de markt op 16 Maart ca. 80 punten gestegen, doch deze stijging was van korten duur en werd niet gevolgd door de Europeesche beurzen, zoodat na eenige dagen de prijzen weer tot het vorig niveau waren ingekrompen.

Het wereldverbruik van ruwe katoen is ongeveer gelijk aan dat van het vorig jaar, zoodat door den kleineren oogst 1932/'33 de voorraden geleidelijk wat afnemen. Men is in Amerika met allerlei pogingen bezig om te trachten voor den nieuwen oogst een beperking in de aanplanting in te voeren, maar tot nu toe hebben deze pogingen nog niet tot concrete maatregelen geleid. Van niet-officiële zijde wordt zelfs medegedeeld, dat de nieuwe aanplant waarschijnlijk 6 à 8 pCt. hooger zal zijn dan in het vorig jaar.

WOL.

De stemming van de markt was gedurende het geheele eerste kwartaal van 1933 rustig, doch betrouwbaar. Bijzondere factoren hebben hierop niet ingewerkt. In het bijzonder heeft noch de politieke ommekeer in Duitschland, noch de bankdébaacle in Amerika invloed op de wolmarkt gehad.

Van een wijziging in de prijzen in het afgelopen kwartaal was dan ook nauwelijks sprake.

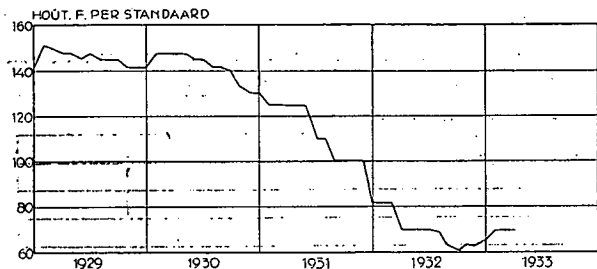
De omzet was bijzonder groot naar Japan en naar de overige landen normaal, terwijl de de wol gunstig gezinde moderisering het absorbeeren der buitengewoon groote wolproductie van dit jaar verlichtte.

HOUT.

Bij den verkoop van vuren- en grenenhout heeft Rusland de afgelopen maanden weer het leeuwendeel gehad.

Over het algemeen wordt aangenomen, dat ca. 80 à 85.000 stds. van Rusland zijn verkocht, nagenoeg alles voor Mei/Juli-verlading, een enkel partijtje per Juli/Augustus. De prijzen zijn vrijwel stabiel gebleven, d.w.z. voor Rusland basis 7" f 82,— c.i.f., met f 3,— lager voor „B"-kwaliteit van Leningrad en f 10,— reductie voor IVde soort Leningrad.

Zweden heeft geregeld vastgehouden aan een basis prijs van f 70,— voor 7" f.o.b., met een enkel partijtje van een minder goede productie à f 67.50. Beste Finsche producties zijn verkocht à f 70,— met de minder goede à f 67.50 en van de kleine zagerijen à f 65,—. Zoowel Zweden als Finland hebben hun vurenhout voor vroege verscheping nagenoeg uitverkocht en het wachten is nu op de najaars-specificaties, waarvoor evenwel nog niet veel animo is. Alle zal natuurlijk afhangen van het verbruik gedurende den zomer.

Op het oogenblik is er in de bouwerij nogal wat werk, doch er wordt geklaagd over de slechte prijzen, terwijl de kistenfabrieken door den beduidend verminderden export ten zeerste worden gedupeerd. Ook worden in deze branche zeer slechte prijzen betaald, zoodat er van winstmaken nauwelijks sprake kan zijn. Bij het beoordeelen der prijzen moet niet uit het oog worden verloren, dat de schaal van f 5,— op en af overal is afgeschaff. In Zweden en Finland wordt

voor hout boven 7" f 5,— meer verlangd met een reductie van f 4,— voor de verschillende maten onder 7".

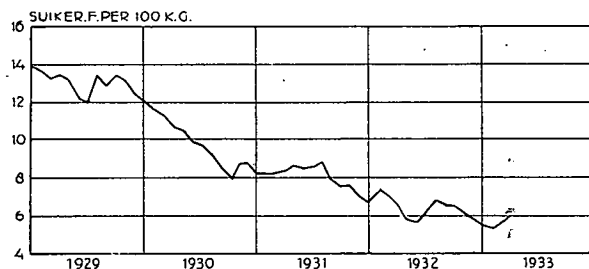
SUIKER.

Het eerste kwartaal van het nieuwe jaar zette in met flauwe markten. Gaandeweg kon echter eene gunstigere stemming voor suiker doorbreken en volgens veler meening zoude hiermede de zoolang verbreide kentering voor het artikel ingeluid worden.

Hoewel de binnenlandsche financiële moeilijkheden der Ver. Staten in den loop der verslagperiode haar hoogtepunt bereikten, ging de vaste tendens van Amerika uit. Houders van Cubasuiker waren voortdurend zeer gereserveerd — onlusten op het eiland zouden den oogst schaden — terwijl raffinadeurs nu en dan voor belangrijke posten ruwsuiker in de markt waren. De ingrijpende maatregelen van President Roosevelt tot saneering der binnenlandsche toestanden en de verwachting, dat de nieuwe Regeering der Ver. Staten bij een tariefwijziging ook het invoerrecht van Cubasuiker zou verlagen, gaven aan de markt een krachtigen ondertoon.

De voorgenomen drastische inkrimping van den aanplant op Java voor den oogst 1934, waardoor met een oogst van slechts 450.000 tons rekening moet worden gehouden, had eveneens een gunstigen invloed op de markt.

Het met bieten te beplanten areaal in Europa daarentegen zal volgens F. O. Licht niet verder ingekrompen worden. In Duitschland wordt zelfs eene uitbreiding van den uitzaai geplant, welke noodig wordt geacht met het oog op de geslonken voorraden.

In New-York brokkelden de noteeringen langzaam af van 0.78 d.c. voor Meitermijn tot 0.68 d.c. in het begin van Februari. Londen en Amsterdam liepen ongeveer parallel met Amerika. Hierop volgde een stijging te New-York tot 0.93 d.c. op 3 Maart, den dag voor de sluiting der goederenbeurzen in Amerika; in Londen van Sh. 4/11½ tot Sh. 5/8½ en in Amsterdam van f 5½ tot f 5¼ eveneens voor Meitermijn. Na heropening der Amerikaansche goederenbeurzen op 15 Maart beleefde de markt in Amerika eene zeer vaste periode, tengevolge van de bovenvermelde oorzaken. Aangezien echter verbetering van den binnenlandschen financiële toestand der Ver. Staten en eventuele wijziging der invoerrechten meer speciaal van invloed zijn op het suikervraagstuk in Amerika, trokken de Europeesche markten zich daarvan weinig aan.

Op Cuba ving de maaltijd volgens Regeeringsbesluit pas op 15 Februari aan.

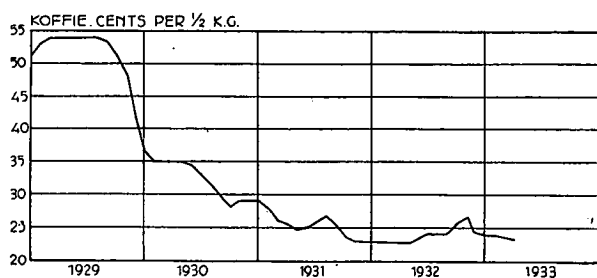
Op Java begon de N.I.V.A.S. hare werkzaamheden met verkoopen op eene eenigszins verlaagde prijsbasis. Gaandeweg namen deze transacties belangrijke afmetingen aan en veroorloofde de vastere wereldmarkt eene geleidelijke verhooging van de verkooplimites. De totale verkoopen gedurende deze drie maanden bedroegen ongeveer 665.000 tons, waarvan de levering over alle maanden tot het najaar verdeeld is. De afschepingen van Java, die in Januari en Februari zeer klein waren, nl. resp. 47.500 tons en 85.500 tons, toonden over Maart met 129.000 tons, eene verblijdende stijging.

KOFFIE.

In den loop van het eerste kwartaal daalde de

noteering van loco Robusta van 24 op 23½ ct. en die van loco Superior Santos van 31 op 27 ct. per ½ K.G. Dat de waarde van Robusta zoo goed als onveranderd bleef, vindt zijn oorzaak in het feit, dat de voorraden in het productieland tengevolge van de groote verschepingen in het vorig jaar tot een minimum zijn geslonken, terwijl aanvoeren uit den nieuwen oogst niet vóór Juli a.s. alhier kunnen worden tegemoetgezien. De belangrijke teruggang in de waarde van Santos-koffie is het gevolg van de daling der prijzen in Brazilië, alwaar de uitvoer in de laatste maanden ver beneden de verwachting is gebleven. Ook het vooruitzicht op een zeer grooten volgende oogst, die thans door velen voor Santos alleen reeds boven 22 miljoen balen en voor geheel Brazilië boven 30 miljoen balen wordt geraamd, bleef natuurlijk niet zonder invloed.

De handel was in Europa en in de Vereenigde Staten gedurende de afgelopen drie maanden lusteloos en de zaken bleven in de meeste gevallen beperkt tot voorziening in het voor de consumptie hoogstnoodige.

De kost- en vrachtaanbiedingen van Brazilië daalden voor goed beschreven Superior Santos van \$ 10.50 op \$ 9.80 per cwt. en voor Rio type New-York 7 met beschrijving van \$ 9.— op \$ 8.45, alles prompte verscheping.

De cif-prijzen van Robusta op prompte verscheping van Nederlandsch-Indië daalden voor Robusta W.I.B. f.a.q. van 24½ ct. op 22 ct. per ½ K.G. Die van ongewassen Palembang Robusta daalden van 19¼ ct. op 17½ ct.

De noteeringen aan de Rotterdamsche termijnmarkt zakten 1% à 1¼ ct. per ½ K.G. in.

THEE.

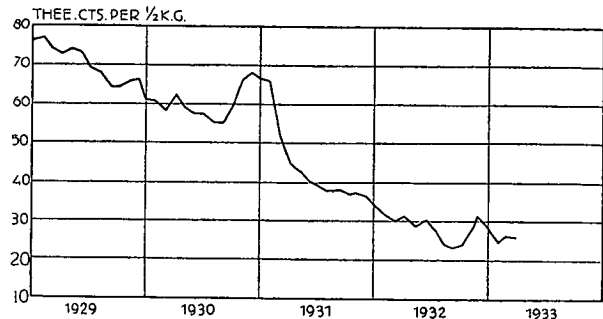
Veel verschil in prijs heeft het eerste kwartaal van 1933 op de theemarkt — dooreen genomen — niet opgeleverd. Hoe zou dat ook anders kunnen. De positie van de theemarkt hangt te nauw samen met den internationaal-economischen toestand dan dat bijzondere maatregelen, haar alleen betreffende, haar gunstig zouden vermogen te beïnvloeden.

Het veilinggemiddelde te Amsterdam gaf een teruggang te zien voor de Java-thee van 27½ cts. per hKG. in entrepôt (eerste veiling d.d. 12/1) op 25½ cts. per einde Maart (23/3). Daarentegen steeg het Sumatragemiddelde van 21½ op 26 cts. Het totale veilinggemiddelde bleef schommelen om 25 cts. per pond. Het bedroeg 25½ cts. op 12/1, en 25½ cts. op 23/3.

Opmerkelijk was de loodzware druk, dien de binnenlandsche markt onderging van de rechtenverhoging sinds 1 Januari met 30 pCt. (waardoor het recht op thee kwam op 48% cts. per pond of rond 2 maal de aankoopsom in Nederland) gepaard met een navordering van deze 30 pCt. voor thee ingeklaard in het tijdvak 29 September—31 December 1932. Neemt men het cijfer der inkeringen in ons land gedurende het laatste kwartaal van 1932, dan blijkt, dat de handel ca. 1 miljoen Gulden uit hoofde van deze navordering heeft te betalen over vroeger onder een lager invoerrecht ingeklaarde, verhandelde en ten deele reeds opgedronken thee.

De binnenlandsche handel heeft zich uiteraard gedwongen gezien zijn aankopen in veiling sterk te verminderen of te staken. Het is duidelijk, dat de theeprijzen den kwaden invloed daarvan ondergingen; niettegenstaande de buitenlandsche markten bijna

voortdurend een betere stemming meldden, bleef de belangstelling op de Amsterdamsche markt gering. Een duidelijk bewijs hoe ontwrichtend de bovenbedoelde Regeeringsmaatregelen op de markt hebben ingewerkt (overigens geheel volgens de verwachtingen van de belanghebbende vereenigen in hare requesten aan de beide Kamers der Staten-Generaal) en hoe schadelijk zij zijn geweest voor de reeds zoo sterk lijddende Indische thee-plantage-maatschappijen.

De voorraden bij het Thee-etablisement te Amsterdam bedroegen per ulto. Maart jl. 95.927 kisten tegen 75.919 kn. per ulto. Maart 1932. Totaal werden aldaar aangevoerd gedurende het eerste kwartaal 102.502 kn. en afgeleverd 70.812 kn. tegen resp. 81.619 kn. en 95.099 kn. in het vorige jaar.

Volgens de gegevens van het Centraal Bureau voor de Statistiek bedroeg de aanvoer in Nederland gedurende Januari en Februari 3.840.000 KG. (v.j. 3.098.000 KG.), de invoer tot verbruik 971.000 KG. (1.992.000) en de uitvoer 734.000 KG. (1.417.000 KG.). Derhalve liepen de invoer tot verbruik en helaas ook de uitvoer met ruwweg de helft terug.

De Vereeniging voor de Thee-cultuur in Nederlandsch-Indië maakte bekend, dat de uitvoer van thee uit de voornaamste productielanden gezamenlijk in 1932 430.070.000 KG. heeft bedragen tegen 420.744.000 KG. in 1931. Britsch-Indië alleen voerde in 1932 ruwweg 10 miljoen KG. méér uit dan in 1931.

De Londensche voorraden bedroegen volgens cijfers der Tea Brokers' Association per ulto. Maart 275½ miljoen lbs. tegenover 213 miljoen in 1932 en 242 miljoen in 1931.

De Board of Trade in Engeland heeft de publicatie van verbruiks- en voorraadcijfers voor geheel Engeland wederom hervat. De totale voorraad van thee in entrepôt (incl. voor aankomst opgegeven partijen) bedroeg op ulto. Januari jl. 316½ miljoen lbs. en op ulto. Februari bijna 311 miljoen lbs.

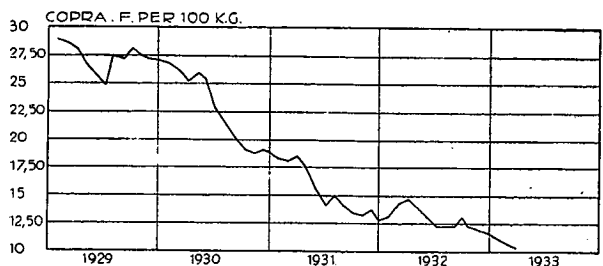
COPRA.

De markt voor Copra was gedurende de laatste drie maanden flauw gestemd.

Het Oosten offereerde regelmatig, terwijl de vraag van consumenten veel te wenschen overliet.

Het bericht van moeilijkheden bij den import in Duitschland deed de markt sterk (ca. 75 cents) terugloopen.

Voor import in andere landen, zooals Polen en Spanje, vreest men ook moeilijkheden.

In het algemeen zijn er nog niet veel teekenen voor afname der aanvoeren, en sluit de markt dan ook zeer gedrukt op ca. f 9½ voor April f.m.s., en f 8½ voor Mixed Copra, tegen gemiddeld f 13,— voor f.m.s. en f 12½ voor Mixed in 1932.

DE ECONOMISCHE TOESTAND VAN NEDERLANDSCH-INDIË, DUITSCHLAND, GROOT-BRITANNIË EN DE VER. STATEN.

Wij laten hierachter weder de gebruikelijke conjunctuurstaten volgen betreffende bovengenoemde landen. Waar verschillende conjunctuurgegevens betreffende Nederland reeds vroeger behandeld werden, bepalen wij ons in het hiervolgende tot eene bespreking van de gegevens betreffende de bovengenoemde landen.

Nederlandsch-Indië.

Het groote aanpassingsvermogen van Ned.-Indië doet de depressie normaler verlopen dan in vele andere grondstof-produceerende landen. Verschillende factoren hebben hiertoe medegewerkt. In de eerste plaats bevindt dit land door grootere diversiteit van exportartikelen zich tegenover vele andere overzeesche landen in een gunstige positie. Bovendien blijven de voedselverhoudingen gunstig. De bevolking legt zich bijv. thans in vele streken op de rijstteelt toe. De invoer van rijst daalde dan ook van 609.000 ton in 1931 tot 423.000 ton in 1932.

Hoewel de waarde van den totalen uitvoer in 1932 t.o.v. 1931 weder sterk is gedaald, is het gewicht toegenomen. Daarentegen is de invoer zoowel naar gewicht als naar waarde verder gedaald. Een ongunstig verschijnsel is nog steeds, dat de waarde per ton uitgevoerde goederen sterker is gedaald dan die van de ingevoerde goederen.

	1929	1930	1931	1932
<i>Uitvoer</i>				
In 1000 tonnen	10.457	10.268	8.342	8.747
„ millioenen guldens	1.488	1.192	818	619
<i>Invoer</i>				
In 1000 tonnen	3.461	2.866	2.221	1.726
„ millioenen guldens	1.166	922	610	409
Uitvoeroverschot	322	270	208	210

De vermeerdering van het gewicht van den uitvoer is aan een groot aantal artikelen toe te schrijven, zooals koffie, aardoliën, copra, klapperolie, enz. De vooruitzichten voor de belangrijkste exportproducten zijn, wat de productie betreft, niet bijzonder gunstig. De drastische beperking van het suikerareaal zal zoowel voor de bevolking als voor de schatkist, nieuwe moeilijkheden medebrengen. Verder zal de export van thee in verband met de restrictieplannen afnemen, terwijl de tinproductie thans ook tot een nieuw laagterecord is gedaald. De productiebeperking van de andere groote producenten van dit metaal heeft echter reeds tot een prijsstijging geleid, waardoor de moeilijkheden hier niet zoo groot zijn. De uitvoer van tin bedroeg in 1932 slechts 12.989 ton (waarde f 8.2 miljoen) tegen 17.775 ton (waarde f 9.8 miljoen) in 1931.

Het is zeer te hopen, dat de productiebeperking van suiker en thee ook tot prijsstijging zal leiden.

Duitschland.

De toestand in Duitschland vertoont een verdeeld aspect. Nog steeds is deze in het algemeen zeer slecht te noemen, hetgeen wel blijkt uit den lagen stand van de meeste productie-indices en uit den enormen omvang der werkloosheid. Toch is de toestand minder ongunstig dan een jaar geleden. Dit blijkt, zoowel uit den hooger stand der productie-indices voor steenkolen, ijzer en staal, vergeleken met de overeenkomstige periode van het vorig jaar, als ook uit het feit, dat het aantal werklozen ruim 400.000 minder is dan een jaar geleden.

Troosteloos is echter het beeld van Duitschlands buitenlandschen handel. De sterke achteruitgang van het uitvoeroverschot, den grondslag voor de betaling van Duitschlands buitenlandsche schulden, levert daarvan wel het duidelijkste beeld. Duitschland is er in geslaagd om intern zijn economischen toestand een weinig te verbeteren, maar ten koste van externen achteruitgang.

Engeland.

De buitenlandsche handel van Engeland in het eerste kwartaal van 1933 geeft een belangrijke ver-

betering van de handelsbalans te zien in vergelijking met het eerste kwartaal van 1932, hetgeen uit de volgende cijfers blijkt:

	Eerste kwartaal 1932	Eerste kwartaal 1933
Invoer (in 1000 £)	193.441	159.241
Uitvoer („ „ „)	92.331	89.706

Terwijl de waarde van den uitvoer bijna dezelfde was als die van verleden jaar, hetgeen — bij de inmiddels gedaalde prijzen — op een toegenomen hoeveelheid wijst, daalde de waarde van den invoer met bijna 20 pCt.

Dit op peil blijven van den uitvoer wijst op een constante bedrijvigheid der inheemsche industrie. Voor zoover daaromtrent gegevens bekend zijn bevestigen deze de tendens van den buitenlandschen handel. Zoowel de productie van steenkool, als die van ijzer en staal, was gedurende de maanden Januari en Februari (voor Maart ontbreken nog de gegevens) nagenoeg even groot als in de overeenkomstige maanden van verleden jaar. Meer dan een zekere stabiliteit heeft Engeland echter nog niet bereikt en van een oplossing van het werkloosenvraagstuk is men nog even ver verwijderd als in het vorig kwartaal.

Vereenigde Staten.

De industriële bedrijvigheid vertoonde aan het begin van dit jaar geen uitgesproken tendens. Zij bleef over het algemeen op het niveau van die van het laatste kwartaal van 1932 staan, met hier en daar een opleving als gevolg van seizoeninvloeden. De bouwbedrijvigheid was in Januari sterk gedaald, zelfs wanneer men met de seizoenfluctuatie rekening houdt. Het indexcijfer daarvoor was in Januari 22 tegen 28 in December 1932, in beide gevallen na eliminatie van de seizoeninvloeden.

Daar de productie van eindproducten zich langzaam in gunstige richting bewoog, verwachtte men in Februari de normale seizoenopleving, die evenwel achterwege is gebleven, doordat de bankmoeilijkheden in den loop van die maand een dergelijken omvang aannamen, dat zij tot de bekende bankcrisis leidden. De productie bleef in Februari ten aanzien van Januari constant, terwijl gedurende de eerste helft van Maart een merkbare vermindering intrad, in plaats van de normale seizoensuitbreiding. Het is dan ook goed te verklaren, dat in de tweede helft van Maart, toen de meeste banken weer heropend werden en er kans scheen te bestaan op een herstel in het bankwezen, de industriële bedrijvigheid zeer snel toenam, daar de achterstand der normale seizoensopleving moest worden ingehaald.

Het indexcijfer van de productie van gietijzer vertoonde het volgende verloop, waarbij seizoenfluctuaties gecorrigeerd zijn: Januari 19, Februari 18, half Maart 13, terwijl het in April tot boven de 20 is gestegen. Ook het aantal afgeleverde automobielen verminderde in Februari. De bouwbedrijvigheid bleef gedurende het geheele eerste kwartaal op een uiterst laag niveau.

De uitvoer der Ver. Staten, die in Januari \$ 119 miljoen bedroeg, nam in Februari tot \$ 100 miljoen af, hetgeen een laagterecord is sinds den zomer van 1904, terwijl de invoer \$ 83 miljoen bedroeg tegen \$ 96 miljoen in Januari, hetgeen, met uitzondering van verleden jaar Juli \$ 79 miljoen, eveneens een minimum beteekent, dat na 1904 niet meer is voorgekomen. Vooral de uitvoer van granen en katoen stagneerde sterk. De vermindering van den invoer kwam vooral tot uiting in dien van grondstoffen en halffabrikaten, hetgeen op stagnatie van het binnenlandsche bedrijfsleven wijst. De invoer van voedingsmiddelen is, in vergelijking met de eerste twee maanden van 1932, minder sterk afgenomen.

De financiële situatie gedurende het eerste kwartaal werd geheel beheerscht door de bankmoeilijkheden, waaromtrent wij elders in dit nummer uitvoeriger hebben bericht.

Productie, Handel en Verkeer.

Table with columns: Datum, Index van de industriële productie, Productie-index van (Steenkolen, Ruwijzer, Staal, Scheepsbouw, etc.), Buitenlandsche handel (Invoer, Uitvoer), Scheepvaartverkeer (Inkomend, Uitgaand, etc.), and Ontvangsten van de spoorwegen. Includes data for years 1925-1933 and monthly breakdowns.

1) Productie-index van de London en Cambridge Economic Service, met uitzondering van dien van kunstzijde, welke aan de Board of Trade en dien van electriciteit, welke aan de British Electrical and Allied Manufacturers' Association is ontleend. 2) De cijfers over de jaren 1925 - 1929 zijn maandgemiddelden.

Table with columns: Datum, Kapitaalmarkt (Effectenbeurs, Emissies), Geldmarkt (Clearing, Deposito's, Wissels, Callrente, 3-maandsdisconto), Prijzen (Indexcijfers v. grooth.prijzen, Voedingsmiddelen, etc.), Kosten van levensonderhoud, Index van gemiddelde weekloon, and Aantal faillissementen. Includes data for years 1925-1933 and monthly breakdowns.

1) London and Cambridge Economic Service. 2) Volgens Midland Bank Ltd. 3) London Banker's Clearing-House Returns. 4) Wekelijksche gemiddelden. 5) Board of Trade. 6) Ministry of Labour. 7) London and Cambridge Economic Service. 8) Société des Nations.

